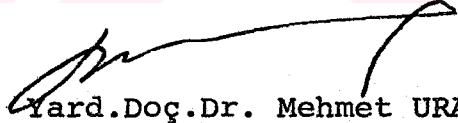

465

Savunmaya Uygundur

Yard.Doç.Dr. Mehmet URAL

TEZ YÖNETİCİSİ

ALTI YAŞ UYGULAMASI KARŞISINDA
OKUL MÜDÜRLERİNİN
TAVIRLARI

Muallâ Bilgin

YÜKSEK LİSANS TEZİ
Eğitim Yüksek Lisansı İçin Öngörülen
Çalışmalardan Bir Bölümünü Karşılama Üzere
Hazırlandı

Ankara
G.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü
Aralık 1985

ÖNSÖZ

Eğitim ne kadar erken yaşlarda başlarsa, o kadar etkili ve kalıcı olacağı bilinmektedir. Büyüme ve gelişme süreci içerisinde olan çocuğu çevrenin olumsuz etkilerinden kurtarmak ve kendisinde mevcut olan potansiyeli en iyi şekilde değerlendirebilmek, eğitim faaliyeti ile mümkün olacaktır.

Türkiye'de ilköğretim mecburidir. Mecburi eğitime başlangıç yaşı yedi iken, 1983-1984 öğretim yılında, 1739 ve 222 sayılı Kanunlarda yapılan değişiklikler gereği olarak altıya indirilmiştir. Ancak bu çağ çocuklarının tamamını okullandırmak fizikî bakımdan imkânsız olduğu için, şartlar elverişli hale gelinceye kadar kısmî bir uygulamaya gidilmiştir. 1985-1986 öğretim yılında üçüncü yılına giren bu tür okullaşmaya, "Altı Yaş Uygulaması" adı verilmiştir.

Toplumun büyük bir kesimini ilgilendiren bu uygulamanın başarısında yönetici unsurların katkısının büyük olacağı düşünülmektedir. Bu araştırma ile, ilköğretim kurumlarında görev yapan okul müdürlerinin, altı yaş uygulaması karşısındaki tavırlarının ortaya konacağı ve konuyla ilgili olarak alınacak kararlarda yetkililere ışık tutacağı ümit edilmektedir.

Araştırmanın yapılmasında destek ve yardımlarını esirgemeyen, öğrencisi olmaktan onur duyduğum danışmanım Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı ilköğretim Genel Müdürü Yard.Doç.Dr.' Mehmet Ural'a, Şube Müdürü Süheyla Kebapçioğlu'nun şahsında bütün araştırma personeline, araştırma için bilgi sağlayan okul müdürlerine, raporun gözden geçirilerek düzeltilmesinde emeği geçen bütün mesai arkadaşlarıma teşekkürü bir borç bilirim.

Ankara, Aralık 1985

Muallâ Bilgin

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
ÖNSÖZ	III
TABLolar LİSTESİ	V
BÖLÜM	
I.GİRİŞ.....	1
Problem Durumu.....	1
Problem Cümlesi.....	8
Amaç.....	8
Önem.....	8
Alt Problemler.....	10
Hipotezler.....	12
Varsayımlar.....	13
Tanımlamalar.....	13
Sınırlamalar.....	15
II.İLGİLİ YAYINLAR.....	17
III.METODOLOJİ.....	28
Araştırma Metodu.....	28
Araştırma Alanı.....	28
Örnek Grup ve Örnek Alma.....	28
Veri Toplama.....	31
Verilerin Çözümlemesi.....	33
IV.BULGULAR VE YORUM.....	36
V.SONUÇ VE ÖNERİLER.....	99
Sonuç.....	99
Öneriler.....	102
VI.ÖZET.....	105
EKLER.....	115
A.ÖRNEK GRUP OKULLARI LİSTESİ.....	116
B.ANKET FORMU ÖRNEĞİ.....	131
C.ÖRNEK GRUP OKULLARINA GÖNDERİLEN RESMİ YAZI ÖRNEĞİ.....	135
D.ÖRNEK GRUP OKULLARINA GÖNDERİLEN TEKİT YAZISI ÖRNEĞİ.....	136
FAYDALANILAN KAYNAKLAR.....	137

TABLolar LİSTESİ

<u>Tablo</u>	<u>Sayfa</u>
1. Örnek Gruba Giren İllerin Köy-Şehir Ayrıntısında Okul Durumu	30
2. Örnek Grup Dağılım Tablosu.....	31
3. Okulun Türüne Göre, Okul Müdürlerinin Altı Yaş Uygulaması Karşısındaki Tavırları.....	37
4. Okuldaki Sınıf Mevcutlarına Göre, Okul Müdürlerinin Altı Yaş Uygulaması Karşısındaki Tavırları.	39
5. Okul Müdürlerine Göre, Araç-Gereç Kapasitesinin Altı Yaş Uygulaması İçin Yeterlilik Derecesi...	40
6. Okul Müdürlerine Göre, Altı Yaş Grubunun Eğitici Araç-Gereç ve Materyale Olan İhtiyaç Derecesi.	41
7. Okul Müdürlerinin, Araç-Gereç Kapasitesinin Yeterliliğini Değerlendirmelerine Göre, Altı Yaş Uygulaması Karşısındaki Tavırları.....	42
8. Okul Müdürlerinin, Eğitici Araç-Gereç ve Materyal İhtiyacını Değerlendirmelerine Göre, Altı Yaş Uygulaması Karşısındaki Tavırları.....	44
9. Okulun Tedrisat Durumuna Göre, Okul Müdürlerinin Altı Yaş Uygulaması Karşısındaki Tavırları.	46
10. Okul Müdürlerine Göre, Okulların Tedrisat Durumunun Altı Yaş Uygulaması İçin Uygunluk Derecesi.....	47
11. Okul Müdürlerine Göre, İkili Öğretim Yapan Okullarda Altı Yaş Grubunun Öğlenci Devrede Okutulması Görüşünün Uygunluk Derecesi.....	48
12. Okul Müdürlerinin, Tedrisat Durumunun Uygunluğunu Değerlendirmelerine Göre, Altı Yaş Uygulaması Karşısındaki Tavırları.....	49
13. Okul Müdürlerinin, Öğlenci Devrede Eğitim Yapılmasının Uygunluğunu Değerlendirmelerine Göre, Altı Yaş Uygulaması Karşısındaki Tavırları.....	50
14. Okul Müdürlerinin, Cinsiyetlerine Göre, Altı Yaş Uygulaması Karşısındaki Tavırları.....	52
15. Okul Müdürlerinin, Meslekî Kıdemlerine Göre, Altı Yaş Uygulaması Karşısındaki Tavırları.....	55
16. Okul Müdürlerine Göre, Öğretmenlerin Meslekî Formasyonlarının Altı Yaş Uygulaması İçin Yeterlilik Dereceleri.....	56
17. Okul Müdürlerine Göre, Öğretmenlerin, Altı Yaş Eğitimi Konusunda Kendilerini Hazır Hissetme Dereceleri.....	56
18. Okul Müdürlerine Göre, Birinci Sınıf Öğretmenliğindeki Başarının, Altı Yaş Grubu Öğretmeninin Başarısına Etkisi.....	57

	<u>Sayfa</u>
19. Okul Müdürlerinin, Öğretmenlerin Meslekî Formasyon Konusundaki Yeterliklerini Değerlendirmelerine Göre, Altı Yaş Uygulaması Karşısındaki Tavırları.....	58
20. Okul Müdürlerinin, Öğretmenlerin, Kendilerini Hazır Hissetme Derecelerini Değerlendirmelerine Göre, Altı Yaş Uygulaması Karşısındaki Tavırları.....	59
21. Okul Müdürlerinin, Birinci Sınıf Öğretmenliğindeki Başarının Etki Derecesini Değerlendirmelerine Göre, Altı Yaş Uygulaması Karşısındaki Tavırları.....	60
22. Okul Müdürlerinin, Kendilerini Değerlendirmelerine Göre, Öğretmenlere Liderlik Yapabilme Dereceleri.....	61
23. Okul Müdürlerinin, Kendilerini Değerlendirmelerine Göre, Öğretmenlerin Sorularına Cevap Verebilme Dereceleri.....	62
24. Okul Müdürlerinin, Kendi Liderlik Yeterliklerini Değerlendirmelerine Göre, Altı Yaş Uygulaması Karşısındaki Tavırları...	63
25. Okul Müdürlerinin, Kendilerini Sorulara Cevap Verebilme Konusunda Değerlendirmelerine Göre, Altı Yaş Uygulaması Karşısındaki Tavırları.....	64
26. Okul Müdürlerine Göre, İlköğretim Müfettişlerinin Altı Yaş Uygulamasına İlişkin Olarak Öğretmenlere Rehberlik Yapabilme Yeterlikleri.....	65
27. Okul Müdürlerine Göre, İlköğretim Müfettişlerinin Altı Yaş Uygulaması Karşısındaki Tavırlarının Olumluluk Dereceleri..	66
28. Okul Müdürlerinin, Müfettişlerin Rehberlikteki Yeterliklerini Değerlendirmelerine Göre, Altı Yaş Uygulaması Karşısındaki Tavırları.....	68
29. Okul Müdürlerinin, Müfettiş Tavırlarının Olumluluk Derecesini Değerlendirmelerine Göre, Altı Yaş Uygulaması Karşısındaki Tavırları.....	69
30. Okul Müdürlerine Göre, Altı Yaş Grubuna İlk Yılda Okuma-Yazma Öğretilmesinin Uygunluk Derecesi.....	70
31. Okul Müdürlerine Göre, Altı ve Yedi Yaş Grubundaki Öğrencilerin İkinci Sınıfta Aynı Programa Tâbi Tutulmalarının Uygunluk Derecesi.....	70

32. Okul Müdürlerine Göre, Altı Yaş Grubu Oyun... İhtiyacının Okulda Karşılama Derecesi.....	71
33. Okul Müdürlerinin, Altı Yaş Grubuna İlk Yılda Okuma-Yazma Öğretilmesinin Uygunluğunu Değerlendirmelerine Göre, Altı Yaş Uygulaması Karşısındaki Tavırları.....	72
34. Okul Müdürlerinin, Altı ve Yedi Yaş Grubunun İkinci Sınıfta Aynı Programa Tâbi Tutulmasının Uygunluğunu Değerlendirmelerine Göre, Altı Yaş Uygulaması Karşısındaki Tavırları...	73
35. Okul Müdürlerinin, Altı Yaş Grubu Oyun İhtiyacının Okulda Karşılama Derecesini Değerlendirmelerine Göre, Altı Yaş Uygulaması Karşısındaki Tavırları.....	74
36. Okul Müdürlerine Göre, Altı Yaş Grubu Öğrenci Velilerinin İsteklilik Dereceleri.....	76
37. Okul Müdürlerine Göre, Öğrenci Velilerinin Çocuklarına Yardımcı Olabilme Dereceleri.....	76
38. Okul Müdürlerinin, Öğrenci Velilerinin İsteklilik Durumlarını Değerlendirmelerine Göre, Altı Yaş Uygulaması Karşısındaki Tavırları...	77
39. Okul Müdürlerinin, Öğrenci Velilerinin Çocuklarına Yardımcı Olabilme Durumlarını Değerlendirmelerine Göre, Altı Yaş Uygulaması Karşısındaki Tavırları.....	78
40. Okul Müdürlerine Göre, Okulun Bulunduğu Çevrenin Altı Yaş Uygulamasının Başarısına Etki Derecesi.....	80
41. Okul Müdürlerinin, Okulun Bulunduğu Çevrenin Başarıya Olan Etkisini Değerlendirmelerine Göre, Altı Yaş Uygulaması Karşısındaki Tavırları.....	82
42. Okulun Bulunduğu Yerleşim Birimine Göre, Okul Müdürlerinin Altı Yaş Uygulaması Karşısındaki Tavırları.....	83
43. Okul Müdürlerine Göre, Türkiye Genelinde Altı Yaş Grubu Başarı Oranının Yeterlilik Derecesi	85
44. Okul Müdürlerinin, Türkiye Genelinde Başarı Oranının, Yeterliliğini Değerlendirmelerine Göre, Altı Yaş Uygulaması Karşısındaki Tavırları.....	86
45. Okullarında Tespit Edilen Başarı Oranına Göre, Okul Müdürlerinin Altı Yaş Uygulaması Karşısındaki Tavırları.....	87
46. Okul Müdürlerine Göre, Öğretmenlerin Altı Yaş Grubunu Okutma Konusunda İsteklilik Dereceleri.....	89

	<u>Sayfa</u>
47. Okul Müdürlerinin, Öğretmenlerin İsteklilik Durumlarını Değerlendirmelerine Göre, Altı Yaş Uygulması Karşısındaki Tavırları.....	90
48. Okul Müdürlerine Göre, İmkânların Kullanımında Altı Yaş Grubuna Tanınması Gereken Önceliğin Derecesi.....	92
49. Okul Müdürlerinin, İmkânların Kullanımındaki Öncelik Durumlarını Değerlendirmelerine Göre, Altı Yaş Uygulaması Karşısındaki Tavırları.....	93
50. Okul Müdürlerine Göre, Anasınıfı Mevcudiyetinin Altı Yaş Grubu Eğitime Katkı Derecesi.....	94
51. Okul Müdürlerine Göre, Altı Yaş Grubunun İlkokula Hazırlanışında Anasınıfı Eğitiminin Fayda Derecesi.....	94
52. Okulun Bünyesinde Bulunan Anasınıfı Sayısına Göre, Okul Müdürlerinin Altı Yaş Uygulaması Karşısındaki Tavırları.....	96
53. Okul Müdürlerine Göre, Altı Yaş Uygulamasının Fayda Derecesi.....	98

BÖLÜM I

GİRİŞ

Bu bölümde, problem durumu, problem cümlesi, araştırma konusunun önemi ve araştırmanın amacı belirlendi. Araştırma ile ilgili alt problemler, hipotezler, varsayımlar, tanımlamalar ve sınırlamalar tespit edildi.

Problem Durumu

Canlılar içinde en gelişmiş beyin yapısına sahip olduğu düşünülen insanoğlu, doğuştan getirdiği kapasitesini en iyi şekilde değerlendirmek ve geliştirmek ihtiyacındadır. İlk çocukluk yıllarında kazanılan kusurlu şahsiyet özelliklerini düzeltmenin güçlüğü bilinerek çocukların eğitimine annelerin doğum öncesi eğitimi ile başlanması gerektiği ile ilgili sürülmektedir. Eğitime, günümüzde insan gücü yatırımı olarak bakılmakta ve daha iyi bir planlama için, ekonomi ilminin en son verilerinden faydalanması amaçlanmaktadır.

Ana konumuz eğitim olduğuna göre, öncelikle eğitimin boyutlarının incelenmesine ihtiyaç duyulmaktadır. Sosyal bilimlerin hepsinde olduğu gibi, eğitimde de çok ve çeşitli tanımlara rastlamak mümkündür. Eğitim Terimleri Sözlüğünde yer alan birkaç tanım, aşağıdaki şekillerde düzenlenmiştir:¹

1. Yeni kuşakların, toplum yaşayışında yerlerini almak için hazırlanırken, gerekli bilgi, beceri ve anlayışlar elde etmelerine ve kişiliklerini geliştirmelerine yardım etme etkinliği.

2. Önceden saptanmış amaçlara göre, insanların davranışlarında belli gelişmeler sağlamaya yarayan plânlı etkiler çizelgesi.

3. Belli bir konuda, bir bilgi ya da bilim dalında

¹Ferhan Oğuzkan, Eğitim Terimleri Sözlüğü (T.D.K. Yayınları, Ankara Üniversitesi Basımevi, II.Baskı, Ankara:1981) s.54.

yetiştirme ve geliştirme.

4. Her kuşağa, geçmişin bilgi ve deneylerini düzenli bir biçimde aktarma ya da kazandırma işi.

"Dictionary of Education'da bir grup mütehassis eğitimi şöyle tanımlamıştır²:

1.Eğitim, ferdin, yaşadığı toplumda pratik değerleri olan kabiliyet, yöneliş ve diğer davranış formlarını edindiği süreçler toplamıdır.

2.Kişinin toplumsal yeteneklerinin ve optimum kişisel gelişmesinin sağlanması için seçkin ve kontrollü bir çevreyi ve okul etkinliklerini içine alan sosyal bir süreçtir.

Buna göre eğitim, kişilik, zekâ, ilgi ve yaşantılar gibi kuvvetlerin etkileşmesidir. Bu etkileşme sonucunda kişinin amaçları, bilgileri, davranışları, tavırları ve ahlâk ölçüleri değişir.

Yabancı dildeki sözlüklerde eğitim, genel olarak şu şekillerde tanımlanmaktadır³:

1.Kişinin, içinde yaşadığı toplumun olumlu değerlerine göre, yeteneklerinin, tutumunun ve öbür davranış biçimlerinin geliştirilmesi sürecidir.

2.Kişilerin, toplumsallaşması ve en elverişli düzeyde kişiliklerinin gelişmesi için, seçilmiş ve denetlenmiş bir çevrede (özellikle okullarda) toplumsal bir süreçtir.

Bugüne kadar yapılan bütün tanımları burada sıralamaya elbette ki, imkân olmadığı gibi, ihtiyaç da yoktur. Kişilerin eğitime bakış açılarına göre, tanımların niteliğinde değişmektedir. "Bilindiği gibi en geniş anlamda eğitim, çocuklara, ergenlere ve yetişkinlere kazandırılacak zihinsel ve bedensel yeteneklerin tümünü kapsayan bir çeşit yetiştirme" ⁴:

²Fatma Varış, Eğitim Bilimine Giriş (A.Ü.Eğitim Fakültesi Yayınları:98, II.Baskı, Sevinç Matbaası, Ankara:1981). s.44.

³İbrahim Ethem Başaran, Eğitimi Giriş (Bimaş Matbaacılık Ltd.Şti, Üçüncü Baskı, Ankara: 1978), s.18.

⁴Mahmut Adem, Eğitim Plânlaması (E.F-A.M.Yayınları:1, II. Baskı Sevinç Matbaası, Ankara:1981), s.2.

Dewey, eğitimi, "yaşantıların yeniden örgütlenmesi ya da yenilenmesi"⁵ olarak tanımlanırken; Tyler, eğitimin "bireylerin davranış örüntülerini değiştirme süreci"⁶ olduğunu iddia etmiştir. Araştırmacı tarafından, daha fonksiyonel bulunduğ*u* için ş*u* tanım benimsenmektedir: "Eğitim, bireyin davranışında kendi yaşantısı yoluyla ve kasıtlı olarak isten- dik değişme meydana getirme sürecidir."⁷

"Eğitim, insanın çevresinde olan değişmeleri karşıla- yabilecek nitelikte, insana yeni davranışlar kazandırmakla yükümlüdür"⁸. Türkiye'de eğitim sisteminin işleyişinden bi- rinci derecede sorumlu olan teşkilat, Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığıdır. Milli eğitim felsefesi doğrultusunda merkez teşkilatınca kararlar alınmakta, programlar hazırlana- rak uygulamaya konulmaktadır. Türk Eğitim Sisteminin merkezi- yetçi bir yönetim modeline sahip olduğu görülmektedir.

Milli eğitim sistemi, örgün ve yaygın olmak üzere iki ana bölümden ibarettir. İlköğretimden yükseköğretime kadar olan eğitim, örgün eğitim sistemi içinde mütalaa edilmekte- dir. Bilindiği üzere, örgün eğitimin ilk basamağı da ilköğre- timdir. Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 42. maddesinde "ilk- öğretim kız ve erkek bütün vatandaşlar için zorunludur ve Devlet okullarında parasızdır"⁹ denilmesiyle, mecburî öğre- nim kademesi olarak ilkokullar gösterilmiş olmaktadır. Bir ilköğretim kurumu olan ilkokulların planlama ve işleyişin- den Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı ilköğretim Genel Müdürlüğü sorumlu bulunmaktadır. 1739 sayılı Milli Eğitim

⁵Kamuran Çilenti, Eğitim Teknolojisi (Kaçoğlu Matbaası, Ankara:1979), s.8.

⁶Aynı, s.9.

⁷Selahattin Ertürk, Eğitimde "Program" Çeliştirme (Yelken- tepe Yayınları:4, Üçüncü Baskı, Ankara:1979), s.12.

⁸Başaran, Ön.ver., s.13.

⁹Türkiye Cumhuriyeti Anayasası, Md.42; 1982.

Temel Kanununun 24. maddesine göre "İlköğretim kurumları, beş yıllık ilkokullar ile üç yıllık ortaokullardan meydana gelir". İlköğretim kademesindeki eğitim süresinin, ortaokulu da içine alacak şekilde sekiz yıla çıkarılmasıyla birlikte, daha önce yedi olan mecburî öğrenime başlangıç yaşı da altıya indirilmiştir.

Bu amaçla 1739 Sayılı Milli Eğitim Temel Kanununun 22. maddesinde, 16.6.1983 tarih ve 2842 Sayılı Kanunun 7. maddesi ile "İlköğretim 6-14 yaşlarındaki çocukların eğitimi ve öğretimi kapsar" şeklinde değişiklik yapılmıştır. İlkokula başlangıç yaşı 1983-1984 öğretim yılına kadar yedi iken sözü edilen yıl, X.Milli Eğitim Şûrası Kararları doğrultusunda, 1739 sayılı ve 222 sayılı Kanunlarda yapılan düzenlemelerle, altı yaş için de ilkokul eğitimi verilmesi yoluna gidilmiştir.

Dünya ülkelerinde mecburî öğrenime başlangıç yaşı ve öğrenimin süresi değişiklik göstermekle birlikte, genellikle 6-7 yaşlarının kabul edilmiş olduğu görülmektedir. Toplumlar, örgün eğitime gitgide daha erken yaşlarda başlanılmasının gerekliliği ve faydaları üzerinde birleşmektedirler. Ancak, "Milli Eğitim Şûrası Kararlarına göre, zorunlu öğrenim çağı kapsamına alınması öngörülen altı yaş (60 ay) çocukları, gerekli şartlar hazırlandıncaya kadar Okulöncesi eğitimi düzeyinde düşünülecek ve okulöncesi eğitim 2002 yılına kadar altı yaş çocukları için programlanıp uygulanacaktır"¹⁰ denilmekteyken, birdenbire altı yaş çocuklarını ilkokullarda bulan öğretmen ve yöneticiler hazırlıksız yakalanmışlardır.

Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı Okulöncesi ve Temel Eğitim Genel Müdürlüğünün 29.6.1983 tarih ve Eğitim Şubasının 133 sayılı genelgesiyle altı yaş grubu okullaşmasına başlanmıştır. Genelgede "1983-1984 öğretim yılı başından itibaren, Eylül ayı sonuna kadar beş yaşını doldurup altı yaşına giren çocukların, kapasiteleri, bu yaş grubundaki öğrenci sayısı, kentsel alanlardaki sıkışıklık halen

¹⁰ M.E.B., X.Milli Eğitim Kararlarını Değerlendirme Çalışmaları Raporu (170/11, Ankara:1983), s.10.

birçok okulda öğretimin ikili ve üçlü devam ettirilmesi zorunlulukları gibi engeller de gözetilerek"¹¹ yapılan açıklamalar doğrultusunda, ilkokullara, mevcut imkânlar içinde kaydedilmeleri istenmiştir.

Okula kayıt ve kabulleri söz konusu genelgeye göre yapılan altı yaş grubu (Eylül ayı sonuna kadar beş yaşını doldurmuş ve altı yaşına girmiş çocuklar), Aralık ayı sonuna kadar altı yaşını (72 ayını) doldurup yedi yaşına girmiş yedi yaş grubu çocuklarıyla aynı anda öğretime alınmıştır. Ancak, okullardaki mevcut kapasite altı yaş çocuklarının hepsi için elverişli olmadığından, okula alınacakların seçiminde kriterler getirilmiş; ay ve gün bakımından büyük olanlarla, çalışan annelerin çocuklarına öncelik tanınması istenmiştir. Esas itibarıyla altı ve yedi yaş çocuklarının ayrı sınıflarda okutulması düşünülmüş, karma sınıf mecburiyeti doğan durumlarda seviye grupları kurulması tavsiye edilmiştir.

Bir yıllık uygulama, ilmî çevreler, basın-yayın organlarınınca dikkatli bir şekilde izlenmiş; uygulamanın yanında ve karşısında çeşitli görüşler ortaya atılmıştır. Türkiye genelinde altı yaş grubunun başarısını değerlendirebilmek amacıyla Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığınca illerden, konuyla ilgili raporlar istenmiş ve bunların sonucunda bazı tedbirler alınması gerekli görülmüştür. Uygulama hakkında "Evet-Hayır" şeklinde kesin bir hüküm vermek yerine, kapsam içerisindeki öğrencilerin ikinci yıl da izlenmesine ihtiyaç duyulmuş; Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı İlköğretim Genel Müdürlüğü'nün 3.9.1984 tarih ve Eğitim Şubesinin 22281 sayılı genelgesinde "1984-1985 öğretim yılında 6 yaş grubunun okullaşması denemesi, ilköğretim okulları ile şartları müsait ve geçen yıl başarı oranı yüksek olan okullarımızda devam ettirilecektir"¹² denilmiştir.

Genelge ile ayrıca her ilde bir "6 Yaş Grubu Uygulama

¹¹ M.E.B., 6 Yaş Okullaşması Hakkında Derleme (M.E.G.S.B. Yayınları: 322, Tanıtıcı Yayınlar Dizisi: 24, İstanbul: 1984), s.20.

¹² Aynı, s.30.

Komitesi" kurulması istenmiş; komitenin özetle aşağıdaki direktifler doğrultusunda çalışmasının beklendiği vurgulanmıştır:

- Velilere gerekli rehberliğin yapılması,
- Uygulamanın başarılı okullarda devam ettirilmesi.
- Müstakil sınıflar açılması,
- Sınıf mevcutlarınının 30'dan fazla tutulmaması,
- Tecrübeli, istidatlı ve istekli öğretmenlerin görevlendirilmesi,
- Ders araç ve gereçlerinin uygun hale getirilmesi,
- Başarının değerlendirilmesinde, bu yaşın gelişim özelliklerinin dikkate alınması,

Genelge hükümlerine dayalı olarak istenilen komite raporları, periyodik aralıklarla (öğretim yılı başı, birinci dönem sonu ve öğretim yılı sonu) Bakanlığa gönderilmiş ve sonuçlar değerlendirmeye tâbi tutulmuştur.

1984-1985 öğretim yılı il komite raporlarına göre, altı yaş çocuklarının okul olgunluğuna ulaşmadıkları, matematik dersini sevmedikleri, çabuk yoruldukları ve sosyal gelişim yönünden yetersiz oldukları ileri sürülmüştür. Bu yaş grubunun başarısı ile ailenin sosyokültürel yapısı, sınıftaki öğrenci mevcudu, grubun müstakil oluşu, öğretmenin meslekî tecrübesi ve o yaş grubunu okumadaki isteği arasında yakın bir ilişki bulunduğu belirtilmiştir. Ayrıca anasınıfı eğitimi gören çocukların daha başarılı olduğu iddia edilmiştir. Bütün bunların yanı sıra, zaman çizelgesinin katılığın- dan yakınılmış; resim, müzik ve beden eğitimi derslerine daha fazla zaman ayrılması gerektiği üzerinde durulmuştur. 1983-1984 öğretim yılı il değerlendirme raporları ile 1984-1985 öğretim yılı komite raporları arasında büyük ölçüde paralellik bulunduğu görülmüştür.

Sürekli şikayet konusu olan program meselesi, 9 Eylül 1985 tarih ve 2195 sayılı Tebliğler Dergisinde yayımlanan "Altı Yaş Grubu Programı" ile halledilmeye çalışılmıştır. Programın hazırlanışında, uygulayıcıların değerlendirme ra-

porlarından büyük ölçüde faydalanılmıştır. Program ayrıca, denenip geliştirilmek üzere yürürlüğe konulduğu için, uygulama çalışmalarının Bakanlıkça yakından izleneceği düşünülmektedir.

"Sistemin verimi okuldan geldiğine göre, okul yönetimi ve yöneticisinin sistemin başarısı üzerindeki etkisi büyük olmaktadır"¹³. Okulu, amaçlarına uygun bir şekilde yönetme görevi okul müdürlerine verilmiştir. "Okul yöneticisinin davranışı işgörenlerin doyumunda önemli bir etkidir"¹⁴. "Liderlik görevlerine ve rolüne girmek isteyen yönetici ise, davranışını daima, ilişkisi olduğu kimselerin rol ve beklentilerini dikkate alarak ayarlamalıdır."¹⁵

"Maslow ve Hersberg kuramlarına göre eğitim yöneticisi işgörenlerin istem ve ihtiyaçlarına yanıt verdiği oranda, onların örgüte yönelik olumlu davranışlarda bulunacaklarını kabul edecek ve buna dönük çalışacaklardır."¹⁶

"Okulların yaşama ve gelişmesinden birinci derecede sorumlu olan okul yöneticileri, demokratik toplum ve yapı içinde bu sorumluluğunu kabul etmek ve gerçekleştirmek zorundadır."¹⁷ Her öğrencinin, belli bir kurs, sınıf ya da programa, öğrenilecek üniteyle ilgili yönleriyle kendisini diğer öğrencilerden farklı bir şekilde hazırlamış olan bir özgeçmişle başladığı"¹⁸ göz önüne alındığında, okul müdürlerinin görüşlerinin, sistemin işleyişine ne derece katkısı olabileceği ortaya çıkmaktadır.

Bu sebeple, altı yaş uygulamasına ilişkin olarak, resmî belgeler ve daha çok üst kademe yöneticileriyle denetim organlarının görüşlerinin yanı sıra, gerçek uygulayıcı-

¹³ Ziya Bursalıoğlu, Okul Yönetiminde Yeni Yapı ve Davranış (V1.Baskı, A.Ü.Basımevi, Ankara:1983), s.9.

¹⁴ Ali Balcı, "İş Doyumu ve Eğitim Yönetimine Uygulanması", Eğitim Fakültesi Dergisi, (Cilt 16, Sayı 1, Ankara:1983), s.583.

¹⁵ Bursalıoğlu, Ön.ver., s.325.

¹⁶ Balcı, Ön.ver., S.10.

¹⁷ Bursalıoğlu, Ön.ver., s.10.

¹⁸ Benjamin S.Bloom İnsan Nitelikleri ve Okulda Öğrenme (Çev. Durmuş Ali Özçelik Ankara:1979), s.13.

ların ne düşündüklerinin bilinmesine de ihtiyaç bulunmaktadır. Konu, yönetim boyutu bakımından nasıl algılanmaktadır ve okul müdürleri ne tür bir yaklaşım içerisindedir? Okul müdürlerinin uygulama karşısında takındıkları tavır, çeşitli etkenlere göre değişiklik göstermekte midir? Hangi etkenler tavırların oluşmasında önemli görülmektedir? Eğitimde başarının, teşkilat üyelerinin aynı hedefe yönelik çabalarıyla sağlanabileceği bilindiğinden, konunun bir de bu yönüyle değerlendirilmeye tâbî tutulmasının faydalı olacağı, bu araştırmayla uygulamanın okul seviyesindeki problemlerinin ortaya çıkacağı düşünülmektedir.

Problem Cümlesi

Okulun fizikî kapasitesi, okul müdürlerinin şahsî ve meslekî özellikleri ile imkân ve fırsatların farklı kullanımı, okul müdürlerinin altı yaş uygulaması karşısındaki tavırlarını ne derece etkilemektedir?

Amaç

Bu araştırmanın amacı, okul müdürlerinin altı yaş uygulaması karşısındaki tavırlarını, uygulamayı etkileyebileceği düşünülen değişkenleri de dikkate alarak ortaya koymak suretiyle, sözü edilen uygulamanın başarısı konusunda ilgililere önerilerde bulunmaktır.

Önem

Altı yaş grubu uygulaması henüz başlangıç safhasındadır. Daha önce de belirtildiği gibi, uygulamaya başlamadan önce herhangi bir araştırma yapılmamıştır. Gerek okulların fizikî durumu, gerekse uygulayıcı ve ilgililerin konuya bakış açıları etraflıca öğrenilmeden, altı yaş grubunun okullaşması cihetine gidilmiştir. Şartlar yeterince elverişli olmadığından, bu yaş grubunun sadece küçük bir bölümüne böyle bir fırsat tanınabilmiştir. Altı yaşında mecburî öğrenime başlangıcın avantajları-dezavantajları yanında, aynı yaş grubunun farklı yaşlarda eğitilmesinin mahzurları da akla gelmektedir.

Bilindiği üzere, Türk Milli Eğitim Sistemi merkeziet-

çi bir yapıya sahiptir. Kararların merkez teşkilatı tarafından alınması gerçeğinin yanı sıra, teşkilat içindeki personelin, yetki ve sorumluluk dereceleriyle orantılı olarak karara katılmasının, iş verimini olumlu yönde etkileyeceği düşünülmektedir. Kaya, bu konuyla ilgili görüşlerini şöyle yansıtmaktadır¹⁹:

... Karar verme süreci, tüm yönetsel eylemlerin kaynağıdır. Bu nedenle, hangi düzeyde bulunursa bulunsun, yöneticilerin görevlerine ilişkin konularda kararlar almaları ya da kararların oluşmasına katkıda bulunmaları gerekir. Aynı zamanda yöneticilerin, astlarını karar almaya ya da kararlara katkıda bulunmaya özendirmeleri beklenir. Böylece; karar verme yetkisinin, örgüt hiyerarşisi boyunca yayılması sağlanır ve örgüt kararlar hiyerarşisi durumuna dönüştürülür. Kararlar hiyerarşisi oluşturunun yararları şöyle özetlenebilir: (1) Yönetici ayrıntılar hakkında karar verme yükünden kurtulur, (2) Kamu hizmeti çabuk yapılır, gecikmeler önlenir, (3) İletişim yükü hafifler, (4) Görevliler onure edilmiş olur, (5) Karar alanlarında uzmanlaşma gelişeceğinden yönetsel kararlarda rasyonelliğe yaklaşılr.

Karara katılmanın, yukarıda belirtilen faydalarına ek olarak, uygulayıcıların desteğini sağlama fonksiyonu da bulunmaktadır. Faaliyetlerin çeşitli safhalarında görüşlerine başvurulmuş kişiler, daha iyi motive edilmiş olacaklarından, iş yerlerindeki başarıları da artacaktır. Bugüne kadar, öğretimin her seviyesinde okul müdürleri ve öğretmenlerin, kararların masa başında alındığı ve ülke gerçeklerine uygun olmadığından yakındıklarına şahit olunmuştur. Alışkanlıkların verdiği rahatlıktan kolaylıkla vazgeçemeyen insanoğlunun, genellikle değişikliklerin karşısında olduğu bilinmektedir. Şu halde, teşkilatta yapılacak düzenlemelerden önce personelin desteğinin kazanılması, uygulamanın başarı şansını artırmakta büyük ölçüde etkili olacaktır.

Altı yaş uygulamasından önce, bu konuda herhangi bir teşebbüste bulunulmamıştır. Uygulama sonuçlarını il raporlarına dayanarak değerlendirmeye çalışan Bakanlık Merkez Teşkilatı, uygulayıcıların daha üst seviyesinde bulunan

yöneticilerin bakış açılarını tespit edebilmiştir. Düşüncelerini hiyerarşik kanalla Bakanlığa iletme imkânından mahrum olan en ücra köşelerde görevli okul müdürleri, altı yaş uygulaması konusunda ne düşünmektedirler? Kanunun getirdiği altı yaş okullaşmasının, köylerde uygulanabilirlik derecesi nedir? Basın ve ilmî çevreler tarafından da yoğun bir ilgiyle izlenen uygulama, alt yönetim birimlerince nasıl algılanmaktadır?

Yukarıdaki sorular ve benzerlerine tatmin edici cevaplar bulabilmek, Türkiye genelinde kısmen uygulanan altı yaş okullaşmasının durumunu tespit edebilmek için, araştırma ve değerlendirme faaliyetlerine ihtiyaç duyulmaktadır. Altı yaş uygulamasının geleceğiyle ilgili olarak verilecek kararların objektifliğini artırmak için de, böyle bir çalışmaya yönelmek faydalı görülmektedir.

Sonuç olarak araştırma bulgularının, yetkili ve ilgililere ışık tutacağı, altı yaş grubu çocuklarının gerek okulöncesi, gerekse ilköğretim seviyesinde daha bilinçli bir şekilde eğitilmesine de katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Ayrıca altı yaş uygulaması ile ilgili araştırma sayısı istenilen ölçüde olmaktan çok uzaktır. Bu araştırmanın, yeni araştırmaları teşvik etmesi ve altı yaş uygulamasının değişik boyutlarının da başka araştırmalara konu olması beklenmektedir.

Alt Problemler

1. Okulun fizikî kapasitesi, okul müdürlerinin tavırlarının oluşmasında önemli bir etken midir?
 - a. Okulun ilkokul, ilköğretim okulu veya yatılı ilköğretim bölge okulu oluşu, okul müdürlerinin tavırlarının oluşmasında önemli bir etken midir?
 - b. Okulda bir öğretmene düşen öğrenci sayısı, okul müdürlerinin tavırlarının oluşmasında önemli bir etken midir?
 - c. Okulun araç-gereç kapasitesi, okul müdürlerinin tavırlarının oluşmasında önemli bir etken midir?
 - d. Öğretimin normal, ikili veya üçlü olarak işleyi-

şı, okul müdürlerinin tavırlarının oluşmasında önemli bir etken midir?

2. Okul müdürlerinin şahsî ve meslekî özellikleri, tavırlarının oluşmasında önemli bir etken midir?

- a. Okul müdürlerinin cinsiyetleri, tavırlarının oluşmasında önemli bir etken midir?
- b. Okul müdürlerinin meslekî kıdemleri, tavırlarının oluşmasında önemli bir etken midir?
- c. Okul müdürlerinin öğretmenlerin yeterliği konusundaki algıları, tavırlarının oluşmasında önemli bir etken midir?
- d. Okul müdürlerinin, liderlik rollerine ilişkin algıları, tavırlarının oluşmasında önemli bir etken midir?
- e. Okul müdürlerinin genel eğitim anlayışı, tavırlarının oluşmasında önemli bir etken midir?
- f. Okul müdürlerinin öğrenci velilerine ilişkin algıları, tavırlarının oluşmasında önemli bir etken midir?
- g. okul müdürlerinin ilköğretim müfettişlerinin rehberlik rollerine ilişkin algıları, tavırlarının oluşmasında önemli bir etken midir?

3. İmkân ve fırsatların farklı kullanımı, okul müdürlerinin tavırlarının oluşmasında önemli bir etken midir?

- a. Okulun bulunduğu yörenin yerleşim birimi olarak özelliği, okul müdürlerinin tavırlarının oluşmasında önemli bir etken midir?
- b. Altı yaş grubunun 1983-1984 öğretim yılındaki başarı oranı, okul müdürlerinin tavırlarının oluşmasında önemli bir etken midir?
- c. Okul müdürlerinin, öğretmenlerin altı yaş grubunu okutma konusundaki istekliliğine ilişkin algıları, tavırlarının oluşmasında önemli bir etken midir?
- d. Ders araç-gereçlerinin kullanımında altı yaş grubuna öncelik tanıyabilme durumları, okul müdürlerinin tavırlarının oluşmasında önemli bir etken midir?

- e. Okulun bünyesinde anasınıfı bulunması, okul müdürlerinin tavırlarının oluşmasında önemli bir etken midir?

Hipotezler

1. Okulun fizikî kapasitesi, okul müdürlerinin tavırlarının oluşmasında önemli bir etken değildir.
 - a. Okulun ilkokul, ilköğretim okulu veya yatılı ilköğretim bölge okulu oluşu, okul müdürlerinin tavırlarının oluşmasında önemli bir etken değildir.
 - b. Okulda bir öğretmene düşen öğrenci sayısı, okul müdürlerinin tavırlarının oluşmasında önemli bir etken değildir.
 - c. Okulun araç-gereç kapasitesi, okul müdürlerinin tavırlarının oluşmasında önemli bir etken değildir.
 - d. Okulun normal, ikili veya üçlü olarak işleyişi okul müdürlerinin tavırlarının oluşmasında önemli bir etken değildir.
2. Okul müdürlerinin şahsî ve meslekî özellikleri tavırlarının oluşmasında önemli bir etken değildir.
 - a. Okul müdürlerinin cinsiyetleri, tavırlarının oluşmasında önemli bir etken değildir.
 - b. Okul müdürlerinin meslekî kıdemleri, tavırlarının oluşmasında önemli bir etken değildir.
 - c. Okul müdürlerinin öğretmenlerin yeterliği konusundaki algıları, tavırlarının oluşmasında önemli bir etken değildir.
 - d. Okul müdürlerinin, liderlik rollerine ilişkin algıları, tavırlarının oluşmasında önemli bir etken değildir.
 - e. Okul müdürlerinin, ilköğretim müfettişlerinin rehberlik rollerine ilişkin algıları, tavırlarının oluşmasında önemli bir etken değildir.
 - f. Okul müdürlerinin genel eğitim anlayışı, tavırlarının oluşmasında önemli bir etken değildir.
 - g. Okul müdürlerinin öğrenci velilerine ilişkin

algıları, tavırlarının oluşmasında önemli bir etken değildir.

3. İmkan ve fırsatların farklı kullanımı, okul müdürlerinin tavırlarının oluşmasında önemli bir etken değildir.

a. Okulun bulunduğu yörenin yerleşim birimi olarak özelliği, okul müdürlerinin tavırlarının oluşmasında önemli bir etken değildir.

b. Altı yaş grubunun 1983-1984 öğretim yılındaki başarı oranı, okul müdürlerinin tavırlarının oluşmasında önemli bir etken değildir.

c. Okul müdürlerinin öğretmenlerin altı yaş grubunu okutma konusundaki istekliliğine ilişkin algıları, tavırlarının oluşmasında önemli bir etken değildir.

d. Ders araç-gereçlerinin kullanımında altı yaş grubuna öncelik tanıyabilme durumları, okul müdürlerinin tavırlarının oluşmasında önemli bir etken değildir.

e. Okulun bünyesinde anasınıfı bulunması, okul müdürlerinin tavırlarının oluşmasında önemli bir etken değildir.

Varsayımlar

1. Seçilen örnek grup, araştırma alanını temsil edici niteliktedir.

2. Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı kayıtlarından elde edilen istatistikî bilgiler doğrudur.

3. Okul müdürlerine uygulanan "tavır ölçeği"nin yeterliği konusunda görüşlerine başvurulmuş uzmanların görüşleri geçerli ve güvenilirdir.

4. Okul müdürlerine uygulanan "tavır ölçeği" geçerli ve güvenilirdir.

5. Okul müdürleri, "tavır ölçeği"ne bağımsız olarak ve doğruluğuna inandıkları şekilde cevap vermişlerdir.

Tanımlamalar

İlkokul : Mecburî öğrenim çağındaki kız ve erkek

çocukların eğitim ve öğretimini sağlamak üzere Devlet tarafından açılan veya özel kanunla açılmasına izin verilen beş yıl süreli okuldur.

İlköğretim Okulu: ilkokul ve ortaokullardan meydana gelen; iş-teknik, ev ekonomisi, tarım ve ticaret derslerinin de okutulduğu 8 yıllık okuldur.

Yatılı İlköğretim Bölge Okulu : (YİBO) ilkokul ve ortaokuldan meydana gelen; iş-teknik, ev ekonomisi, tarım ve ticaret derslerinin de okutulduğu 8 yıllık yatılı ilköğretim bölge okullarıdır.

Bakanlık : Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığıdır.

Altı Yaş Grubu : Söz konusu öğretim yılında, Eylül ayı sonuna kadar (5) yaşını (60 ayını) doldurarak (6) yaşına girmiş ve ilkokul veya ilköğretim okullarının birinci sınıfına alınmış çocuklardır.

Okul Müdürlerinin Altı yaş Uygulamasına İlişkin Tavırları : Okul müdürlerine uygulanan "tavır ölçeği" nin ikinci bölümündeki sorular için verilen alternatiflerin, "çok=4, oldukça=3, az=2, hiç=1" olarak değerlendirilmesi sonucu tespit edilen aritmetik ortalamaya dayanılarak "olumlu, olumsuz ve nötr" şeklinde belirlenen tavırlardır.

Olumlu Tavır : Okul müdürlerine uygulanan "tavır ölçeği" nin ikinci bölümündeki sorular için verilen alternatiflerin, "çok=4, oldukça=3, az=2 hiç=1" olarak değerlendirilmesi sonucu tespit edilen aritmetik ortalamasının 3.00 ve daha yukarı olması durumudur.

Olumsuz Tavır : Okul müdürlerine uygulanan "tavır ölçeği" nin ikinci bölümündeki sorular için veri-

len alternatiflerin, "çok=4, oldukça=3, az=2, hiç=1" olarak değerlendirilmesi sonucu tespit edilen aritmetik ortalamasının 2.00'den aşağı olması durumudur.

Nötr Tavır : Okul müdürlerine uygulanan "tavır ölçeği" nin ikinci bölümündeki sorular için verilen alternatiflerin, "çok=4, oldukça=3, az=2, hiç=1" olarak değerlendirilmesi sonucu tespit edilen aritmetik ortalamasının 2.00-2.99 olması durumudur.

Anasınıfı : Genellikle beş yaşını bitirmiş olan çocukları ilköğretim hazırlamak üzere kimi ilköğretimde açılan ve anaokulu eğitimi ilkelerine dayalı bir programa göre etkinlikte bulunan sınıflara verilen addır. (Eğitim Terimleri Sözlüğü)

Normal Öğretim : Öğrencilerin tam gün ders gördüğü okullarda uygulanan öğretimdir.

İkili Öğretim : Öğrencilerden bir bölümünün sabahleyin, bir bölümünün de öğleden sonra ders gördüğü okullarda uygulanan öğretimdir. (Eğitim Terimleri Sözlüğü)

Üçlü Öğretim : Öğrencilerin her bir bölümünün, günün üçte birinde ders gördüğü okullarda uygulanan öğretimdir.

Başarı Oranı : Sınıfı geçen öğrencilerin yüzdesidir.

Sınırlamalar

1. Geliştirilen "tavır ölçeği", okul müdürlerine Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı İlköğretim Genel Müdürlüğü tarafından resmî yazıyla gönderilmiştir. Araştırma, resmî kanaldan elde edilen verilerle sınırlıdır.

2. Bu araştırmada, okul müdürlerinin sadece altı yaş uygulaması karşısındaki tavırları ölçülmüş; problemde yer almayan tavırlar, değerlendirmeye tâbi tutulmamıştır.

3. Araştırma, Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığına

bağlı okullarda sürdürölmüş; özel okullar araştırma kapsamı dışında bırakılmıştır.

4. Araştırma verileri, % 75 oranında elde edilen "tavır ölçeği"ne dayalı olarak yorumlanmıştır.

5. Okul müdürlerinin altı yaş uygulamasına ilişkin tavırları, sadece anket şeklinde düzenlenen "tavır ölçeği"ne dayalı olarak elde edilmiştir.

BÖLÜM II

İLGİLİ YAYINLAR

Bu bölümde, araştırma konusu ile ilgili olarak yapılan araştırmalardan söz edildi ve çeşitli kaynakların konuya bakış açılarına yer verildi.

Altı yaş uygulaması ile ilgili olarak elde edilebilen ilk araştırma Ondokuzmayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Öğretim Görevlisi Kurtman Ersanlı'ya aittir. Samsun ilinde, 1983-1984 öğretim yılında yürütülen araştırmanın konusu "Temel Eğitimde Altı Yaş Çocukları" şeklinde belirlenmiştir.

Araştırmada aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır²⁰:

1. Altı yaş çocuğu okul olgunluğuna erişmiş midir?

2. 1968 ilkokul Programında belirtilen "1. Sınıf programı", altı yaş çocuklarının gelişim düzeylerine uygun mudur?

3. İlköğretimde uygulanan 40 dakikalık ders süresi, altı yaş çocuğunun aralıksız etkinlikte bulunmasına uygun mudur?

4. İlkokullardaki sıralar altı yaş çocuğunun kullanımına elverişli midir?

Söz konusu araştırmanın alanı, Samsun ili Belediye sınırları içinde bulunan, altı yaş uygulamasına başlayan ilkokul öğretmenleri ile ilköğretim müfettişleridir. Araştırmada, altı yaş uygulaması ile okul olgunluğu, program, süre ve sıralar arasındaki ilişki üzerinde durulmuştur. Büyüme, olgunlaşma, gelişme, okul olgunluğu ve altı yaş çocuğunun gelişimi ile ilgili bilgilere de yer verildiği görülmüştür.

Araştırma sonuçlarına göre, altı yaş çocuğu, okuma yazma öğretimine katılacak kadar olgunluğa erişmemiştir. İlkokul Programı (1968) birinci sınıf müfredatı, yedi yaş çocuklarına göre hazırlandığı için, bu yaş grubuna ağır

²⁰ Kurtman Ersanlı, "Temel Eğitimde Altı Yaş Çocukları" (19 Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesine Sunulan Yayınlanmamış Bir Araştırma Raporu, Samsun: Mayıs 1984), s.3.

gelmektedir. Ayrıca ilkokullarda uygulanan 40 dakikalık ders süresi oldukça uzundur. Sıralar ve araç-gereçler de, bu yaş çocuklarının kullanmasına elverişli değildir.

Araştırmaya katılan okul müdürü ve öğretmenlerin, uygulamaya son verilmesini istedikleri iddia edilmiş ve bu yaş çocuklarının, birinci sınıf öğrencisi olarak ~~değerlendirilmesi~~ gerektiği üzerinde durulmuştur. Araştırma sonunda özetle şu önerilerde bulunulmuştur²¹:

1. Uygun bir program geliştirme,
2. Resim-iş, müzik ve beden eğitimi ders saatlerini artırma.
3. Okul süresini 3.5 saatten fazla tutmama,
4. Ders sürelerini azaltma ve dinlenme sürelerini artırma,
5. Uygun sıralar temin etme,
6. Öğretmenleri önceden tespit etme ve yetiştirme kurslarına alma,
7. Öğretmen yetiştirme programlarını, bu konuyu dikkate alarak yeniden programlama.

Araştırma bulgularının, genellikle illerden gelen değerlendirme raporu sonuçlarını desteklediği görülmüştür. Ancak, söz konusu araştırmanın ölçme aracının nasıl hazırlandığı, geçerlik ve güvenilirliğinin ne şekilde sağlandığı hakkında herhangi bir bilgiye yer verilmemiştir. Ölçme aracının bir örneğinin de eklenmemiş olmasıyla, araştırmayı inceleyenlerin bu konuda fikir sahibi olabilmeleri engellenmiş bulunmaktadır.

Altı yaş uygulamasıyla ilgili bir diğer araştırma da, uygulamanın ikinci yılında İzmir'de yapılmıştır. "Altı Yaş Grubu Çocukların Eğitimdeki Başarısızlık Nedenleri (Sorunlar ve Öneriler)"ni ele alan araştırma, A.Osman Demir tarafından yürütülmüştür.

Araştırmanın konusunun, "1983-1984 öğretim yılından itibaren Türkiye ilkokullarında uygulanmakta olan altı yaş grubu öğrencilerinin hazırlık ve programlarındaki başarı durumu"²² olarak belirlendiği görülmüştür. Altı yaş prog-

²¹ Aynı, s. 36.

²² A.Osman Demir, 6 Yaş Grubu Çocukların Eğitimdeki Başarısızlık Nedenleri "Sorunlar ve Öneriler" (İzmir M.E.G.S.Md. Eğt.Hizm.Danışma Bürosu Yayınlanmamış Araştırma Raporu, İzmir: Mayıs 1985).

ramlarının başarı durumlarını tespit etme ve ilgililere yardımcı olma amacı güdülmüştür.

İzmir Merkez İlçeden 4 köy ve 44 şehir ilkokulu ile 19 ilçenin 24 köy ve 105 şehir ilkokulu, örnek grup olarak araştırma kapsamına alınmıştır. Araştırma metodu olarak da anket ve gözleme yer verilmiş; ayrıca sosyal, kültürel ve ekonomik yönden bariz özellikleri olan değişik çevrelerin okullarında da velilerle mülakat yapılmıştır. Anket ve gözlem, altı yaş grubunu okutmuş ve halen okutmakta olan il, ilçe ve köy öğretmenlerine uygulanmıştır.

Araştırma sonucunda, 15-20 günlük el alıştırmaları süresinin uzatılması gerektiği ortaya çıkarılmıştır. Altı yaş grubunun, ya hazırlık sınıflarına alınması ya da gerekli program düzenlemelerine gidilmesi istenmiştir. Ayrıca öğretmenlerin %69'unun, altı yaş öğretimi için düzenlenecek bir seminere katılmaya istekli oldukları belirtilmiştir.

Önceki araştırmada yer alanlara ek olarak, altı yaş grubu öğretiminde kullanılacak cümle sayısını azaltma ve cümleleri basitleştirme, okul programlarını gözden geçirme, beslenme eğitimine önem verme ve öğretmenlerle ilköğretim müfettişlerini, bilgilerini geliştirmek amacıyla yurtdışına gönderme önerilmiştir.

Altı yaş uygulaması ile ilgili araştırma çalışmaları, Bakanlık tarafından da sürdürülmektedir. İlköğretim Genel Müdürlüğü Araştırma Şubesi tarafından, konuyla ilgili olarak yürütülen bir araştırma da öğretmenlere yöneliktir. Öğretmenlerin uygulamaya bakışlarının öğrenilmek istendiği araştırmada da ölçme aracı olarak 35 sorudan meydana gelen ve Araştırma Şubesi tarafından geliştirilen bir anket kullanılmıştır. Bu satırların yazarı da söz konusu şubede görev yaptığından, müdürler için geliştirilen anketle, öğretmenlere gönderilenler arasında büyük ölçüde paralellik bulunmaktadır. Her ne kadar bu çalışmada, diğer araştırma sonuçlarından faydalanabilmek amaçlanmışsa da, henüz değerlendirme çalışmaları sürdürüldüğü için buna imkân bulunamamıştır.

Bir televizyon programında (15.8.1984) "Altı Yaş

"Çocuğunun Okullaşması" ile ilgili görüşlerine başvurulmuş Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Psikiyatri Anabilim Dalı Çocuk Ruh Sağlığı Bölümünden Dr.Efser Kerimoğlu "şartlar hazırlanmadan okula alınan çocukların, okul korkusu vb. psikolojik sorunlarla karşı karşıya kaldıklarını" ileri sürmüştür. Önceki önerilere paralel olan görüşlerini sıralayan Kerimoğlu, ayrıca tedaviye aldıkları bazı çocukların okula devamında sakınca gördüklerini ve bu doğrultuda rapor düzenlemek durumunda kaldıklarını belirtmiştir. Ona göre bu uygulama okula hazırlık dönemi olarak ele alınırsa çok daha faydalı olabilir.

Aynı programda yer alan bir diğer konuşmacı da, psikolog Serap Aykanat olmuştur. Aykanat da, altı yaş uygulamasının yapıldığı diğer ülkelerdeki sonuçlarla birlikte, Türkiye'de bu uygulamaya giren çocukların ortaöğretim sonuna kadar özellikle psikolojik gelişme yönünden incelenmesini istemiştir. İlköğretimde bir yılın çok önemli olduğuna dikkat çeken Aykanat, okulun getirdiği ağır stresi karşılayabilmesi açısından çocuğun tam olarak olgunluğa erişmesinin gerekliliğini vurgulamıştır.

"Okula başlamadan önce alınacak önlemlerin, çocuğun okula başlayıp başarısızlık gösterdikten sonra alınacak olanlardan çok daha etkin olduğunu yapılan araştırmalar göstermektedir"²³. Pek çok ülkede olduğu gibi, Türkiye'de de, ilkokula başlamada kullanılan ölçü, çocuğun takvim yaşıdır. 1983-1984 öğretim yılından itibaren, altı yaşındaki çocuklar da ilkokullara alınmaya başlanmıştır. Mecburî öğrenime başlangıç yaşı ise 5-6-6,5-7 olmak üzere, ülkeden ülkeye değişiklik göstermektedir.

Hangi yaşta olursa olsun, okula hazır olmayan çocukların bulunabileceği göz önüne alındığında, "okula hazırlıklı olma" veya "okul olgunluğu" kavramı akla gelmektedir. Bu da

²³ Ayla Oktay, "Okula Başlama Olgunluğu Kavramının Tarihçesi, Gelişmesi ve Bu konuda Yapılan Çalışmalara Kısa Bir Bakış" Pedagoji Dergisi, (İstanbul Üniversitesi Pedagoji Enstitüsü, Sayı 1, Edebiyat Fakültesi Matbaası, İstanbul:1980), s.70.

"çocuğun herhangi bir duygusal karışıklığa uğramadan kolayca ve yeterli olarak öğrenebileceği devredir."²⁴ Her çocuğun ayrı bir gelişim çizgisi takip ettiği bilindiğine göre, aynı yaştaki çocukların her bakımdan aynı seviyede olamayacakları kabul edilmelidir. Şu halde, okula başlama ölçüsü olarak sadece kronolojik yaşın dikkate alınması, çocuğu etkileyen fizyolojik, zihni, psikolojik ve sosyal faktörlerin göz ardı edilmesi sonucunu doğurmaktadır.

Çeşitli ülkelerde de çocukların ilkokula başlaması ile ilgili çalışmalar yapılmaktadır. Genellikle konuyla ilgilenen Avrupa ülkelerinin çoğunda, "Okul-öncesi" eğitimi üzerinde daha fazla durulmak suretiyle problemin çözümüne gidilmektedir. Örneğin Almanya'da testlerle olgunluk seviyesi saptanan çocuklardan uygun seviyede olanlar ilkokula başlamakta, diğerleri için hazırlayıcı sınıflar öngörülmektedir. İngiltere'de çocuk 5 yaşında okula başlamakla birlikte okumaya başlama 8 yaşına kadar uzatılabilmektedir. Programın esnekliği küçük yaştaki çocukların da okula başlamalarını mümkün kılmaktadır.²⁵

İngiltere'de ilköğretimin birinci devresini oluşturan "Infant School'un görevi, beş ile yedi yaşları arasındaki çocuklara bedeni, fikri, ruhi ve ahlaki bakımdan gelişmeleri için lüzumlu şeyleri sağlamaktır".²⁶ Söz konusu okulların bu göreve hizmet edecek şekilde programlandığı da, "Genellikle çocuğa belli zamanlarda verilen dersler yerine, neden hoşlanıyorsa onu ve akla uygun bir sebebe dayanarak, ne zaman istiyorsa o zaman yapması için fırsat verilirse, el işleri ve estetik alanlarında gelişme daha iyi sağlanır"²⁷ ifadesinden anlaşılmaktadır. Bu okullarda çocuğun, okuma-yazma ve aritmetiği istediği zaman öğrenmesi gerektiği savunulmakta, kendi kendine öğrenecek bir ortam yaratılması tavsiye edilmektedir.

²⁴ Ayla Oktay, "İlkokula Başlamada Hazırlıklı Olmanın Önemi", Aile ve Çocuk (Ak yayınları, İstanbul 1981), s.19.

²⁵ Ayla Oktay, Okul Olgunluğu (Edebiyat Fakültesi Matbaası, Doçentlik Tezi, İstanbul:1983), s.9.

²⁶ John Francis Cramer-G.S.Browne, Çağdaş Eğitim, Çev.Ferhan Oğuzkan (Öğret.Kit.:140, Üçüncü Basılış, M.E.B. Basımevi, İstanbul:1982), s.258.

²⁷ Aynı.

Almanya'da da "Çocukların okula başlamaları için okula başlama olgunluğuna erişmiş olmalarının resmen onaylanmış olması gerekir... Okula başlama olgunluğu, okul tabibi, okul psikologu, öğretmenler ve kindergarten eğitimcilerinin birlikte yaptıkları inceleme sonunda tespit edilir."²⁸ Bu konuda özel testlerin geliştirildiği söz konusu ülkede, olgunluk seviyesine erişemedikleri düşünülen çocuklar, bir yıl süre ile Schulkindergarten'lere devam etmek zorundadırlar.

"Bugün eğitimciler, çocuğun okulla ilgili ilk deneyimlerinde başarısızlığa uğramasına engel olabilmek için çocuk okula başlamadan onun gerçekten okulun istediği görevlere hazır olup olmadığını saptanması gerektiği üzerinde ısrarla durmaktadırlar."²⁹ "Bir çocuk, ilkokula girerken yaşının gerektirdiği fiziksel, ruhsal, emosyonel olgunluğuna erişmiş olmalıdır."³⁰ "Viyana ilkokullarının birinci sınıflarında yapılan inceleme, sınıfta kalan çocuklardan %80'inin, iş olgunluğuna varmadan okula geldikleri için döndüklerini meydana çıkarmıştır."³¹

İlkokulun birinci sınıfına başlarken her çocuğun algı, dikkat, dil gelişimi ve ilgi alanlarının tespit edilmesini gerekli gören Şemin'e göre, "Her okulda, öğrenmeye birkaç biçimde giriş dersleri olmalı ve her çocuk kendisine en uygun olan bölüme konmalıdır."³² Ayrıca öğretmenlerin ilk üç sınıf için dikkatle seçilmesi ve işbaşında

²⁸ Kemal Aytaç, Federal Almanya'da Okul Sistemi (Birinci Bası, Turhan Kitabevi, Olguç Matbaası, Ankara:1979), s.37.

²⁹ Oktay, 1981, Ön.ver. s.20.

³⁰ Cezmi Tahir Berklin, Eğitim Amaçları, Çocuklarımız ve Biz (Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, T.T.K.Basımevi, Ankara: 1969), s.23.

³¹ Charlotte Bühler, Çocukluk ve Gençlik Psikolojisi-Doğuştan Yetişkinliğe Kadar Çocuğun Gelişiminin Ana Çizgileri, Çev: Feriha Baymur (3.Basım, Tan Gazetesi ve Matbaacılık, İstanbul:1961), s.101.

³² Refia Şemin, Okulda Başarısızlık ve Sosyokültürel Açından Şanssız Çocuklar (İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi, Edebiyat Fakültesi Yayınları No:2035, E.F.Mat, İstanbul: 1975), s.89.

eğitilmesi gerektiği savunulmuştur. "İlk üç yılda her çocuğun belli başlı görevlerdeki ilerleyişlerinin dikkatle değerlendirilerek izlenmesi"³³ ni de isteyen Şemin, bu yıllar zarfında çocuğun sınıfta bırakılmasını doğru bulmamaktadır. Metropolitan Readiness testi uygulayarak sonuçlarını okumaya hazırlık açısından değerlendiren Şemin'e³⁴ göre;

"İlkokula başlayan çocuğun göstereceği gelişme büyük ölçüde, kendisinin öğrenmeye hazırlıklı olmasına ve okulun, hazırlığın değişik yönleri için alacağı önlemlere bağlıdır. Okul görevlerine hazır olmaya yardımcı olan başlıca faktörler, çocuğun dildeki başarı ve becerileri, görsel ve işitsel algılama, adale koordinasyonu, harekî beceriler, sayı bilgisi, talimatı izleyebilme ve grup faaliyetine ilgi göstermesidir.

Dil gelişimine okulun etkisini konu edinen araştırmada da Davaslıgil, şu görüşlere yer vermiştir.³⁵

Diğer ülkelerde olduğu gibi, yurdumuzda da sosyo-ekonomik ve kültürel bakımdan şanssız çevreye mensup çocuklar, dil gelişimi bakımından okula hazırlıklı olarak gelmemekte ve bunun sonucunda da şanslı çevreden gelen çocuklara oranla daha başarısız olmaktadırlar.

Olumsuz çevre şartlarının, özellikle dil gelişimi açısından doğuracağı mahzurlar dikkate alındığında, eğitime erken yaşlarda başlamanın faydalı olacağı düşünölebilmektedir. İlk beş yaşın önemine değinen Şemin'in³⁶ de belirttiği gibi:

Uyarıcı bir çevrenin, özellikle beş yaşına kadar çocuğun gelişmesine son derece büyük bir tesir yaptığı bütün psikologlar tarafından kabul edilmiş bir vakadır. İlkokula başlamadan önce, çocukta öğrenme iktidarının en büyük kısmının belirlenmiş olduğu da

³³ Aynı.

³⁴ Ayla Oktay, "Metropolitan Readiness Testinin İstanbul'da Farklı Sosyo-ekonomik ve Kültürel Çevrelerdeki (5;6-6;0) Yaş Çocuklarına Uygulanması," Pedagoji Dergisi (İstanbul Üniversitesi Pedagoji Enstitüsü, Sayı 1, Ayrı Bası, Ed.Fak.Mat., İstanbul:1980), s.120.

³⁵ Ümit Davaslıgil, "Farklı Sosyo Ekonomik ve Kültürel Çevreden Gelen Birinci Sınıf Çocuklarının Dil Gelişimine Okulun Etkisi", Pedagoji Dergisi (İstanbul Üniversitesi Pedagoji Enstitüsü, Edebiyat Fakültesi.Mat., İstanbul:1980), s.168.

³⁶ Şemin, Ön.Ver., s.89.

bilinen bir gerçektir. En süratli zihin gelişmesi ilk beş yılda vâki olmaktadır.

Türkoğlu da, "çocuğun zekasının %90'ınının 0-6 yaşlar arasında geliştiğini kabul eden görüşlere göre, tüm çocukların bu gelişimi eşite yakın koşullarda geçirmesi"³⁷ gerektiğini ileri sürmektedir. Bu yaşların eğitim sürecindeki önemi dikkate alındığında, Türkiye'de 0-6 yaş çocuklarının ihmal edildiği düşüncesi akla gelmektedir. Okulöncesi eğitimin, kısa vadede bütün çocuklara ulaştırılması da pek mümkün görülmektedir. Bu düşünceden yola çıkan yetkililer, mecburî öğrenime başlangıç yaşını bir yıl önceye almışlardır. Daha önce okul öncesi kapsamında düşünülen altı yaş grubu ilköğretimi dahil edilmiş; "anasınıfları da, 5 yaş (48-60 ay) çocuklarının eğitimi amacıyla ilkokullar bünyesinde açılan okulöncesi eğitim kurumlarını"³⁸ ifade eder duruma getirilmiştir.

Altı yaş uygulamasına başlama kararının verildiği günlerde konu eğitimcilerin yoğun bir şekilde ilgisini çekmiş; Tekışık, "sonuçta bugün birinci sınıflarda %20-25 civarında bulunan başarısızlık ve sınıfta kalma oranının daha yükseleceğini"³⁹ iddia etmiştir. 1983-1984 öğretim yılı altı yaş grubu başarı oranının %55'i aşmadığı düşünüldüğünde, tahminlerin hiç de yanıltıcı olmadığı anlaşılmaktadır.

"Altı yaşı, altın yaş"⁴⁰ olarak değerlendiren Özyüksel de, mecburî öğretim süresinin sekiz yıla çıkarılması kararını çok yerinde bulmakla birlikte, daha ilk yılda sınıfta kalmayı öğrenmeye mahkum edilecek çocukların, okula nefret duygusu geliştirebilecekleri endişesini belirtmiştir. Altı yaş uygulamasıyla ilgili tenkitlerin hep aynı noktalarda toplandığı görülmüş; program, öğretmen ve fizikî

³⁷ Adil Türkoğlu, Fransa İsveç ve Romanya'da Eğitim Sistemlerinin Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi"Program Açısından Yaklaşım"(Doçentlik Tezi,Ankara: 1982), s.135.

³⁸ M.E.B.,M.E.G. ve S.B.na Bağlı Anaokulları ve Anasınıfları Yönetmeliği (M.E.Basımevi,Ankara:1984), s.3.

³⁹ Hüseyin Hüsnü Tekışık,"Birinci Sınıftaki Eğitimin Önemi ve Altı Yaşındaki Çocukların Okula Alınması",Çağdaş Eğitim, (Sayı:80,Tekışık Matbaası,Ankara:1983),s.22.

⁴⁰ Selim Özyüksel,"Altı Yaş, Altın Yaş",Çağdaş Eğitim, (Sayı:97, Tekışık Matbaası, Ankara:1985), s.22.

mekân bakımından gerekli olan düzenlemelerin yapılması istenmiştir.

Çankaya ise, konunun bir başka boyutunu ele almış; 6 yaş uygulamasına alınan çocukların gerçek yaş hesaplamasına göre beş yaşında olduğunu iddia etmiştir. Psikologların yaşanan yıla dayalı olarak hesapladıkları yaş ile, okullara öğrenci alımında hesaplanan arasında fark bulunduğunu belirten Çankaya, "... biz zaten yıllardan beri çocuklarımızı 6 yaşında okula veriyorduk. Şimdi 6 yaş uygulaması ile de, bunu 5 yaşına indirmiş olduk"⁴¹ demektedir. Ayrıca diğer ülkelerdeki uygulamaların niteliği ve başarı seviyesinin de öğrenilmesini tavsiye etmektedir.

"Federal Almanya'da "6 Yaş Uygulaması" adı altında sürdürülen eğitim için de, çocukların 72 ayını doldurmuş olmalarının"⁴² gerektiğini ileri süren Türker'in de, yaş aritmetiği konusundaki tartışmaya katıldığı görülmektedir. "5-6 yaş çocuğunun oyun çocuğu olduğunu savunun Şemin de, "Eylül ayında 5 yaşını bitiren çocukların birinci sınıfta okutulmalarını tümüyle yanlış bir girişim"⁴³ olarak değerlendirmektedir.

Eğitim tarihi gözden geçirildiğinde, 17.yüzyılın ünlü düşünürlerinden biri olan Comenius'un, öğrenim derecelerini dörde ayırdığı ve ikinci sırada okullara yer verdiği görülmektedir. "Erkek ve kız bütün çocukların yetiştirileceği bu okullara, 6 yaşında girilecek ve dersler ancak ana dili ile okutulacaktır."⁴⁴ Locke, çocuğun, konuşmaya başlayınca, baskı ve zorlama olmadan okumayı öğrenmesi gerektiğini iddia

⁴¹Feridun Y.Çankaya, "6 Yaş Sorunu", Çağdaş Eğitim, (Sayı:97, Tekişik Matbaası, Ankara:1985), s.22.

⁴²İbrahim Türker, "6 Yaş Aritmetiği Hakkında" Çağdaş Eğitim, (Sayı:102, Tekişik Matbaası, Ankara:1985),s.27.

⁴³Refia Uğurel Şemin, "Beş Yaşını Eylül Ayında Bitirmiş Köy Çocuklarının Eğitim-Öğrenim Sorunları", 6 Yaş Okullaması Hakkında Derleme, (M.E.G.S.B.Yayınları: 322; Tanıtıcı Yayınlar Dizisi: 24, İstanbul: 1984), s.276.

⁴⁴Nafi Akuf Kansu, Pedagoji Tarihi, (Öğretmen Okulu Kitapları, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul:1952), s.60.

ederken; Fenelon, eğitime beşikten başlamaktan yanadır."⁴⁵
 "Hügo Göring de, Alman Hayat Okulu adını verdiği, üç kısımdan meydana gelen bir okul tasarlamış ve ilk kısmı 6-14 yaş çocuklarına ayırmıştır."⁴⁶

Göring, 19. yüzyılda bu görüşü ileri sürerken, Büyük Türk Filozofu İbni Sina, 11.yüzyılda "Çocuk 6 yaşına gelince okula gönderilmeli, 14 yaşına kadar okutulmalıdır" ⁴⁷ demiştir. Mecburî öğretimin 6-14 yaş grubunu içinde alması gerektiği fikrine eğitim tarihinde ilk defa yer vermesiyle İbni Sina, bugünkü sekiz yıllık ilköğretimin de öncüsü olarak kabul edilebilir.

Selim Sabit Efendi de "İlkokulda kadınlar öğretmenlik yapmalıdır, çünkü çocuklar doğdukları andan itibaren evde kadınlar arasında büyür, onlara daha yakındırlar; kadınlar da onlara karşı erkeklerden daha şefkatli davranırlar"⁴⁸ şeklinde görüş belirtmiş; böylece de "ilkokul öğretmenlerinin kadın olmasını gerekli bulan"⁴⁹ Rousseau'yu desteklemiştir.

Rıza Kardeş da, ölümünden hemen sonra yayımlanan kitabında, 6 yaş uygulamasını malî yönden incelemiş ve "2002 yılına kadar, hedeflerin ancak yarı yarıya gerçekleşebileceğine, onuncu Milli Eğitim Şûrası'nın 6 yaşa ait kararlarının boşlukta kaldığına"⁵⁰ dikkati çekmiştir.

"Çocuk bahçesi" adı verilen eğitim kurumunda yetiştirilerek ilkokullara hazırlanmasının daha uygun olacağı"⁵¹ savunulan 6 yaş çocuğunun gelişim özelliklerinin, anahatlarıyla belirtilmesi de faydalı görülmektedir.

⁴⁵ Aynı, s.83-85.

⁴⁶ Halil Fikret Kanad, Pedagoji Tarihi (Milli Eğitim Basımevi, II.Cilt, Dördüncü Basılış, İstanbul:1963), s.2.

⁴⁷ Yahya Akyüz, "İbni Sina'nın Türk ve Dünya Tarihindeki Yeri", Eğitim Fakültesi Dergisi (Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları, Cilt 15, Sayı 1, Ayyıldız Matbaası A.Ş.Ankara:1982), s.8.

⁴⁸ Yahya Akyüz, Türk Eğitim Tarihi (Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları No:114, A.Ü.S.B.F. Basın ve Yayın Yüksek Okulu Basımevi, Ankara:1982), s.139.

⁴⁹ Aynı.

⁵⁰ Rıza Kardeş, Eğitimde Standartlaştırma (Milli Eğitim Basımevi, I.Cilt Ankara:1985) s.115.

⁵¹ Aynı, s.272.

"Altı yaş, bir aşırı uçlar çağıdır... Altı yaş sınırsız bir enerji yaşıdır... Altı yaşındaki çocuk yerinde duramaz. İlginin merkezi olmak ister... ilgi toplamak için de herşeyi abartmaya yönelir"⁵². "Altı yaş çocuğu düşüncelerinde ortaya çıkmaya başlayan yeni değişimler nedeniyle heyecanlı ve kararsızdır."⁵³ "Düzen duygusu gelişmemiştir. Çevresini denetlemek ister... Benlik kavramı iyice gelişmiştir. Özdeşleşmek üzere seçtiği birey gibi hareket etmeye özen gösterir".⁵⁴

İlkokulun birinci sınıfı, altı yaşındaki çocuğa yepyeni bir dünyanın kapılarını açar. Az önce enerjisinden yerinde duramazlığından söz ettiğimiz çocuk, sırasında kıpırdamadan oturmayı, kendisine verilen ödevi yapmayı, konuşmak için elini kaldırıp sırasını beklemeyi öğrenmek zorundadır. Bu kısıtlama özellikle erkek çocuklar için dayanılmaz niteliktedir. Bu nedenle de çocukların birinci sınıfa başlamaları, büyüklerin kavrayamayacağı psikolojik baskılara yol açar. Daha önce yuva ve anaokulu deneyi geçirmemiş çocuklar için birinci sınıf özellikle zordur.⁵⁵

"Özetle, altı yaş çocuğu, etkin, atılgan, coşkulu amaca yönelik davranışlar sergileyen, zaman zaman düşünceli kararsız bir kişilik yapısına ve bağımsız bir ruha sahiptir."⁵⁶

⁵² Fitzhugh Dodson, Baba Gibi Yar Olmaz, Çev. Seçkin Cılızoğlu (Sander Yayınları, İstanbul: 1978), s.75.

⁵³ Şükran Oğuzkan ve Güler Oral, Okulöncesi Eğitimi (M.E.Basımevi, Birinci Basılış, İstanbul:1983), s.75.

⁵⁴ Aynı.

⁵⁵ Dodson, Ön.ver.

⁵⁶ Oğuzkan, Ön.ver., s.77.

BÖLÜM III

METODOLOJİ

Bu bölümde araştırma metodu, araştırma alanı ve örnek grup, önemli özellikleriyle belirlenip tanımlandı ve sınırlandırıldı. Ayrıca araştırmada kullanılan verilerin nasıl toplandığı ve hangi değerlendirilme işlemlerinden geçirildiği açıklandı.

Araştırma Metodu

Tasvirî bir araştırma olan bu çalışmada, "yönetici tavır ölçeği" geliştirildi ve araştırma, tavır ölçeğiyle elde edilen veriler ışığında yürütüldü. Tavır ölçeği niteliğinde geliştirilen anketlerin yanı sıra, Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı kayıtları ile 67 ilden gelen değerlendirme raporlarından da, örnek grubun tespitinde ve analizlerde faydalanıldı.

Araştırma Alanı

Araştırmanın alanı, Türkiye'de mevcut resmî ilkokullar, ilköğretim okulları ve yatılı ilköğretim bölge okulları müdürleridir. Türkiye'de, 1984-1985 öğretim yılı verilerine göre 47.840 ilkokul, 456 ilköğretim okulu ve 93 yatılı ilköğretim bölge okulu bulunmaktadır. Bu duruma göre toplam ilköğretim kurumu ve bu kurumlarda görev yapan okul müdürü sayısı 48.389 olmaktadır.

Araştırma alanında bulunan ilkokullarda 200.895, ilköğretim okullarında 6585, yatılı ilköğretim bölge okullarında 1088 olmak suretiyle toplam 208.568 öğretmen görev yapmaktadır. Türkiye'deki resmî ilköğretim kurumlarında öğrenim gören toplam öğrenci sayısı 6.502.140'tır. Bu sayının 6.288.207'si ilkokullarda, 184.094'ü ilköğretim okullarının I.kademelerinde, 29.839'u ise yatılı ilköğretim bölge okullarının I.kademelerinde bulunmaktadır.

Örnek Grup ve Örnek Alma

Türkiye bölgelere ayrılarak her bölgeyi temsilen,

şans metodu ile bir il örnek grup olarak seçildi. Bölgelerin tespitinde coğrafî özellikler esas alındı; ancak sosyoekonomik yapısı ve coğrafî konumu itibariyle daha homojen olduğu düşünülen Marmara ve Ege bölgeleri birleştirildi. Böylece altı bölge ve üç büyük ili temsilen seçilen bir il olmak suretiyle toplam yedi ilde bulunan köy ve şehir ilkokulları mevcuda göre oranlanarak tesadüfî örnek alma metoduyla tespit edildi. Köy ve şehir farkı, sadece örneklem ilkokulları sayısı belirlenirken dikkate alındı. Yeni bir uygulama olan ve henüz az sayıda bulunan ilköğretim okulları ile yatılı ilköğretim bölge okullarının seçiminde köy-şehir ayırımına gidilmedi.

Örnek grup kapsamına alınacak illerin seçimi kura ile yapıldı. Bu amaçla küçük kâğıtlara 67 ilin adı yazıldı ve bölgelere göre gruplandırılarak altı il tespit edildi. Ayrıca üç büyük ili (Ankara, İstanbul, İzmir) temsilen, başşehir olması dikkate alınarak Ankara ili seçildi. Marmara ve Ege Bölgesinden Manisa, Akdeniz Bölgesinden Burdur, İç Anadolu Bölgesinden Sivas, Güneydoğu Anadolu Bölgesinden Gaziantep, Doğu Anadolu Bölgesinden Erzincan ve Karadeniz Bölgesinden Samsun olmak suretiyle altı il belirlendi. Tablo I'de, örnek gruba giren illerin köy-şehir ayrıntısında ilkokul, ilköğretim okulu ve yatılı ilköğretim bölge okulu sayısı gösterilmektedir.

Ölçme aracı uygulanacak okul sayısının belirlenmesinde okulların özellikleri ve Türkiye'de yaygınlaşma durumu dikkate alındı ve değişik oranlar uygulandı. Bu sebeple yaklaşık 1/100 oranında ilkokul, 1/10 oranında ilköğretim okulu ve 1/8 oranında yatılı ilköğretim bölge okulu örnek grup olarak tespit edilmiş oldu. Sayfa 31'de illere ve okul türlerine göre, ölçme aracı uygulanan okul sayısını gösteren tablo bulunmaktadır. (EK A'da örnek gruba giren okulların listesi verilmiştir.)

TABLO I

ÖRNEK GRUBA GİREN İLLERİN KÖY-ŞEHİR AYRINTISINDA OKUL DURUMU

İlin Adı	İlkokul		İlköğretim Ok.		YİBO		Genel Toplam			
	Köy	Şehir	Köy	Şehir	Köy	Şehir	Köy	Şehir		
Ankara	1196	354	9	17	26	-	1	1205	372	1577
Burdur	236	28	3	-	3	-	-	239	28	267
Erzincan	579	31	2	2	4	-	3	581	36	617
Gaziantep	659	86	3	3	6	1	3	663	92	755
Manisa	886	100	6	4	10	-	1	892	105	997
Samsun	621	49	13	4	17	-	1	634	54	688
Sivas	617	20	8	2	10	-	4	625	26	651
Toplam	4794	668	44	32	76	1	13	4839	713	5552

Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı Araştırma Plânlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı Eğitim Gençlik ve Spor İstatistikleri, 1983-1984 Öğretim Yılı (1 Kasım 1984 Günü verilerine göre), Hizmete Özel, Ankara-1985.

TABLO II
ÖRNEK GRUP DAĞILIM TABLOSU

İlin Adı	İlkokul Sayısı	İlköğ. Okulu Sayısı	YİBO sayısı	Toplam
Ankara	103	18	1	122
Burdur	18	3	-	21
Erzincan	37	2	3	42
Gaziantep	47	6	3	56
Manisa	67	7	1	75
Samsun	88	6	1	95
Sivas	92	5	3	100
Toplam	452	47	12	511

Tablo II, ölçme aracı uygulanan örnek grup okullarının sayısını göstermektedir. Bu toplam içinde yer alan şehir merkezlerindeki (il ve ilçe) okulların sayısı, Ankara'da 23, Burdur'da 2, Erzincan'da 3, Gaziantep'te 6, Manisa'da 7, Samsun'da 7 ve Sivas'ta 7 olmak üzere toplam 55'tir. Bu durumda, toplam 397 köy ilkokulunda ölçme aracı uygulanmış olmaktadır.

Veri Toplama

Araştırma verileri, "yönetici tavır ölçeği" şeklinde geliştirilen anket yoluyla elde edilmiştir. Anketlerin hazırlanışı uzmanların katkısıyla gerçekleştirilmiş, daha sonra yine uzmanların tetkikine sunulmuştur. İlk hazırlanmış şekliyle Ankara il merkezinde bir örnek grubuna uygulanan anket, tenkitler ve öneriler ışığında yeniden düzenlenmiştir. (EK B'de bir anket formu örneği verilmiştir.)

Anket iki bölümden meydana gelmiştir. İlk bölümde. cevaplayıcının kimliğine ve görev yaptığı okulun özelliklerine yönelik (8) soru bulunmaktadır. İkinci bölüm soruları ise, okul müdürlerinin altı yaş uygulamasına ilişkin tavırlarını ölçecek nitelikte hazırlanmıştır.

Anketin ikinci bölümünde 23 soru bulunmaktadır ve her maddenin altında "çok, oldukça, az ve hiç" olmak üzere dört alternatif mevcuttur. Alternatifler "çok=4", oldukça=3", az=2" ve "hiç=1" olmak suretiyle değerlendirilerek işleme tâbi tutulmuştur.

Okul müdürlerinin genel tavırları, ikinci bölümdeki bütün sorular için verilen alternatiflerin frekane dağılımlarından faydalanılarak tespit edilmiştir. Aritmetik ortalama 200'den aşağı ise tavrın "olumsuz", 300 ve yukarı ise "olumlu" olarak nitelendirilmesi düşünülmüştür. Olumlu ve olumsuz arasında kalan aritmetik ortalama 2.00-2.99 ise, "nötr tavır" şeklinde kabul edilmiştir.

Ölçme aracının geçerliliğini ve güvenilirliğini artırmak amacıyla, hipotezleri test eden paralel sorular hazırlanmış; ayrıca kontrol sorusu ile cevaplama ne derece samimi davranıldığı tespit edilmeye çalışılmıştır.

Ölçme aracına son şekil verildikten sonra, Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı İlköğretim Genel Müdürlüğü'nün 16.5.1985 tarih ve Araştırma Şubesinin 10066 sayılı yazısı ekinde, gereği için tespit edilen okul müdürlüklerine, bilgi için de ilgili valiliklere gönderilmiştir. (EK Ç' de anket formunun eklendiği yazının bir örneği verilmiştir.) Okul müdürlüklerine gönderilen toplam 511 anketten, ilk safhada 284 tanesi doldurulduktan sonra geri dönmüştür. Ancak bazı köy okullarının anketleri, aşağıdaki gerekçelerle, posta dağıtıcıları tarafından açılmamış olarak iade edilmiştir.

- a. Köyde okul yok.(6 anket)
- b. Böyle bir köy yok.(2 anket)
- c. Okul müdürü köyde değil.(7 anket)

Ölçme aracının, okullara öğretim yılı içerisinde gönderilmesinin daha uygun olacağı bilinmekle birlikte, yö-

netici unsur olan okul müdürlerinin okullarını bir aydan daha fazla kapalı bırakmayacakları düşünülmekteydi. Ancak aynı köylere ikinci defa gönderildiğinde yine aynı cevabın alınması, bazı köy okullarının işleyişi hakkında şüphe uyandıracak nitelikte görülmüştür. Elde edilebilen anketlerin başlangıçta %50 civarında olması da, bu şüphenin yersiz olmadığı kanaatini doğrulamaktadır. Çünkü, merkez teşkilatının resmî yazısı ekinde gönderilen anketin ciddi bir şekilde doldurulup iade edilmesi beklenmekteydi.

Örnek grubun okullarının seçimi de, Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığınca iki cilt olarak hazırlanan "Kodlanmış Okullar Listesi"nden tesadüfî olarak yapılmıştır. "Köy veya okul yok" gerekçesiyle geri dönen anketler de düşündürücüdür. Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı görevlileri, daha önce açılmış olan bazı okulların çeşitli sebeplerle kapatılabildiğini belirtmişlerdir. Ancak köylerin bulunmaması iki türlü yorumlanabilir. Ya resmî kayıtlardaki bilgiler yeterince doğru değildir ya da köy adları kayıtlardakine uymamaktadır. Ayrıca, posta dağıtıcılarının ihmali de söz konusu olabilir.

Böylece ilk defada, araştırmanın değerlendirilmesine yetecek sayıda anket ulaşmadığı için Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı İlköğretim Genel Müdürlüğünün 26.7.1985 tarih ve Araştırma Şubesinin 13670 sayılı tekit yazısı ile toplam 227 okula, yeniden bastırılan anketler gönderilmiştir. (Ek D'de tekit yazısının bir örneği verilmiştir.) İkinci defa gönderilen anketlerin de ancak 100 tanesi, istatistikî işlemlerin tamamlanmasından önce Bakanlığa ulaşabilmiştir. Böylece toplam 384 anket (%75 oranında) değerlendirmeye alınabilmiştir.

Verilerin Çözülmesi

Bu araştırmada istatistikî işlemler şu şekilde ele alınmıştır.

1. Anketler önce, birinci bölümdeki 8 soruya (değişkene) göre ayrı ayrı gruplandırılarak ikinci bölümdeki 23 sorunun alternatiflere dağılımının frekans ve yüzde

hesabı bulunmuş; değişkenlerin aritmetik ortalaması tespit edilmiş ve Ki kare (χ^2) hipotez testi ile manidarlık aranmıştır.

2. İkinci bölümün her bir sorusu, geriye kalan 22 sorunun alternatiflere dağılımından faydalanılarak frekans, yüzde, aritmetik ortalama ve Ki kare (χ^2) ile değerlendirmeye tâbi tutulmuştur.

3. İkinci bölümün bütün soruları, ayrı ayrı, gruplandırmaksızın frekans, yüzde ve aritmetik ortalama işlemlerinden geçirilmiş ve değerlendirilen tavırların her bir boyutu için tablo hazırlanmıştır.

4. Değişkenlere göre frekans, yüzde ve aritmetik ortalamasının bir arada verildiği tablolar yorumlanmış ve aynı tablolar üzerinde Ki kare (χ^2) hipotez testi açıklanmıştır.

5. Düzenlenen tablolar hipotezlere göre gruplanmış; paralel sorulara yönelik tablolar, sonuçları bakımından birbirleriyle karşılaştırılmıştır.

6. Anketlerin cevapsız kalan soruları, sadece o soru değerlendirirken işleme alınmamış; diğer sorularda ise söz konusu anket formu geçerli sayılmıştır. Ancak ikinci bölüm sorularının yarısından fazlası cevaplandırılmamış olan anketler, değerlendirme dışı bırakılmıştır.

7. Değerlendirmenin bütün safhaları elle gerçekleştirilmiş; istatistikî işlemlerde, dört işleme dayalı küçük hesap makinesi kullanılmıştır.

8. İstatistikî işlem olarak, bütün değişkenleri dikkate aldığı için daha uygun olacağı düşünülen aritmetik ortalama kullanılmıştır.

9. Hipotezleri test etmek amacıyla da, frekans dağılım tablosunun kullanıldığı Ki kare (χ^2) testinden faydalanılmıştır.

İstatistikî işlemlerde kullanılan semboller ve formüller de aşağıda verilmiştir:

Frekans (f)

$$\text{Yüzde (\%)} = \frac{f}{n} \cdot 100$$

$$\text{Aritmetik Ortalama } (\bar{X}) = \frac{\sum fx}{n}$$

$$\text{Ki Kare } (X^2) = \sum \frac{(Gf - Bf)^2}{Bf}$$

\sum = Toplam

Gf = Gözlenen Frekans

Bf = Beklenen Frekans

$$Bf = \frac{\text{Sütun frekansları toplamı} \times \text{Satır frekansları top.}}{\text{Genel Toplam}}$$

Serbestlik derecesi (Sd)

$$Sd = (\text{Satır göz sayısı} - 1) (\text{Sütun göz sayısı} - 1)$$

α = Hata Payı

* = Ki Kare manidarı

BÖLÜM IV
BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde, bulgular hipotezlere göre tablolar halinde ifade edildi; hipotezler, istatistikî işlemlere dayalı olarak red veya kabul edildi ve sonuçlar, bulgular ışığında yorumlandı.

Hipotez: 1(a)

"Okulun ilkokul, ilköğretim okulu veya yatılı ilköğretim bölge okulu oluşu, okul müdürlerinin tavırlarının oluşmasında önemli bir etken değildir."

Tablo III, müdürlerin, okul türlerine göre, altı yaş uygulaması karşısındaki genel tavırlarını göstermektedir. Tablo incelendiğinde anlaşılacağı üzere, frekans ve yüzde dağılımları açısından yoğunlaşma, bütün değişken için en fazla "az" kategorisinde olmuş; bunu "oldukça" kategorisi takip etmiştir.

Okul müdürlerinin altı yaş uygulaması karşısındaki genel tavırlarını ölçen soruların cevabı olarak, ilkokul müdürlerinin %18'i, ilköğretim okulu müdürlerinin %15'i ve yatılı ilköğretim bölge okulu müdürlerinin %7'si, "çok" kategorisini tercih etmişlerdir. "Hiç" kategorisi ise ilkokul müdürleri tarafından %17, ilköğretim okulu müdürleri tarafından %12, yatılı ilköğretim bölge okulu müdürleri tarafından da %21 oranında işaretlenmiş bulunmaktadır.

Okul türlerine göre, tavır dereceleri ile ilgili olarak tespit edilen en yüksek aritmetik ortalama 2.49 ile ilköğretim okulu, en düşük ise 2.15 ile yatılı ilköğretim bölge okulu müdürlerine aittir. İlkokul ile ilköğretim okulu müdürlerinin tavırlarını belirleyen aritmetik ortalamalar arasındaki farkın ise, 0.04 olduğu görülmüştür.

Tablo III esas alınarak yapılan Ki kare (χ^2) testi ile, frekansların okul türlerine göre dağılımının manidar olup olmadığı aranmış; $\alpha:0.05$ ve Sd:6 seviyesinde hipotez reddedilmiştir.

TABLO III
OKULUN TÜRÜNE GÖRE, OKUL MÜDÜRLERİNİN ALTI YAŞ
UYGULAMASI KAPŞISINDAKİ TAVIRLARI

Okulun türü	Tavirlerin Olumluluk Derecesi												\bar{X}
	Çok		Oldukça		Az		Hiç		Toplam		\bar{X}		
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%			
İlkokul	1367	18.47	1892	25.57	2813	38.01	1328	17.95	7400	84.62	2.45		
İlköğretim okulu	176	15.78	331	29.69	470	42.15	138	12.38	1115	12.75	2.49		
YİBO	18	7.83	48	20.87	115	50.	49	21.30	230	2.63	2.15		
Toplam	1561	17.85	2271	25.97	3398	38.86	1515	17.32	8745	100.	2.44		

* $\chi^2 = 57.43$

Sd= 6

Ki kare testinde, YİBO müdürlerinin "çok" kategorisini işaretleme frekansının "olumsuz", ilköğretim okulu müdürlerinin "hiç" kategorisini işaretleme frekansının ise "olumlu" yönde manidarlığı etkilediği anlaşılmıştır. Test sonucuna göre, müdürlerin tavırlarının oluşmasında, okul türü önemli bir etkidir.

Bakanlığın 1984-1985 öğretim yılı için gönderdiği genelgede altı yaş eğitiminin ilköğretim okullarına kaydırılmasının istendiği bilinmektedir. Buna göre, ilköğretim okulu müdürlerinin daha yüksek aritmetik ortalamaya sahip olması sevindirici görülmektedir.

Ancak, aritmetik ortalamaların hiçbirisi "olumlu tavır" yansıtmamaktadır. Okul müdürlerinin hepsinin altı yaş uygulaması karşısında "nötr tavır" içinde oldukları dikkati çekmiştir. Bu, onların konuya fazla ilgi duymadıkları şeklinde algılanabileceği gibi, tavır koymakta acele etmek yerine, bir süre beklemeyi tercih ettikleri şeklinde de yorumlanabilir.

Hipotez: 1 (b)

"Okulda bir öğretmene düşen öğrenci sayısı, okul müdürlerinin tavırlarının oluşmasında önemli bir etken değildir."

Tablo IV, müdürlerin, okullarında bir öğretmene düşen öğrenci sayısına göre, altı yaş uygulaması karşısındaki genel tavırlarını göstermektedir. Tablo incelendiğinde anlaşılacağı üzere, frekans ve yüzde dağılımları açısından yoğunlaşma bütün değişkenler için "az" ve "oldukça" kategorilerinde olmuştur.

Okul müdürlerinin altı yaş uygulaması karşısındaki genel tavırlarını ölçen soruların cevabı olarak, okulundaki ortalama öğrenci sayısı "30 ve daha az" olan müdürlerin %18'i, "31-40" olanların %17'si, "41-50" olanların %16'sı "50'den fazla" olanların ise % 18'i "çok" kategorisini tercih etmişlerdir. "Hiç" kategorisi de, okul müdürleri tarafından % 15' ile % 18 arasında işaretlenmiş bulunmaktadır.

TABLO IV

OKULDAKİ SINIF MEVCUTLARINA GÖRE, OKUL MÜDÜRLERİNİN
ALTI YAŞ UYGULANMASI KAPŞISINDAKİ

TAVİFLAĞI

Ortalama öğrenci sayısı	Çok		Oldukça		Az		Hiç		Toplam		\bar{x}
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
30 ve daha az	741	18.19	1087	26.68	1567	38.46	679	16.67	4074	46.59	2.46
31-40	569	17.72	816	25.41	1252	38.99	574	17.88	3211	36.72	2.43
41-50	177	16.62	254	23.85	433	40.66	201	18.87	1065	12.16	2.38
50'den fazla	74	18.73	114	28.86	146	36.96	61	15.45	395	4.51	2.51
Toplam	1561	17.85	2271	25.97	3398	38.86	1515	17.32	8745	100	2.44

$$\chi^2 = 11.29$$

sd:9

Okulda bir öğretmene düşen ortalama öğrenci sayısına göre, tavır dereceleri ile ilgili olarak tespit edilen en yüksek aritmetik ortalama da 2.51 ile sınıf mevcutları "50'den fazla", en düşük ise 2.38 ile "41-50" olan okul müdürlerine aittir. Diğer iki değişken için tespit edilen aritmetik ortalamalar arasındaki farkın, 0.03 olduğu görülmektedir.

Tablo IV esas alınarak yapılan Ki kare (χ^2) testi ile, frekansların ortalama sınıf mevcutları farklı olan okul müdürlerine göre dağılımının manidar olup olmadığı aranmış; $\alpha:0.05$ ve Sd: 9 seviyesinde hipotez kabul edilmiştir. Şu halde, bir öğretmene düşen öğrenci sayısı, okul müdürlerinin tavırlarının oluşmasında önemli bir etken değildir.

Sınıf mevcutlarının, okul müdürlerinin tavırlarını manidar derecede etkilemediğinin ve bütün müdür gruplarının "nötr tavır" içinde bulduklarının görümesine rağmen, sınıflardaki ortalama öğrenci sayısı "50'den fazla" olan okul müdürlerinin tavır dereceleri ile ilgili olarak tespit edilen aritmetik ortalamasının, diğer değişkenlerinkinin üzerinde olması dikkati çekmektedir. Bu durumda, sınıf mevcudu normalin çok üzerinde olan okullarda görev yapan müdürlerin, okula daha fazla öğrenci kaydedilmesine, diğerlerine kıyasla daha az tepki gösterdikleri düşünülebilir.

Hipotez: 1(c)

"Okulun araç-gereç kapasitesi, okul müdürlerinin tavırlarının oluşmasında önemli bir etken değildir."

TABLO V

OKUL MÜDÜRLERİNE GÖRE ARAÇ-GEREÇ KAPASİTESİNİN ALTI YAŞ UYGULAMASI İÇİN YETERLİLİK DERECEŚİ

Çok		Oldukça		Az		Hiç		Toplam		\bar{X}
f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
1	0.26	13	3.39	170	44.27	200	52.08	3.84	100	1.52

Tablo V incelendiğinde, 384 okul müdürünün sadece birinin, okulun araç-gereç kapasitesini altı yaş uygulaması için

uygun bulduğu gör÷lmektedir. Okul müdürlerinin tercihlerinin toplam %96 oranında "az" ve "hiç" kategorilerinde yoğunlaşmış olması da, okulun araç-gereç bakımından istenilen seviyede bulunmadığını göstermektedir. Okulun, araç-gereç bakımından altı yaş uygulamasının uygunluk derecesini belirleyen aritmetik ortalama da, 1.52 ile olumsuz yönde tespit edilmiştir.

TABLO VI

OKUL MÜDÜRLERİNE GÖRE, ALTI YAŞ GRUBUNUN EĞİTİCİ ARAÇ-GEREÇ VE MATERYALE OLAN İHTİYAÇ DERECEŚİ

Çok		Oldukça		Az		Hiç		Toplam		\bar{X}
f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
304	79.58	62	16.23	13	3.40	3	0.79	382	100	3.75

Tablo IV'da, okul müdürlerinin algılarına göre, altı yaş grubunun eğitici araç-gereç ve materyale olan ihtiyacının derecesi gör÷lmektedir. Sözü edilen soruya cevap veren 382 okul müdüründen sadece üçü, "hiç ihtiyaç bulunmadığı" nı düşünmektedir. Okul müdürlerinin tercihlerinin toplam %95 oranında "çok" ve "oldukça" kategorilerinde yoğunlaşmış olması da, altı yaş uygulamasının eğitici araç-gereç ve materyalle desteklenmesinin beklendiğini göstermektedir. Araç-gereç ihtiyacını, 3.75 olarak tespit edilen aritmetik ortalama da doğrulamış bulunmaktadır.

Okul müdürlerinin Tablo V'de verilen dağılımına göre altı yaş uygulaması karşısındaki tavırları Tablo VII'de gösterilmiştir. Okullarının araç-gereç kapasitesini altı yaş uygulaması için "çok yeterli" bulan okul müdürleri, tavır ölçen soruları cevaplandırırken %40, "oldukça yeterli" bulanlar da %39 oranında olmak suretiyle en fazla "oldukça" kategorisini işaretlemişlerdir. Araç-gereç kapasitesinin " az yeterli" olduğunu düşünen okul müdürleri, tavır ölçen soruların cevabı olarak %39, "hiç yeterli olmadığını" iddia edenler ise %38 oranında olmak üzere, en fazla "az" kategorisini tercih etmiş bulunmaktadır. Bütün değişkenler için,

TABLO VII

OKUL MÜDÜRLERİNİN, ARAÇ-GEREÇ KAPASİTESİNİN
YETERLİLİĞİNİ DEĞERLENDİRMELERİNE GÖRE ALTI
YAŞ UYGULAMASI KAPSİSİNDEKİ TAVİFLARI

Okulun araç-gereç kapasitesi	Tavırların Olumluluk Derecesi											
	Çok			Oldukça			Az			Hiç		
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Çok yeterli	4	18.18	9	40.91	6	27.27	3	13.64	22	0.26	2.64	
Oldukça yeterli	55	19.93	110	39.86	92	33.33	19	6.88	276	3.30	2.73	
Az yeterli	711	19.10	1112	29.87	1462	39.27	438	11.76	3723	44.42	2.56	
Hiç yeterli değil	789	18.09	1034	23.72	1668	38.26	869	19.93	4360	52.02	2.40	
Toplam	1559	18.60	2265	27.02	3228	38.52	1329	15.86	8381	100	2.48	

* $\chi^2 = 158.40$

Sd = 9

frekans ve yüzde açısından yoğunlaşmanın da, "oldukça" ile "az" kategorilerinde olduğu görülmüştür.

Tablo VII incelendiğinde anlaşılacağı üzere, 2.73 ile en yüksek aritmetik ortalama, araç-gereç kapasitesini "oldukça yeterli" olarak değerlendiren okul müdürlerine aittir. Aritmetik ortalama değerleri, okul müdürlerinin hepsinin "nötr tavır" içinde olduğunu göstermektedir.

Tablo VII esas alınarak Ki kare (X^2) testi de yapılmış; $\alpha:0.05$ ve Sd:9 seviyesinde hipotez reddedilmiştir.

Tablo VI ile belirlenen dağılıma göre, okul müdürlerinin altı yaş uygulaması karşısındaki genel tavırları Tablo VIII'de gösterilmiştir. "Altı yaş grubu araç-gereç ihtiyacının daha fazla olduğu görüşüne katılma derecelerine göre belirlenen frekans ve yüzde dağılımının, "hiç katılmayan" grup dışında "az" kategorisinde yoğunlaştığı görülmektedir. Tavır derecelerini ortaya koyan aritmetik ortalamalar da "hiç katılmayan"dan "çok katılanlar"a doğru yükselmekle birlikte okul müdürlerinin uygulama karşısında "nötr tavır" içinde olduğunu ortaya çıkarmıştır.

Hipotez bir defa da, Tablo VIII ile Ki kare (X^2) testine tâbi tutulmuş; $\alpha:0.05$ ve Sd: 9 seviyesinde hipotez yine reddedilmiştir. Şu halde okulun araç-gereç kapasitesi, okul müdürlerinin tavırlarının oluşmasında önemli bir etkidir.

Tablo V ve VI ile, okulların araç-gereç kapasitesinin okul müdürlerince yetersiz bulunduğu, altı yaş grubunun daha fazla eğitici araç-gereç ve materyale ihtiyacı olduğunun kabul edildiği anlaşılmıştır. Mevcut fizikî ortamın altı yaş uygulamasına elverişli olmadığı görüşlerinin yer aldığı il ve komite değerlendirme raporları, bu sonuçlarla da teyit edilmiş bulunmaktadır. Bulgular, okul müdürlerinin altı yaş uygulamasına değil, uygulama şekli ve zamanına karşı oldukları düşüncesini uyandırmaktadır.

Tablo VII ve VIII, okul müdürlerinin okulun araç-gereç kapasitesi ve altı yaş grubunun eğitici materyal ihtiyacını algılama durumlarının tavırlarını önemli ölçüde etki-

TABLO VIII

OKUL MÜDÜRLERİNİN, EĞİTİCİ ARAÇ-GEREÇ VE MATERYAL İHTİYACINI
DEĞERLENDİRMELERİNE GÖRE, ALTI YAŞ UYGULAMASI
KAPSİMİNDEKİ TAVİPLERİ

(6) Yaş grubu araç- gereç ihtiya- cı fazladır	Tavirlerin Olumluluk Derecesi											
	Çok		Oldukça		Az		Hiç		Toplam		\bar{X}	
f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f		%
Çok katılanlar	1055	16.23	1613	24.81	2626	40.39	1207	18.57	6501	79.21	2.39	
Oldukça katılanlar	164	12.07	394	28.99	596	43.86	205	15.08	1359	16.56	2.38	
Az katılanlar	30	10.72	86	30.71	113	40.36	51	18.21	280	3.41	2.34	
Hiç katılmayan lar	9	13.43	11	16.42	19	28.36	28	41.79	67	0.82	2.01	
Toplam	1258	15.33	2104	25.63	3354	40.87	1491	18.17	8207	100	2.38	

* $\chi^2 = 64.25$

SÖZ 9

lediğini ortaya çıkarmıştır. Özellikle bu yaş grubunun eğitiminde, ders araç ve gereçlerinin ne derece etkileyici ve fonksiyonel olduğu bilinmektedir. Eğitim araç-gereci sıklığı içinde olan okul müdürleri, belki de altı yaş grubu öğrencilerinin okula bir yıl erken başlaması kararını yerinde bulmamaktadırlar.

Okul müdürlerinin, altı yaş grubunun daha fazla eğitici araç-gereç ve materyale ihtiyacı olduğu görüşünü desteklemelerine rağmen, uygulama karşısında olumlu tavır almamaları düşündürücüdür. Bu durum, okul müdürlerinin mevcut şartlarla altı yaş uygulamasını doğru bulmadıkları, ancak şartlar elverişli hale getirildikten sonra uygun bulabileceklerini göstermektedir.

Hipotez: 1(d)

"Öğretimin normal, ikili veya üçlü olarak işleyişi, okul müdürlerinin tavırlarının oluşmasında önemli bir etken değildir.

Tablo IX, okulun tedrisat durumuna göre, müdürlerin altı yaş uygulaması karşısındaki genel tavırlarını göstermektedir. Tablodan anlaşılacağı üzere, örnek grup kapsamına giren okulların %61'i normal, kalanı ikili öğretim yapmaktadır. Örnek grup içerisinde üçlü öğretim yapan okula rastlanmamıştır.

Tablo IX'da, frekans ve yüzde dağılımı bakımından yoğunlaşmanın "az" kategorisinde olduğu görülmektedir. Bunu sırasıyla, her iki değişken için de "oldukça", "çok" ve "hiç" kategorileri takip etmiştir. Okul müdürlerinin altı yaş uygulaması karşısındaki tavırlarını belirleyen aritmetik ortalamalar arasında da, 0.01'lik küçük bir fark bulunmaktadır. Aritmetik ortalamalar, iki gruptaki müdürlerin de "nötr tavır" içinde olduğunu göstermektedir.

Tablo IX esas alınarak Ki kare (X^2) hipotez testi yapılmış; $\alpha:0.05$ ve Sd: 3 seviyesinde hipotez reddedilmiştir. Şu hâlde okulun tedrisat durumu, okul müdürlerinin tavırlarının oluşmasında önemli bir etkendir.

TABLO IX

OKULUN TEDRİSAT DURUMUNA GÖRE, OKUL MÜDÜRLERİNİN
ALTI YAŞ UYGULAMASI KARŞISINDAKİ
TAVIRLARI

Okulun Tedisat Durumu	Tavırların Olumluluk Derecesi										\bar{X}
	Çok		Oldukça		Az		Hiç		Toplam		
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
Normal	988	18.27	1347	24.91	2120	39.20	953	17.62	5408	61.84	2.44
İkili	573	17.17	924	27.69	1278	38.30	562	16.84	3337	38.16	2.45
Toplam	1561	17.85	2271	25.97	3398	38.86	1515	17.32	8745	100	2.44

* $X^2 = 8.58$

Sd = 3

İkili öğretim yapan okulların müdürleri, normal öğretim yapanlara kıyasla, altı yaş uygulamasını az da olsa daha uygun görme eğilimindedirler. Süre bakımından yarattığı rahatlığa rağmen normal öğretimde görev yapan okul müdürleri için tespit edilen aritmetik ortalamanın, ikili öğretimde bulunanların gerisinde olması düşündürücüdür.

Bu durumda, okul müdürlerinin ikili öğretimi altı yaş eğitimi için mahzurlu görmedikleri anlaşılmaktadır. Altı yaş grubu uygulamasını değerlendiren il raporlarında uyku ihtiyacı düşünülerek bu yaş grubunun öğlenci devrede okutulması teklif edilmiştir. Bu araştırma bulguları ise, ikili öğretim yapan okullarda görevli müdürlerin, söz konusu mahzurları ortadan kaldırebildiklerini akla getirmektedir. Okul müdürlerinin programın işleyişini mevcut duruma göre ayarlamak için gerekli olan esnekliğe sahip oldukları düşünülebilir. Çoğu okullarda, birinci sınıf öğrencilerinin (yedi yaş grubunun) dahi öğlenci devrede okutulması prensip olarak kabul edilmiş; hatta bu sınıfların zil çalmadan 5-10 dakika önce hazırlanarak evlerine gidebilmeleri imkânı sağlanmıştır.

Bu verilerin ışığında söylenebilir ki, ikili öğretim yapan okullarda müdürler, ikili öğretimin mahzurlarını ortadan kaldırmaya yönelik tedbirler almayı ihmal etmemektedirler. Normal öğretim yapan okullarda, uygulamaya karşı daha olumlu bir yaklaşımın görülemeyişinin sebebi de, müdürlerin normal eğitimin sağlıklı durumundan uzaklaşabilme korkusu içinde bulunmaları olabilir.

TABLO X
OKUL MÜDÜRLERİNE GÖRE, OKULLARININ TEDRİSAT
DURUMUNUN ALTI YAŞ UYGULAMASI İÇİN UYGUNLUK DERECEŚİ

Çok		Oldukça		Az		Hiç		Toplam		X
f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
24	6.28	65	17.02	159	41.62	134	35.08	382	100	1.95

Tablo X ile, okul müdürlerinin, okullarının tedrisat durumunu altı yaş uygulaması için uygun görmedikleri ortaya konmuştur. Tablo XI ise, ikili öğretim yapan okullarda altı yaş grubunun öğlenci devrede okutulması görüşünü okul müdürlerinin desteklediğini göstermektedir.

TABLO XI

OKUL MÜDÜRLERİNE GÖRE, İKİLİ ÖĞRETİM YAPAN OKULLARDA
ALTI YAŞ GRUBUNUN ÖĞLENCİ DEVREDE OKUTULMASI
GÖRÜŞÜNÜN UYGUNLUK DERECESESİ

Çok		Oldukça		Az		Hiç		Toplam		X
f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
150	39.89	124	32.98	59	15.69	43	11.44	376	100	301

Tablo X ve XI'deki kategorilere okul müdürlerinin dağılımları dikkate alınarak altı yaş uygulaması karşısındaki genel tavırları, Tablo XII ve XIII'de verilmiştir. Ki kare (X^2) hipotez testi, bu tablolara göre de yapılmış ve bulguların güvenilirliği kontrol edilmiştir.

Tablo XII'de, okul müdürleri okullarının tedrisat durumunu uygun bulma derecelerine göre gruplandırılmış ve altı yaş uygulaması karşısındaki genel tavırları ortaya koymuştur. Tablodan anlaşıldığına göre, okulların tedrisat durumunu "çok uygun bulan" okul müdürleri, tavır ölçen sorulara verdikleri cevaplarda toplam %52 oranında "çok" ve "oldukça" kategorilerini tercih etmişlerdir. Okulların tedrisat durumunu altı yaş uygulaması için "hiç uygun bulmayan" okul müdürleri ise, toplam %59 oranında "az" ve "hiç" kategorilerinde yoğunlaşmışlardır. "Az uygun bulan" gruptaki okul müdürlerinin "oldukça" ve "az" kategorisini eşit oranda işaretledikleri görülmüştür. Tavır dereceleriyle ilgili olarak tespit edilen en yüksek aritmetik ortalama 2.66 ile "çok uygun bulan" gruptaki okul müdürlerine, en düşük ise 2.35

TABLO XII
OKUL MÜDÜRLERİNİN, TEDRİSAT DUFUMUNUN UYGUNLUĞUNU
DEĞERLENDİRMELEERİNE GÖRE, ALTI YAŞ UYGULAMASI
KAPŞISINDAKİ TAVIRLARI

Okulun tedrisat durumu	Tavirlerin Olumluluk Derecesi										
	Çok		Oldukça		Az		Hiç		Toplam		\bar{x}
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
Çok uygun	128	25.35	139	27.52	177	35.05	61	12.08	505	5.75	2.66
Oldukça uygun	247	17.15	452	31.39	542	37.64	199	13.82	1440	16.38	2.52
Az uygun	635	16.05	1444	36.50	1435	36.27	442	11.17	3956	45	2.57
Hiç uygun değil	521	18.03	648	22.42	1046	36.19	675	23.36	2890	32.87	2.35
Toplam	1531	17.42	2683	30.52	3200	36.40	1377	15.66	8791	100	2.50

* $\chi^2 = 303.42$

SD = 9

TABLO XIII

OKUL MÜDÜRLERİNİN, ÖĞLENCİ DEVREDE EĞİTİM YAPILMASININ
UYGUNLUĞUNU DEĞERLENDİRMELEPİNE GÖRE, ALTI YAŞ
UYGULANMASI KAPŞISINDAKİ TAVIRLARI

Öğleci devre	Tavırların Olumluluk Derecesi						\bar{x}				
	Çok		Az		Hiç			Toplam			
	f	%	f	%	f	%	f				
Çok uygun	655	20.27	816	25.25	1206	37.31	555	17.17	3232	39.41	2.49
Oldukça uygun	358	13.33	706	26.28	1156	43.04	466	17.35	2686	32.75	2.36
Az uygun	200	15.31	349	26.72	531	40.66	226	17.31	1306	15.92	2.40
Hiç uygun değil	161	16.46	226	23.11	392	40.08	199	20.35	978	11.92	2.36
Toplam	1374	16.75	2097	25.57	3285	40.05	1446	17.63	8202	100	2.41

* $\chi^2 = 65.06$

Sd=9

ile "hiç uygun bulmayan"lara aittir.

Tablo XII esas alınarak $\alpha:0.05$ ve Sd: 9 seviyesinde yapılan Ki kare (X^2) testi ile hipotez reddedilmiştir. Aynı hipotez için, bir de Tablo XIII ile Ki kare (X^2) testi yapılmış; $\alpha:0.05$ ve Sd:9 seviyesinde hipotez bir defa daha reddedilmiştir.

Tablo XIII'de, altı yaş grubunun öğlenci devrede okutulması taleplerini uygun bulma derecelerine göre gruplandırılan okul müdürlerini, tavır ölçen sorulara verdikleri cevaplarda, frekans ve yüzde bakımından daha çok "az" kategorisinde yoğunlaştıkları görülmektedir. "Oldukça uygun bulan" okul müdürleri ve "hiç uygun bulmayan"ların tavır dereceleriyle ilgili olarak tespit edilen aritmetik ortalamanın eşit olduğu dikkati çekmektedir. Ancak gerek Tablo XII, gerekse XIII'te gösterilen genel tavırlar "nötr" seviyeyi aşmamıştır.

Tablo X'da, okul müdürlerinin, okullarının tedrisat durumunu altı yaş uygulaması için uygun bulmadıkları, XI'de ise ikili öğretim yapan okullarda altı yaş grubunun öğlenci devrede okutulması taleplerini uygun buldukları görülmektedir. İl değerlendirme raporlarında teklif edilen altı yaş grubu eğitiminin öğlenci devrede okutulması fikri, okul müdürleri tarafından da kabul görmüş bulunmaktadır. Okul müdürleri, okulun tedrisat durumunun ortaya çıkarabileceği mahzurları giderici tedbirler almayı ihmal etmemektedirler. Ancak yine de, altı yaş uygulaması karşısında "olumlu tavır" içinde görülmemektedirler. Eğitim problemlerinin henüz tam anlamıyla çözümlenemediği Türkiye'de, bulguların bu şekilde sonuçlanması olağan karşılanmalıdır.

Hipotez: 2(a)

"Okul müdürlerinin cinsiyetleri, tavırlarının oluşmasında önemli bir etken değildir."

Tablo XIV, okul müdürlerinin cinsiyetlerine göre, altı yaş uygulaması karşısındaki genel tavırlarını göstermektedir.

TABLO XIV

OKUL MÜDÜRLERİNİN CİNSİYETLERİNE GÖRE,
ALTI YAŞ UYGULAMASI KAFSISINDAKİ

TAVIRLARI

Cinsiyet	Çok		Orduka		Az		Hiç		Toplam		\bar{x}
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
Erkek	1445	17.50	2144	25.96	3223	39.03	1446	17.51	8258	94.43	1.65
Kadın	116	23.82	127	26.08	175	35.93	69	14.17	487	5.57	2.60
Toplam	1561	17.85	2271	25.97	3398	38.86	1515	17.32	8745	100	2.44

* $\chi^2 = 15.08$

sd= 3

Tablo incelendiğinde anlaşılacağı üzere, frekans ve yüzde dağılımları açısından yoğunlaşma, her iki değişken için de "az" kategorisinde olmuş; bunu "oldukça" kategorisinin takip ettiği görülmüştür. Ayrıca erkek okul müdürlerinin, tavır ölçen sorulara verdikleri cevaplarda eşit oranda "çok" ve "hiç" kategorilerini tercih ettikleri dikkati çekmiştir.

Tavır dereceleri ile ilgili olarak tespit edilen aritmetik ortalama da, erkek okul müdürleri için "olumsuz tavır" gösterirken, kadın okul müdürlerinin "nötr tavır" içinde oldukları anlaşılmıştır.

Cinsiyet değişkenine göre frekans dağılımının manidar olup olmadığının tespiti için Ki kare (X^2) testi yapılmış; $\alpha:0.05$ ve Sd: 3 seviyesinde hipotez reddedilmiştir. Şu halde cinsiyet, okul müdürlerinin tavırlarının oluşmasında önemli bir etkindir.

Tablo XIV'de görüldüğü üzere, erkek okul müdürlerinin tavırları olumsuzdur. Kadın okul müdürleri ise "nötr tavır" içindedirler. İl değerlendirme raporlarında, altı yaş grubunun bayan öğretmenler tarafından okutulması teklif edilmektedir. Bu araştırma bulguları da kadınların, bu yaş grubuna erkeklere kıyasla daha yakın oldukları görüşünü desteklemektedir.

Ayrıca Ki kare tablosu incelendiğinde, kadın okul müdürlerinin "çok" kategorisini işaretleme frekansının, sonucu olumlu yönde etkilediği görülmektedir.

Bu uygulama devam ettiği müddetçe, okul müdürlerinin olumlu tavırlarının getireceği desteğe ihtiyaç duyulmaktadır. Büyük bir çoğunluğu oluşturan erkek okul müdürlerinin, uygulamaya karşı olumsuz tavır geliştirmiş olmaları üzücü görülmektedir. Kanunla getirilen bu uygulamadan dönülmediği müddetçe, olumsuz tavır gidermek, nötr tavır olumluya çevirmek için çeşitli seviyelerde gayretler gösterilmesi beklenmektedir. Aksi halde okula adını yeni atan çocukları daha ilk günlerde kaybetme tehlikesiyle karşı karşıya kalınabilecektir. Çocukların sevgi ve şefkate ne kadar muhtaç olduk-

ları bilinerek onlara hep olumlu yaklaşımda bulunulması gerektiği görüşüne, elbette ki istisnasız bütün eğitimciler katılacaklardır.

Hipotez: 2(b)

"Okul müdürlerinin meslekî kıdemleri, tavırlarının oluşmasında önemli bir etken değildir."

Tablo XV, okul müdürlerinin meslekî kıdemlerine göre, altı yaş uygulaması karşısındaki genel tavırlarını göstermektedir. Tablo incelendiğinde anlaşılacağı üzere, frekans ve yüzde açısından yoğunlaşma, bütün değişkenler için "az" kategorisinde olmuş, bunu "oldukça" kategorisi takip etmiştir.

Tavır dereceleriyle ilgili olarak tespit edilen en yüksek aritmetik ortalamanın da, 2.47 ile, meslekî kıdemi "6-10 yıl" olan okul müdürlerine ait olduğu görülmüştür. Meslekî kıdemi "11-20 yıl" ile "20 yıldan fazla" olan okul müdürlerinin eşit aritmetik ortalamaya sahip oldukları da dikkati çekmektedir.

Frekansların değişkenlere dağılımının manidar olup olmadığına tespiti için Ki kare (χ^2) testi yapılmış; $\alpha:0.05$ ve Sd:9 seviyesinde hipotez reddedilmiştir. Şu halde, okul müdürlerinin meslekî kıdemleri, tavırlarının oluşmasında önemli bir etkindir.

Ki kare tablosu incelendiğinde, "6-10 yıl" meslekî kıdeme sahip olan okul müdürlerinin "hiç" kategorisini işaretleme frekansının manidarlığı "olumlu" yönde etkilediği görülmektedir. Ayrıca tavır dereceleriyle ilgili olarak tespit edilen aritmetik ortalamaların da "nötr" seviyenin üzerine çıkamadığı dikkati çekmektedir.

Meslekî kıdemi "11 yılın üzerinde" olan okul müdürlerinin, değişiklerden fazla hoşlanmadıkları düşünülebilir. Meslekî kıdemi "5 yıl ve daha az" olan okul müdürlerinin, daha çok küçük köy okullarında görev yaptığı ve yöneticilikle sınıf öğretmenliğini birlikte yürüttükleri gerçeği akla gelmektedir. "6-10 yıllık" kıdemi olan okul müdürleri ise, yöneticiliğe yeni başlamış olabilirler. Bu sebeple de

TABLO XV

OKUL MÜDÜRLÜĞÜNÜN MESLEKİ KIDEMLERİNE GÖRE,
ALTI YAŞ UYGULANMASI KAPSAMINDAKİ
TAVİPLERİ

Mesleki kadem	Çok		Orduka		Az		Hiç		Toplam		\bar{X}
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
5 yıl ve daha az	98	17.31	160	28.27	204	36.04	104	18.38	566	6.47	2.45
6-10 yıl	484	18.29	678	25.61	1094	41.33	391	14.77	2647	30.27	2.47
11-20 yıl	769	18.09	1069	25.15	1624	38.20	789	18.56	4251	48.61	2.43
20 yıldan fazla	210	16.39	364	28.42	476	37.16	231	18.03	1281	14.65	2.43
Toplam	1561	17.85	2271	25.97	3398	38.86	1515	17.32	8745	100	2.44

* $X^2 = 28.63$

Sd = 9

teşkilatta meydana gelen değişimleri, diğerlerine kıyasla daha hoşgörülü bir tavırla karşılayabilirler.

Hipotez: 2(c)

"Okul müdürlerinin öğretmenlerin yeterliği konusundaki algıları, tavırlarının oluşmasında önemli bir etken değildir."

TABLO XVI

OKUL MÜDÜRLERİNE GÖRE, ÖĞRETMENLERİN MESLEKİ FORMASYONLARININ ALTI YAŞ UYGULAMASI İÇİN YETERLİK DERECELERİ

Çok		Oldukça		Az		Hiç		Toplam		\bar{X}
f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
17	4.44	110	28.72	230	60.05	26	6.79	3.83	100	2.31

TABLO XVII

OKUL MÜDÜRLERİNE GÖRE, ÖĞRETMENLERİN, ALTI YAŞ EĞİTİMİ KONUSUNDA KENDİLERİNİ HAZIR HİSSETME DERECELERİ

Cok		Oldukça		Az		Hiç		Toplam		\bar{X}
f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
14	3.65	89	23.24	229	59.79	51	13.32	383	100	2.17

TABLO XVIII

OKUL MÜDÜRLERİNE GÖRE, BİRİNCİ SINIF ÖĞRETMENLİĞİNDEKİ
BAŞARININ, ALTI YAŞ GRUBU ÖĞRETMENİNİN
BAŞARISINA ETKİSİ

Çok		Oldukça		Az		Hiç		Toplam		\bar{X}
f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
95	24.93	177	46.46	100	26.25	9	2.36	381	100	2.94

Tablo XVI, XVII ve XVIII, okul müdürlerinin, ilkökul öğretmenlerinin mesleki yeterliğine ilişkin algılarını göstermektedir. Tablo XVI'ya göre, okul müdürleri ilkökul öğretmenlerinin altı yaş öğretimi konusunda yeterli mesleki formasyona sahip olduklarını düşünmemektedirler. Toplam %66 oranında "az" ve "hiç" kategorilerinin tercih edilmiş olması da, bu görüşü pekiştirmektedir. Her iki tabloda, okul müdürlerinin "nötr tavır" içinde olduklarını göstermektedir.

Tablo XVIII'de ise "çok" ve "oldukça" kategorilerinin toplam %70 oranında tercih edilmiş olduğu ortaya çıkmıştır. Ancak, okul müdürlerinin algılarına göre tespit edilen aritmetik ortalama "nötr" seviyeyi aşmamıştır.

Tablo XVI'da verilen tercihlerine göre gruplanan okul müdürlerinin, altı yaş uygulaması karşısındaki genel tavırları Tablo XIX'da gösterilmiştir Aynı şekilde Tablo XX ve XXI de, Tablo XVII ve XVIII'e göre düzenlenmiştir. Bulgulara göre:

- Bütün değişkenler için tespit edilen aritmetik ortalamalar "nötr tavır" göstermektedir.
- Aritmetik ortalamaların yatay sütunda verilen "çok" değişkeninden "hiç"e doğru düştüğü görülmektedir.
- Frekans ve yüzde dağılımları bakımından yoğunlaşma, daha çok "az" ve "oldukça" kategorilerinde ortaya çıkmıştır.

TABLO YIX

OKUL MÜDÜRLERİNİN, ÖĞRETMENLERİN MESLEKİ FORMASYON KONUSUNDAKİ
YETERLİLİKLERİNİ DEĞERLENDİRMELEERİNE GÖRE, ALTI YAŞ
UYGULAMASI KAPŞISINDAKİ TAVIPLAPI

Öğretmen formasyonu	Çok		Oldukça		Az		Hiç		Toplam		\bar{X}
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
Çok yeterli	100	26.88	101	27.15	104	27.96	67	18.01	372	4.46	2.63
Oldukça yeterli	516	21.70	757	31.83	792	33.31	313	13.16	2378	28.54	2.62
Az yeterli	858	17.12	1228	24.50	2045	40.79	882	17.59	5013	60.17	2.41
Hiç yeterli değil	80	14.06	83	14.59	187	32.36	219	38.49	569	6.83	2.04
Toplam	1554	18.65	2169	26.03	3128	37.54	1481	17.78	8332	100	2.45

* $x^2 = 302.79$

Sd = 9

TABLO XX

OKUL MÜDÜRLERİNİN, ÖĞRETMENLERİN KENDİLEİNİ HAZIR HİSSETME
DERECELEİNİ DEĞERLENDİRMELEİNİNE GÖPE, ALTI YAŞ
UYGULANASI KAPSISINDAKİ TAVIPLARI

İlkokul öğretmen- leri	Tavırların Olumluluk Derecesi						\bar{X}				
	Çok f	%	Oldukça f	%	Az f	%		Hiç f	%	Toplam f	%
Çok hazır	135	41.03	56	17.02	92	27.97	46	13.98	329	3.94	2.85
Oldukça hazır	414	21.60	621	32.39	620	32.34	262	13.67	1917	22.98	2.62
Az hazır	835	16.71	1337	26.76	2038	40.78	787	15.75	4997	59.90	2.44
Hiç hazır değil	165	15.01	174	15.83	400	36.40	360	32.76	1099	13.18	2.13
Toplam	1549	18.57	2188	26.23	3150	37.76	1455	1744	6342	100	2.46

$$* X^2 = 423.57$$

Sđ=9

TABLO XXI

OKUL MÜDÜRLERİNİN, BİRİNCİ SINIF ÖĞRETMENLİĞİNDEKİ BAŞARININ
ETKİ DERECESİNİ DEĞERLENDİRMELENERİNE GÖRE, ALTI YAŞ
UYGULAMASI KARŞISINDAKİ TAVIRLARI

Başarı ilişkisi	Tavırların Olumluluk Derecesi											
	Çok		Oldukça		Az		Hiç		Toplam		\bar{x}	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%		
Çok												
destekle-531	25.63	578	27.90	683	32.96	280	13.51	2072	24.74	2.66		
yenler												
Oldukça destek-leyenler	608	15.56	1055	27.00	1629	41.70	615	15.74	3907	46.66	2.42	
Az												
destek-leyenler	314	14.14	436	19.63	920	41.42	551	24.81	2221	26.52	2.23	
Hiç												
destekle-leyenler	21	12.07	20	11.49	61	35.06	72	41.38	174	2.08	1.94	
Toplam	1474	17.60	2089	24.95	3293	39.32	1518	18.13	8374	100.	2.42	

* $\chi^2 = 324.96$

sd = 9

Tablo XIX, XX ve XXI esas alınarak Ki kare (χ^2) testi de yapılmış; $\alpha:0.05$ ve Sd:9 seviyesinde hipotez reddedilmiştir. Şu halde, okul müdürlerinin öğretmenlerin yeterliği konusundaki algıları, tavırlarının oluşmasında önemli bir etkindir.

Bulguların ışığında denilebilir ki, okul müdürleri, öğretmenlerin meslekî formasyonunu, altı yaş uygulamasını yürütebilecek seviyede görmemekte dirler. Okul müdürlerinin tavırları ile öğretmenlerin meslekî yeterliklerini algılayışları arasında, sıkı bir ilişki bulunması dikkati çekmektedir. İl değerlendirme raporlarında da en çok yer verilen konu, öğretmenlerin hizmet içi eğitim yoluyla yetiştirilmeleri olmuştur. Öğretmenlerinin başarısına güvenen okul müdürlerinin, olumlu tavıra daha yakın görülmeleri tesadüf eseri değildir. Bulgular, eğitim alt sistemini oluşturan öğretmen ve yöneticilerin, hem hizmet öncesi hem de hizmet içi eğitimlerine ne kadar önem verilmesi gerektiğini vurgulamaktadır.

Hipotez: 2(d)

"Okul müdürlerinin, liderlik rollerine ilişkin algıları, tavırlarının oluşmasında önemli bir etken değildir."

TABLO XXII

OKUL MÜDÜRLERİNİN KENDİLERİNİ DEĞERLENDİRMELERİNE GÖRE,
ÖĞRETMENLERE LİDERLİK YAPABİLME
DERECELERİ

Çok		Oldukça		Az		Hiç		Toplam		\bar{X}
f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
24	6.43	180	48.26	140	37.53	29	7.78	373	100	2.53

TABLO XXIII

OKUL MÜDÜRLERİNİN KENDİLERİNİ DEĞERLENDİRMELERİNE GÖRE,
ÖĞRETMENLERİN SORULARINA CEVAP
VEREBİLME DERECELERİ

Çok		Oldukça		Az		Hiç		Toplam		\bar{X}
f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
15	3.94	191	50.13	170	44.62	5	1.31	381	100	2.57

Tablo XXII ve XXIII, okul müdürlerinin, liderlik rollerine ilişkin olarak kendilerini nasıl algıladıklarını göstermektedir. Her iki tabloda da, frekans ve yüzde bakımından yoğunlaşma "oldukça" kategorisinde olmuş, bunu "az" kategorisinin takip ettiği görülmüştür. Ayrıca okul müdürleri kendilerinin orta seviyede liderlik yapabildiklerini düşünmektedirler.

Tablo XXII ve XXIII'te verilen gruplamaya göre tespit edilen okul müdürleri tavırları da, Tablo XXIV ve XXV'te gösterilmiştir. Sözü edilen tabloların bulgularına göre:

- Bütün değişkenler için tespit edilen aritmetik ortalamalar "nötr tavır" göstermektedir.
- Aritmetik ortalamalar yatay sütunda verilen "çok" değişkeninden "hiç"e doğru düşmüştür.
- En yüksek yüzde dağılımı, "öğretmenlerin sorularına az cevap verebildiklerini" ve "az liderlik yapabildiklerini" düşünen okul müdürlerinin "az" kategorilerinde ortaya çıkmıştır.

Tablo XXIV ve XXV esas alınarak Ki kare (χ^2) testi de yapılmış; $\alpha:0.05$ ve Sd:9 seviyesinde hipotez reddedilmiştir. Şu halde, okul müdürlerinin, liderlik rollerine ilişkin algıları, tavırlarının oluşmasında önemli bir etkidir.

TABLO XXIV

OKUL MÜDÜRLERİNİN, KENDİ LİDERLİK YETERLİKLERİNİ DEĞERLENDİRMELERİNE GÖRE, ALTI YAŞ UYGULAMASI KAPSİMİNDEKİ TAVİFLARI

Okul müdürü olarak	Tavırların Olumluluk Derecesi						\bar{X}				
	Çok		Az		Hiç						
f	%	f	%	f	%	f	%				
Liderlik çok yapıyor	146	26.64	135	24.64	189	34.49	78	14.23	548	6.81	2.64
Liderlik oldukça yapıyor	807	20.86	1076	27.81	1396	36.08	590	15.25	3869	48.11	2.54
Liderlik az yapıyor	436	14.59	630	21.08	1320	44.18	602	20.15	2988	37.15	2.30
Liderlik hiç yapılmıyor	118	18.50	110	17.24	245	38.40	165	25.80	638	7.93	2.28
Toplam	1507	18.74	1951	24.26	3150	39.16	1435	17.84	8043	100.	2.44

* $\chi^2 = 180.43$

sd=9

TABLO XXV

OKUL MÜDÜRLERİNİN, KENDİLEFİNİ, SÖZLÜKÜNE CEVAP VEREBİLME
KONUSUNDA DEĞERLENDİRİLEBİLİNE GÖRE, ALTI YAŞ
UYGULANMASI KARŞISINDAKİ TAVIFLARI

Okul müdürleri öğretmen. sorularına	Tavırların Olumluluk Derecesi										\bar{x}
	Çok	Oldukça		Az		Hiç		Toplam			
f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Çok cevap verebiliyor	117	36.56	51	15.94	98	30.62	54	16.88	320	3.85	2.72
Oldukça cevap verebiliyor	799	19.20	1267	30.45	1499	36.03	596	14.32	4161	50.01	2.55
Az cevap verebiliyor	582	15.59	756	20.25	1577	42.23	819	21.93	3734	44.87	2.29
Hiç cevap veremiyor	26	24.53	9	8.49	29	27.36	42	39.62	106	1.27	2.18
Toplam	1524	18.32	2083	25.03	3203	38.49	1511	18.16	8321	100	2.44

* $\chi^2 = 297.22$

Sd=9

Tablo XXII ve XXIII incelendiğinde, okul müdürlerinin kendilerini liderlik rolleri konusunda yeterli görmedikleri anlaşılmaktadır. Türk Eğitim Sistemine göre, okul yöneticiliği için ayrı bir eğitim yoktur. Statü lideri olarak tayin edilen okul müdürünün, grup tarafından benimsenen bir lider olabilmesi için, bir takım şahsiyet özelliklerinin yanı sıra, mesleki bilgi ve beceri yönünden de öğretmenlerden farklı olması gerekmektedir.

Kendilerini liderlik konusunda daha yeterli gören okul müdürlerinin, altı yaş uygulamasına karşı olumluya daha yakın bir tavır içinde oldukları görülmektedir. Şu halde kanunla getirilen ve halen devam ettirilen bu uygulamanın başarısı, biraz da okul müdürlerinin başarısına bağlıdır. Başarıda bilginin önemi büyüktür. Okul müdürleri, yetersizliklerini itiraf edebilmekte ve açıkça bu konuda yardım ve desteğe ihtiyaç duyduklarını belirtmektedirler.

Bu sonuç, arzu edilen seviyede değilse de, sevindiricidir. "Bilmediğini bilen" kişileri yetiştirmek ve tavırlarını olumluya yönlendirmek, bu ihtiyacı duymayanlara kıyasla daha kolay başarılabilir bir iş olarak görülebilir.

Hipotez: 2(e)

"Okul müdürlerinin, ilköğretim müfettişlerinin, rehberlik rollerine ilişkin algıları, tavırlarının oluşmasında önemli bir etken değildir."

TABLO XXVI

OKUL MÜDÜRLERİNE GÖRE, İLKÖĞRETİM MÜFETTİŞLERİNİN
ALTI YAŞ UYGULAMASINA İLİŞKİN OLARAK ÖĞRETMENLERE
REHBERLİK YAPABİLME YETERLİKLERİ

Çok		Oldukça		Az		Hiç		Toplam		\bar{X}
f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
11	2.92	89	23.67	174	46.28	102	27.13	376	100	2.02

TABLO XXVII

OKUL MÜDÜRLERİNE GÖRE, İLKÖĞRETİM MÜFETTİŞLERİNİN
ALTI YAŞ UYGULAMASI KARŞISINDAKİ TAVIRLARININ
OLUMLULUK DERECELERİ

Çok		Oldukça		Az		Hiç		Toplam		\bar{X}
f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
17	4.49	115	30.34	196	51.71	51	13.46	379	100	2.26

Tablo XXVI'da, okul müdürlerinin, ilköğretim müfettişlerinin altı yaş uygulamasıyla ilgili olarak öğretmenlere yaptıkları rehberliğe ilişkin algıları gösterilmiştir. Okul müdürleri, %46 "az" ve %27 "hiç" kategorilerinde olmak üzere toplam %73 oranında "olumsuz" yönde görüş belirtmişlerdir. Aritmetik ortalama da 2.02 olarak tespit edilmiş ve müdürlerin bu konudaki tavırlarının "nötr" seviyede olduğu görülmüştür.

Okul müdürlerinin, ilköğretim müfettişlerinin altı yaş uygulaması karşısındaki tavırlarının olumluluk derecesine ilişkin algıları da Tablo XXVII'de verilmiştir. Bu tabloda da, "az" ve "hiç" kategorilerinin toplam %64 oranında tercih edildiği görülmektedir. Okul müdürleri, bu konuda da "nötr tavır" içinde bulunmaktadır.

Okul müdürlerinin Tablo XXVI ve XXVII'deki kategorilere dağılımına göre, altı yaş uygulaması karşısındaki genel tavırları Tablo XXVIII ve XXIX'da gösterilmiştir. Tablo XXVIII'de frekans ve yüzde bakımından yoğunlaşma, bütün değişkenler için en fazla "az" kategorisinde olmuştur. Hepsi de "nötr tavır" göstermekle birlikte, en yüksek aritmetik ortalamanın ilköğretim müfettişleri için "Rehberliği oldukça yapabiliyor" diyen okul müdürlerine ait olduğu görülmüştür. Tablo XXIX'da ise, en yüksek frekans ve yüzde dağılımı, ilköğretim müfettişlerinin tavırlarını "az olum-

lu" bulan okul müdürlerine ait "az" kategorisinde ortaya çıkmıştır. Bu tablo da, aritmetik ortalamaların "çok" değişkeninden "az" a doğru düştüğünü ve okul müdürlerinin "nötr tavır" içinde olduklarını göstermektedir.

Tablo XXVIII ve XXIX esas alınarak Ki kare (χ^2) testinde yapılmış; $\alpha:0.05$ ve Sd:9 seviyesinde hipotez reddedilmiştir. Şu halde, okul müdürlerinin, ilköğretim müfettişlerinin rehberlik rollerine ilişkin algıları tavırlarının oluşmasında önemli bir etkidir.

İlköğretim müfettişleri, ilköğretim sistemi içerisinde önemli bir yere sahiptir. Okul müdürleri ve öğretmenler müfettişin rehberliğine ihtiyaç duymaktadırlar. Ancak okul müdürleri, müfettişleri altı yaş uygulaması konusunda yeterli görmemektedirler. Hatta müfettişlerin altı yaş grubunun özelliklerini dikkate almadıklarından, onlardan yedi yaş grubunun başarısını beklediklerinden yakınan öğretmen ve yöneticiler mevcuttur.

Öğretmenlerin başarı seviyesinin tespitinde ilköğretim müfettişlerinin önemli bir rol oynadığı bilinmektedir. Birinci sınıf öğretimindeki başarı daha çok, öğrencinin ilkökuma ve yazma mekanizmasını kavramasıyla ölçülmektedir. Okula hazırlık durumu açısından, objektif bir değerlendirmeden geçirilmemiş altı yaş grubu çocuklarının hepsinin aynı süre içerisinde okuryazar olmaları beklenmemelidir. Ancak, değerlendirme kriterlerinin aynı kaldığını düşünen öğretmenler yöneticiler bu durumdan olumsuz bir şekilde etkilenmektedirler.

Rehberlik, teftiş, inceleme, araştırma, soruşturma vb. çok yönlü görevler üstlenen müfettişlerin rehberlik görevlerini ön plana çıkarabilmek ve daha objektif bir değerlendirme yapabilmelelerini sağlamak için onlara çağdaş bilgi ve anlayışlar kazandırılmalıdır. Aksi halde, söz konusu uygulamanın başarısından söz edilemeyeceği gibi, başarısızlığa mahkum edilmiş bir öğrenci kitlesi yaratmak da kaçınılmaz olacaktır.

TABLO XXVIII

OKUL MÜDÜRLERİNİN, MÜFETTİŞLERİN FEHBERLİKTEKİ YETERLİKLERİNİN
DEĞERLENDİRMELERİNİN GÖPE ALTI YAŞ UYGULAMASI
KAPŞISINDAKİ TAVIFLARI

Tavırların Olumluluk Derecesi										
İlköğretim	Çok		Oldukça		Az		Hiç		Toplam	\bar{x}
	f	%	f	%	f	%	f	%		
Rehberliği										
çok	58	24.37	62	26.05	78	32.77	40	16.81	238	2.58
yapabili-										
yor										
Rehberliği										
oldukça	384	19.79	651	33.56	710	36.60	195	10.05	1940	2.63
yapabili-										
yor										
Rehberliği										
az	689	18.26	957	25.37	1569	41.58	558	14.79	3773	2.47
yapabi-										
liyor										
Rehberliği										
Hiç	380	16.93	467	20.80	799	35.59	599	26.68	2245	2.28
yapmıyor										
Toplam	1511	18.44	2137	26.07	3156	38.51	1392	16.98	8196	100. 2.46

* $\chi^2 = 282.56$

sd = 9

TABLO XXIX

OKUL MÜDÜRLERİNİN, MÜFETTİŞ TAVİFLARININ OLUMLULUK
DERECESİNİ DEĞERLENDİRMELERİNE GÖRE, ALTI YAŞ
UYGULAMASI KARŞISINDAKİ TAVİFLARI

Tavırların Olumluluk Derecesi											
İlköğretim müfettişi tavırları	Çok		Oldukça		Az		Hiç		Toplam	\bar{X}	
	f	%	f	%	f	%	f	%			
Çok olumlu	108	28.95	127	34.05	116	31.10	22	5.90	373	4.46	2.86
Oldukça olumlu	491	19.59	802	32.00	900	35.92	313	12.49	2506	29.94	2.59
Az olumlu	732	16.91	1028	23.75	1800	41.59	768	17.75	4328	51.71	2.40
Hiç olumlu değil	210	18.07	207	17.81	377	32.45	368	31.67	1162	13.89	2.22
Toplam	1541	18.41	2164	25.86	3193	38.15	1471	17.58	8369	100.	2.71

* $\chi^2 = 344.98$

Sd= 9

Hipotez: 2(f)

"Okul müdürlerinin genel eğitim anlayışı, tavırlarının oluşmasında önemli bir etken değildir."

TABLO XXX

OKUL MÜDÜRLERİNE GÖRE, ALTI YAŞ GRUBUNA İLK
YILDA OKUMA-YAZMA ÖĞRETİLMESİNİN UYGUNLUK
DERECESİ

Cok		Oldukça		Az		Hiç		Toplam		\bar{X}
f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
37	9.79	126	33.33	172	45.50	43	11.38	378	100	2.42

TABLO XXXI

OKUL MÜDÜRLERİNE GÖRE, ALTI VE YEDİ YAŞ GRUBUNDAKİ
ÖĞRENCİLERİN İKİNCİ SINIFTA AYNI PROGRAMA TÂBİ
TUTULMALARININ UYGUNLUK DERECESİ

Çok		Oldukça		Az		Hiç		Toplam		\bar{X}
f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
15	3.92	87	22.72	141	36.81	140	36.55	383	100	1.94

TABLO XXXII

OKUL MÜDÜRLERİNE GÖRE, ALTI YAŞ GRUBU OYUN İHTİYACININ
OKULDA KARŞILANMA DERECESESİ

Çok		Oldukça		Az		Hiç		Toplam		\bar{X}
f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
15	4.01	39	10.43	192	51.34	128	34.22	374	100	1.84

Tablo XXX, XXXI ve XXXII'de, okul müdürlerinin genel eğitim anlayışları ortaya koymuş bulunmaktadır.

Tablo XXX'da, okul müdürlerinin, altı yaş grubunun okulun ilk yılında okuma-yazma öğrenmesi karşısında "nötr tavır" içinde oldukları görülmektedir. Tablo XXXI ile, okul müdürlerinin, altı ve yedi yaş grubu olarak aynı yıl birinci sınıfta okuyan öğrencilerin, ikinci sınıfta aynı programa tâbi tutulmalarını doğru bulmadıkları anlaşılmıştır. Tablo XXXII ile de, okul müdürlerinin altı yaş grubunun oyun ihtiyacının okulda yeterince karşılanmadığı görüşünde oldukları öğrenilmiştir.

Tablo XXX, XXXI ve XXXII'deki frekans dağılımına göre gruplandırılan okul müdürlerinin altı yaş uygulaması karşısındaki tavırları da, Tablo XXXIII, XXXIV ve XXXV'de gösterilmektedir.

Sözü edilen tabloların bulgularına göre:

- Frekans ve yüzde bakımından yoğunlaşma, en çok "az" kategorisinde ortaya çıkmıştır.
- Tablo XXXIII ve XXXV'de, aritmetik ortalamaların "çok" değişkeninden "hiç"e doğru düştüğü görülmüştür.
- Tablo XXXIV'de, en yüksek aritmetik ortalama, ikinci sınıfta aynı programın uygulanmasını "oldukça doğru" bulan okul müdürlerine ait olmuştur.

TABLO XXXIII

OKUL MÜDÜRLERİNİN, ALTI YAŞ GRUBUNA İLK YILDA OKUMA-YAZMA
ÖĞRETİLMESİNİN UYGUNLUCUNU DEĞERLENDİRMELEİNE GÖRE,
ALTI YAŞ UYGULAMASI KAPŞISINDAKİ TAVIPLARI

İlk yılda	Tavırların Olumluluk Derecesi										
	Okuma-yazma Çok		Oldukça		Az		Hiç		Toplam		\bar{x}
öğretimi	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
Çok uygun	220	29.37	213	28.44	209	27.90	107	14.29	749	9.19	2.73
Oldukça uygun	516	19.06	835	30.85	1069	39.49	287	10.60	2707	33.20	2.58
Az uygun	597	15.59	911	23.78	1523	39.77	799	20.86	3830	46.97	2.34
Hiç uygun değil	158	18.20	142	16.36	305	35.14	263	30.30	868	10.64	2.22
Toplam	1491	18.28	2101	25.77	3106	38.09	1456	17.86	8154	100	2.44

* $\chi^2 = 340.22$

Sd=9

TABLO XXXIV
OKUL MÜDÜRLERİNİN, ALTI VE YEDİ YAŞ GRUBUNUN İKİNCİ SINIFTA

AYNI PROGRAMA TABİ TUTULMASININ UYGUNLUĞUNU
DEĞERLENDİRMELENERİNE ÇÖRE, ALTI YAŞ
UYGULAMASI KAPSİMİNDEKİ TAVIRLARI

2, Sınıf programının aynı olması	Tavirlerin Olumluluk Derecesi						\bar{X}				
	Çok f	%	Oldukça f	%	Az f	%		Hiç f	%	Toplam f	
Çok doğru	83	26.18	68	21.45	102	32.18	64	20.19	307	3.83	2.54
Oldukça doğru	376	19.90	629	33.30	672	35.58	212	11.22	1889	22.85	2.62
Az doğru	538	17.80	799	26.43	1321	43.70	365	12.07	3023	36.56	2.50
Hiç doğru değil	544	17.90	676	22.24	1107	36.43	712	23.43	3039	36.76	2.35
Toplam	1541	18.64	2172	26.27	3207	38.73	1353	16.36	8268	100.	2.47

* $\chi^2 = 262.91$

Sd=9

TABLO XXXV

OKUL MÜDÜRLERİNİN, ALTI YAŞ GRUBU OYUN İHTİYACININ OKULDA
KARŞILANMA DERECESİNİ DEĞERLENDİRMELERİNE GÖRE,
ALTI YAŞ UYGULAMAŞI KAPŞISINDAKİ TAVIRLARI

Oyun ihtiyacı	Çok		Oldukça		Az		Hiç		Toplam		\bar{x}
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
Çok karşılani- yor	98	29.61	73	22.05	104	31.42	56	16.92	331	4.07	2.64
Oldukça karşıla- nıyor	160	18.29	290	33.14	345	39.43	80	9.14	875	10.76	2.61
Az karşıla- nıyor	759	18.46	1184	28.80	1636	39.80	532	12.94	4111	50.56	2.53
Hiç karşılan- mıyor	480	17.06	607	21.57	1039	36.92	688	24.45	2814	34.61	2.31
Toplam	1497	18.41	2154	26.49	3124	38.43	1356	16.68	8131	100.	2.47

* $\chi^2 = 251.13$

Sd=9

d.Okul müdürlerinin tavırları, bütün değişkenler için "nötr" seviyede tespit edilmiştir.

Tablo XXXIII, XXXIV ve XXXV esas alınarak Ki kare (χ^2) testi de yapılmış; $\alpha:0.05$ ve Sd:9 seviyesinde hipotez reddedilmiştir. Şu halde, okul müdürlerinin genel eğitim anlayışı tavırlarının oluşmasında önemli bir etkidir.

Okul müdürlerinin, altı yaş grubunun ilk yılda okuma-yazma öğrenme konusunda "nötr tavır" içinde oldukları anlaşılmıştır. Bu durum, onların, uygulama sonuçlarını görmeden tavır koymak istemedikleri şeklinde algılanabilir.

Okul müdürleri, altı ve yedi yaş grubunun ikinci sınıfta aynı programa tâbi tutulmasından yana olmadıklarını ortaya koymuşlardır. 1985-1986 öğretim yılından itibaren uygulanmaya başlanan "6 Yaş Grubu Programı"nda, ilkokul birinci sınıfta yer alan bazı konuların ikinci sınıfa aktarıldığı dikkat çekmiştir. Bu durum, Bakanlık Merkez Teşkilatının da problemin farkında olduğunu ve tedbir alma ihtiyacını hissettiğini göstermektedir.

Altı yaş grubu oyun ihtiyacının okulda karşılanmadığı görüşünde olan okul müdürleri, uygulamaya karşı olumlu bir tavır geliştirememişlerdir. Henüz oyun çağında olan bu yaş çocukları, enerjilerini kanalize edecekleri oyun alanı ve araçlarına ihtiyaç duymaktadırlar. Okul müdürleri, bu ihtiyacın bilinci içerisinde olduklarına göre, mevcut şartları iyileştirici tedbirler almayı ihmal etmeyeceklerdir.

Okul müdürlerinin konuyu algılayış dereceleri ile tavırları arasında manidar bir farklılık bulunmaktadır. Altı yaş uygulaması, sınırlı da olsa sürdürüldüğüne göre, okul müdürlerinin desteğine ihtiyaç duyulmaktadır. Belki de okul müdürleri, eğitim politikasını değiştiren kararlardan daha fazla haberdar olmak ve kararlara katılarak genel eğitim anlayışlarını geliştirmek istemektedirler. Bu da, eğitim yönetimimizin geleceği açısından sevindirici bir durum olarak değerlendirilebilir.

Hipotez: 2(g)

"Okul müdürlerinin öğrenci velilerine ilişkin algıları tavırlarının oluşmasında önemli bir etken değildir."

TABLO XXXVI

OKUL MÜDÜRLERİNE GÖRE, ALTI YAŞ GRUBU ÖĞRENCİ
VELİLERİNİN İSTEKLİLİK DERECELERİ

Çok		Oldukça		Az		Hiç		Toplam		\bar{X}
f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
58	15.10	94	24.48	187	48.70	45	11.72	384	100	2.43

TABLO XXXVII

OKUL MÜDÜRLERİNE GÖRE, ÖĞRENCİ VELİLERİNİN
ÇOCUKLARINA YARDIMCI OLABİLME DERECELERİ

Çok		Oldukça		Az		Hiç		Toplam		\bar{X}
f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
27	7.05	53	13.84	177	46.21	126	32.90	383	100	1.95

Tablo XXXVI'da, okul müdürlerine göre altı yaş grubu öğrenci velilerinin okul karşısındaki isteklilik dereceleri yansıtılmıştır. Tabloda, okul müdürlerinin toplam %59 oranında "az" ve "hiç" kategorilerini tercih ettikleri görülmüştür. Tespit edilen aritmetik ortalama da "nötr tavır" göstermektedir.

Tablo XXXVII'de ise, okul müdürlerine göre, altı yaş grubundaki çocuklarına velilerin yardımcı olabilme derecelerine yer verilmiştir. Tablodan anlaşılacağı üzere, frekans

TABLO XXV VIII

OKUL MÜDÜRLERİNİN, ÖÇPENCİ VELİLERİNİN İSTEKLİLİK DURUMLARINI
DEĞERLENDİRMELENE GÖRE, ALTI YAŞ UYGULANMASI
KARŞISINDAKİ TAVIRLARI

Öğrenci velileri	Tavırların Olumluluk Derecesi													
	Çok			Oldukça			Az			Hiç			Toplam	\bar{X}
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%		
Çok istekli	341	26.45	347	26.92	411	31.89	190	14.74	1289	15.34	2.65			
Oldukça istekli	354	17.36	631	30.95	797	39.09	257	12.60	2039	24.26	2.53			
Az istekli	662	16.29	1058	26.03	1654	40.70	690	16.98	4064	48.35	2.42			
Hiç istekli değil	158	15.60	159	15.70	362	35.73	334	32.97	1013	12.05	2.14			
Toplam	1515	18.02	2195	26.12	3224	38.36	1471	17.50	8405	100	2.45			

* $X^2 = 318.43$

Sd = 9

TABLO XXXIX

OKUL MÜDÜPLEİNİN, ÖÇPENCİ VELİLEİNİN ÇOCUKLARINA YARDIMCI
OLABİLME DÜPÜMLERİNİ DEĞERLENDİRMELEİPİNE GÖPE, ALTI YAŞ
UYGULANASI KAFŞISINDAKİ TAVIPLARI

Öğrenci Velileri	Tavırların Olumluluk Derecesi										
	Çok		Oldukça		Az		Hiç		Toplam		\bar{x}
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
Çok yardımcı olabili	183	31.12	124	21.09	203	34.52	78	13.27	588	7.04	2.70
Oldukça yardımcı olabili- yor	214	18.91	366	32.33	425	37.54	127	11.22	1132	13.55	2.59
Az yardımcı olabiliyor	656	16.96	1148	29.69	1549	40.06	514	13.29	3867	46.29	2.50
Hiç yardımcı olmuyor	472	17.06	580	20.96	1039	37.55	676	24.43	2767	33.12	2.31
Toplam	1525	18.25	2218	26.55	3216	38.50	1395	16.70	8354	100	2.46

* $\chi^2 = 261.86$

Sd = 9

ve yüzde bakımından yoğunlaşma, "az" ve "hiç" kategorilerinde ortaya çıkmıştır. Okul müdürleri, öğrenci velilerinin altı yaş grubundaki çocuklarına yardımcı olabileceklerine inanmamaktadırlar.

Okul müdürlerinin Tablo XXXVI ve XXXVII'deki kategorilere dağılımı dikkate alınarak Tablo XXXVIII ve XXXIX düzenlenmiştir. Her iki tabloda da, frekans ve yüzde bakımından yoğunlaşmanın bütün değişkenler için "az" kategorisinde ortaya çıktığı görülmüştür. Aritmetik ortalamalar ise "nötr tavır" göstermekle birlikte, "çok" değişkeninden "hiç"e doğru düşmüştür.

Tablo XXXVIII ve XXXIX esas alınarak Ki kare (X^2) testi de yapılmış; $\alpha:0.05$ ve Sd:9 seviyesinde hipotez reddedilmiştir. Her iki tabloda da, yatay ve düşey sütündeki "hiç" kategorisinin, manidarlığı "olumsuz" yönde etkilediği anlaşılmıştır.

Elde edilen sonuçlara göre denilebilir ki, okul müdürlerinin öğrenci velilerine ilişkin algıları, tavırlarının oluşmasında önemli bir etkidir.

Okul müdürlerinin, Tablo XXXVI ile tespit edilen tavırlarının "nötr" seviyede olduğu dikkati çekmektedir. Demek ki okul müdürleri, velileri ne çok istekli ne de isteksiz olarak değerlendirmektedirler. Altı yaş eğitiminin bir ihtiyaçtan doğduğu düşünülürse, okul müdürlerinin görüşlerinin altında yatan gerçek ortaya çıkarılabilir. Bazı ailelerin, çocuklarını bir yıl önce okula gönderme sebepleri arasında bakacak kimselerin bulunmaması da olabilir.

Okul müdürlerinin, altı yaş grubu öğrenci velilerinin, çocuklarına ne derece yardımcı olabileceklerine ilişkin algılarına göre tespit edilen ve Tablo XXXVII 'de verilen aritmetik ortalamaya göre, veliler çocuklarına yardımcı olamamaktadırlar. Özellikle ilköğretimde son derece gerekli olan okul-aile işbirliğinin, altı yaş grubu için yeterli ölçüde sağlanamadığı açıktır. Önemli bir eksiklik olan bu durumun giderilmesi için, neler yapılabileceği üye-

rinde bütün ilgililerin düşünmesi, yerinde bir davranış olacaktır.

Tablo XXXVIII ve XXXIX'da verilen değişkenlere göre tespit edilen aritmetik ortalamaların da, aşağıdan yukarıya doğru artış göstermesine rağmen, olumlu seviyeye çıkamadığı ve "nötr tavır" ifade ettiği görülmektedir. Ki kare sonuçlarına göre, okul müdürleri, velilerin davranışlarından etkilenmekte, onları algılayış biçimlerine göre tavır oluşturmaktadırlar.

Bu durumda düşünülebilir ki, okul müdürleri altı yaş grubu öğrenci velileriyle, daha sıkı ve dostça ilişkiler içinde olmaya ihtiyaç duymaktadırlar. Öğrenci, öğretmen ve veli üçlüsünün işbirliğine dayalı olarak gerçekleştirilecek eğitimin, koordinesini sağlayan okul müdürüdür. Velileri, çocuklarının eğitiminde aynı hedefe yönelmiş olarak göremeyen okul müdürlerinin bundan olumsuz olarak etkileneceği açıktır. Şu halde, okul müdürleri ile öğrenci velilerini birbirlerine yaklaştırmak ve onların desteğinden faydalanmak, öğretmenin başarı şansını da artıracaktır.

Hipotez: 3(a)

"Okulun bulunduğu yörenin yerleşim birimi olarak özelliği, okul müdürlerinin tavırlarının oluşmasında önemli bir etken değildir."

TABLO XL

OKUL MÜDÜRLERİNE GÖRE, OKULUN BULUNDUĞU ÇEVRENİN
ALTI YAŞ UYGULAMASININ BAŞARISINA
ETKİ DERECEŚİ

Çok		Oldukça		Az		Hiç		Toplam		\bar{X}
f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
50	13.26	92	24.40	142	37.67	93	24.67	377	100	2.26

Tablo XL'da, okulun bulunduğu çevrenin altı yaş uygulamasının başarı seviyesine etkisine ilişkin olarak okul müdürlerinin algıları gösterilmiştir. Okul müdürleri toplam %61 oranında "az" ve "hiç" kategorilerini tercih etmiş bulunmaktadır. Bu konuyla ilgili olarak tespit edilen aritmetik ortalama da "nötr" seviyede kalmıştır.

Tablo XL'teki kategorileri tercihlerine göre gruplandırılan okul müdürlerinin altı yaş uygulaması karşısındaki tavırları Tablo XLI'de ortaya konmuştur. Tablodan anlaşıldığına göre, frekans ve yüzde bakımından yoğunlaşma bütün değişkenler için "az" kategorisinde olmuştur. Tavır dereceleriyle ilgili olarak tespit edilen en yüksek aritmetik ortalamanın da 2,53 ile, okulun bulunduğu çevreyi altı yaş uygulamasının başarısında "oldukça etkili gören" okul müdürlerine ait olduğu görülmüştür. Çevreyi "hiç etkili bulmayan" okul müdürleri de, en düşük aritmetik ortalamaya sahip olmuşlardır.

Tablo XLII ise, örnek gruba giren okul müdürlerinin görev yaptıkları yerleşim biriminin özelliğine göre, altı yaş uygulaması karşısındaki genel tavırlarını göstermektedir. Tablo incelendiğinde anlaşılabacağı üzere, frekans ve yüzde bakımından yoğunlaşma en fazla "az" kategorisinde olmuş; bunu "oldukça" kategorisinin takip ettiği görülmüştür.

Tavır dereceleriyle ilgili olarak tespit edilen en yüksek aritmetik ortalama da, 2.49 ile kasaba okullarında görev yapan müdürlere aittir. İl merkezlerinde bulunan okul müdürleri ise, 2.32 ile, en düşük aritmetik ortalamaya sahip olmuşlardır.

Tablo XLI ve XLII esas alınarak Ki kare (X^2) testi de yapılmış; $\alpha:0.05$ ve Sd:9 seviyesinde hipotez reddedilmiştir. Şu halde, okulun bulunduğu yörenin yerleşim birimi olarak özelliği, okul müdürlerinin tavırlarının oluşmasında önemli bir etkidir.

Tablo XL'a göre okul müdürleri çevrenin başarıya etkisi konusunda "nötr" bir tavır içinde bulunmaktadır.

TABLO XI

OKUL MÜDÜRLERİNİN, OKULUN BULUNDUĞU ÇEVRENİN BAŞARIYA OLAN
ETKİSİNİ DEĞERLENDİRMELERİNE GÖRE, ALTI YAŞ
UYGULAMASI KARŞISINDAKİ TAVIRLARI

Okulun bulunduğu çevre	Tavırların Olumluluk Derecesi											
	Çok		Oldukça		Az		Hiç		Toplam		\bar{X}	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%		
Çok etkili	237	22.13	245	22.88	396	36.97	193	18.02	1071	13.15	2.49	
Oldukça etkili	367	18.10	621	30.64	754	37.20	285	14.06	2027	24.88	2.53	
Az etkili	513	17.03	832	27.62	1245	41.34	422	14.01	3012	36.98	2.48	
Hiç etkili değil	350	17.19	433	21.27	770	37.82	483	23.72	2036	24.99	2.32	
Toplam	1467	18.01	2131	26.16	3165	38.85	1383	16.98	8146	100	2.45	

* $X^2 = 143.21$

Sd = 9

OKULUN BULUNDUĞU YERLEŞİM BİRİMİNE GÖRE, OKUL MÜDÜRLERİNİN
ALTI YAŞ UYGULANMASI KARŞISINDAKİ

TAVIPLARI

Yerleşim birimi	Tavırların Olumluluk Derecesi											
	Çok		Oldukça		Az		Hiç		Toplam		\bar{x}	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%		
İl	57	12.64	118	26.17	187	41.46	89	19.73	451	5.16	2.32	
İlçe	240	15.38	389	24.94	616	39.49	315	20.19	1560	17.84	2.36	
Kasaba	83	18.16	125	27.35	181	39.61	68	14.88	457	5.22	2.49	
Köy	1181	18.81	1639	26.11	2414	38.46	1043	16.62	6277	71.78	2.47	
Toplam	1561	17.85	2271	25.97	3398	38.86	1515	17.32	8745	100	2.44	

* $\chi^2 = 29.75$

Sd = 9

Tablo XLI ve XLII'de ise, çevrenin tavırları etkilediği sonucuna varılmıştır. Çelişkili gibi algılanmasına rağmen, bu durum bir gerçeği yansıtmaktadır. Okul müdürleri her ne kadar çevreye karşı olumsuz ya da olumlu bir tavır içinde olmadıklarını düşünseler de, sonuçta içerisinde buldukları çevreden etkilendikleri görülmektedir. Her iki tablodan da, hangi grupta olurlarsa olsunlar, bütün okul müdürlerinin "nötr tavır" içinde buldukları anlaşılmaktadır. Ancak Tablo XLII'de görülen en düşük aritmetik ortalamanın il okullarında görev yapan okul müdürlerine ait olması dikkati çekmektedir. En yüksek ortalamanın, kasaba okulları müdürlerine ait olması da ilginçtir. Kısmen köylerden daha iyi eğitim imkânlarına sahip olan kasaba okullarının, olumluya daha yakın bir tavır geliştirmede etkili oldukları düşünülmektedir.

Esasen altı yaş uygulaması ihtiyacı da, daha çok sanayileşmiş bölgelerde kendini göstermektedir. Çalışan annelerin yoğunlaştığı ve okulöncesi eğitim kurumlarının yeterli miktarda bulunmadığı il ve ilçe merkezlerinde, okullaşma oranı çok yüksektir. Öğrenci yoğunluğu fazla olan okul müdürlerinin, bir de altı yaş grubu ile uğraşmayı istememeleri tabii görülebilir. Uygulayıcıların görüşlerine göre plansız-programsız başlatılmış olan altı yaş eğitimine, olumlu bir yaklaşımın olamayacağı açıktır.

Hipotez: 3(b)

"Altı yaş grubunun 1983-1984 öğretim yılındaki başarı oranı, okul müdürlerinin tavırlarının oluşmasında önemli bir etken değildir."

Tablo XLIII. okul müdürlerinin, Türkiye genelinde 1983-1984 öğretim yılında %55 olarak tespit edilen altı yaş grubu başarı oranının nasıl değerlendirdiklerini göstermektedir. Tabloda görüldüğü üzere, toplam %77 oranında "az" ve "hiç" kategorileri tercih edilmiştir. Okul müdürlerinin bu konuda da "nötr tavır" içinde oldukları görülmektedir.

Tablo XLIII'deki kategorileri tercihlerine göre gruplandırılan okul müdürlerinin, altı yaş uygulaması karşısındaki genel tavırları da Tablo XLIV'de verilmiştir. Tabloda en yüksek yüzde değerinin, altı yaş grubu başarı oranını

"hiç yeterli bulmayan" okul müdürlerinin "hiç" kategorilerinde olduğu görülmektedir. En yüksek frekans da, başarı oranını "az yeterli" olarak değerlendiren okul müdürlerinin "az" kategorisinde ortaya çıkmış bulunmaktadır.

TABLO XLIII

OKUL MÜDÜRLERİNE GÖRE, TÜRKİYE GENELİNDE ALTI YAŞ GRUBU BAŞARI ORANININ YETERLİLİK DERECESESİ

Çok		Oldukça		Az		Hiç		Toplam		\bar{X}
f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
10	2.67	73	19.47	2.55	68.00	37	9.86	375	100	2.15

Tavır dereceleriyle ilgili olarak tespit edilen aritmetik ortalamaların da, başarı oranını "çok yeterli" bulan okul müdürlerinden "hiç yeterli bulmayanlara doğru düştüğü gözlenmektedir. Ancak hiçbirisi "olumlu tavıra" ulaşamamıştır.

Tablo XLIV esas alınarak Ki kare (χ^2) testi de yapılmış $\alpha:0.05$ ve Sd:9 seviyesinde hipotez reddedilmiştir.

Okulun 1983-1984 öğretim yılı altı yaş grubu başarı oranına göre, okul müdürlerinin tavırları ise, Tablo XLV'de gösterilmiştir. Tabloda görüldüğü üzere, frekans ve yüzde bakımından yoğunlaşma, en fazla "az" kategorisinde olmuştur. Ayrıca, altı yaş uygulaması yapmayan okullarda görev yapan müdürlerin "az" kategorisinde en yüksek yüzde oranına sahip oldukları görülmüştür. En düşük yüzde ise, başarı oranı "%81 ve yukarı" olan okulların müdürleri için belirlenen "hiç" kategorisinde ortaya çıkmıştır.

Okulun başarı oranına göre gruplandırılan okul müdürleri için tespit edilen aritmetik ortalamalar da "nötr tavır" göstermektedir. En yüksek aritmetik ortalama, başarı oranı

TABLO XLIV

OKUL MÜDÜRLERİNİN, TÜPKİYE GENELİNDE BAŞARI ORANININ YETERLİLİĞİNİ
DEĞERLENDİRMELERİNE GÖRE, ALTI YAŞ UYGULAMASI
KAPŞISINDAKİ TAVIRLARI

6 yaş grubu başarı oranı	Tavırların Olumluluk Derecesi						\bar{X}			
	Çok f	%	Oldukça f	%	Az f	Hiç f		Toplam f		
79	35.91	29	13.18	83	37.73	29	13.18	220	2.72	2.72
349	22.22	523	33.29	534	33.99	165	10.50	1571	19.41	2.67
955	17.22	1485	26.79	2141	38.62	963	17.37	5544	68.48	2.44
111	14.61	122	16.05	228	30.00	299	39.34	760	9.39	2.00
1494	18.45	2159	26.67	2986	36.89	1456	17.99	8095	100	2.46

* $\chi^2 = 393.05$

Sd = 9

TABLO XLV

OKULLARINDA TESPİT EDİLEN BAŞARI ORANINA GÖRE, OKUL
MÜDÜRLERİNİN ALTI YAŞ UYGULAMASI
TAVIPLARI

Okulun başarı Oranı	Tavırların Olumluluk Derecesi										\bar{X}
	Çok		Oldukça		Az		Hiç		Toplam		
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
%40 ve daha az	552	16.49	697	20.83	1300	38.84	796	23.84	3347	38.27	2.30
%41-60	358	18.68	580	30.26	741	38.65	238	12.41	1917	21.92	2.55
%61-80	241	19.26	354	28.30	474	37.89	182	14.55	1251	14.31	2.52
%81 ve yukarı	239	21.08	347	30.60	434	38.27	114	10.05	1134	12.97	2.63
Altı yaş uygulaması yok	171	15.60	293	26.73	449	40.97	183	16.70	1096	12.53	2.41
Toplam	1561	17.85	2271	25.97	3398	38.86	1515	17.32	8745	100	2.44

* $\bar{X}^2 = 226.85$

Sd = 12

"%81 ve yukarı" olan okullarda görev yapan müdürlere en düşük ise "%40 ve daha az" olan okulların müdürlerine aittir. Altı yaş uygulamasını hiç yapmayan okul müdürleri de, genel toplama göre tespit edilen ortalamaya yakın bir sayı elde etmişlerdir.

Tablo XLV esas alınarak Ki kare (X^2) testi de yapılmış $\alpha:0.05$ ve Sd:12 seviyesinde hipotez reddedilmiştir. Bu sonuca göre altı yaş grubunun 1983-1984 öğretim yılındaki başarı oranı, okul müdürlerinin tavırlarının oluşmasında önemli bir etkidir.

Bakanlık yetkililerinin ifadesine göre, Türkiye genelinde altı yaş grubu 1983-1984 öğretim yılı başarı %55'dir. Orta seviyede başarıyı gösteren bu oran, okul müdürlerinin de "nötr tavır" almaları sonucunu doğurmuş olmaktadır. Başarı, sınıf geçmeyle belirlendiğine ve bu sınıftaki öğrencilerin hemen hemen yarısı bir yıl daha aynı sınıfta okumak zorunda kaldığına göre, bu durumun sorumluluk sahibi eğitim görevlilerini tedirgin etmesi tabiidir.

Başarı oranı ne kadar yüksek olursa olsun, okul müdürlerinin altı yaş uygulaması karşısında olumlu bir tavır içerisinde olmadıkları dikkati çekmektedir. Bu sonuca program, fizikî kapasite ve eğitim yetersizliklerinin sebep olduğu da düşünülebilir. En yüksek aritmetik ortalamanın başarı oranı "%80'den yukarı" olan okul müdürlerine ait olması, başarı ile tavır arasındaki yakın ilişkinin açık bir delilidir.

Tavırların bütün tablolarda "nötr" seviyede kaldığı dikkat çekmektedir. Anlaşıldığına göre, okul müdürleri altı yaş uygulamasına pek taraftar olmamakla birlikte, açıkca tavır almaktan kaçınılmaktadırlar. Ancak, söylenebilir ki, uygulamanın başarısı arttıkça okul müdürlerinin tavırları da "olumlu yönde" gelişme gösterecektir.

Hipotez: 3(c)

"Okul müdürlerinin, öğretmenlerin altı yaş grubunu okutma konusundaki istekliliğine ilişkin algıları, tavırlarının oluşmasında önemli bir etken değildir."

TABLO XLVI

OKUL MÜDÜRLERİNE GÖRE, ÖĞRETMENLERİN ALTI YAŞ
GRUBUNU OKUTMA KONUSUNDA İSTEKLİLİK
DERECELERİ

Çok		Oldukça		Az		Hiç		Toplam		\bar{X}
f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
22	5.76	51	13.35	218	57.07	91	23.82	382	100	2.01

Tablo XLVI, okul müdürlerine göre, ilkokul öğretmenlerinin altı yaş grubu öğretmeni olma konusundaki isteklilik derecelerini göstermektedir. Tablodan anlaşıldığına göre, okul müdürleri toplam %80 oranında "az" ve "hiç" kategorilerini tercih etmişlerdir. Bulgulara göre, okul müdürleri öğretmenlerin istekliliği konusunda da "nötr tavır" içinde bulunmaktadır.

Tablo XLVI'deki kategorileri tercihlerine göre gruplandırılan okul müdürlerinin altı yaş uygulaması karşısındaki tavırları da, Tablo XLVII ile ortaya konmuş bulunmaktadır. Tablo incelendiğinde, en yüksek frekans ve yüzdenin, ilkokul öğretmenlerini "az istekli" bulan okul müdürleri için belirlenen "az" kategorisinde olduğu görülmüştür. Ayrıca öğretmenleri oldukça istekli olarak değerlendiren okul müdürlerinin "oldukça" kategorisi ile "hiç istekli olmadığını" düşünenlerin "az" kategorisinin aynı yüzde ile ikinci sırayı aldığı tespit edilmiştir.

Tavır dereceleriyle ilgili olarak tespit edilen aritmetik ortalamalar da, yine "nötr" seviyede ortaya çıkmış bulunmaktadır. Öğretmenleri "hiç istekli bulmayan" okul müdürleri için belirlenenden başlamak suretiyle, ortalamaların "çok istekli"ye doğru yükseldiği dikkati çekmekle birlikte, grupların hiçbirisinde "olumlu tavır"a ulaşılamamıştır.

TABLO XLVII

OKUL MÜDÜRLERİNİN, ÖĞRETMENLERİN İSTEKLİLİK DURUMLARINI
DEĞERLENDİRMELERİNE GÖRE. ALTI YAŞ UYGULAMASI
KARŞISINDAKİ TAVIRLARI

İlkokul öğretmen- leri	Tavırların Olumluluk Derecesi											
	Çok		Oldukça		Az		Hiç		Toplam		\bar{x}	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%		
Çok İstekli	144	30.06	128	26.73	144	30.06	63	13.15	479	5.82	2.74	
Oldukça İstekli	231	21.35	396	36.60	334	30.87	121	11.18	1082	13.15	2.59	
Az İstekli	831	17.85	1270	27.28	1848	39.70	706	15.17	4655	56.58	2.48	
Hiç İstekli Değil	320	15.91	424	21.07	741	36.83	527	26.19	2012	24.45	2.27	
Toplam	1526	18.55	2218	26.96	3067	37.27	1417	17.22	8228	100	2.47	

$$\star \sum x^2 = 268.21$$

$$Sd = 9$$

Tablo XLVII esas alınarak Ki kare (X^2) testi de yapılmış; $\alpha:0.05$ ve Sd:9 seviyesinde hipotez reddedilmiştir. Ki kare testinde ilkökul öğretmenlerinin "hiç istekli olmadığını" düşünen okul müdürlerinin "hiç" kategorisini işaretleme frekansının manidarlığı "olumsuz" yönde etkilediği görülmüştür. Bulgulardan çıkarılan sonuca göre, okul müdürlerinin öğretmenlerin altı yaş grubunu okutma konusundaki istekliliğine ilişkin algıları, tavırlarının oluşmasında önemli bir etkindir.

Tablo XLVI'nın sonuçlarına göre, okul müdürleri, ilkökul öğretmenlerini altı yaş grubunu okutma konusunda istekli görmemektedirler. Aritmetik ortalamanın 2.01 gibi olumsuzu çok yakın bir sayıda tespit edilmesi, öğretmenlerin isteksizliği şeklinde de yorumlanabilir. Resmî olmayan bilgilere göre, öğretmenler altı yaş grubunu okutmaktan kaçınmaktadırlar. Gönüllü olarak altı yaş grubu öğretmeni olanların sayısı, yok denecek kadar azdır. Şu halde, okul müdürlerinin bu konudaki algıları, gözleme dayalı bir gerçeği yansıtmaktadır.

Okul müdürlerinin öğretmenleri algılayışları ile kendi tavırları arasında bir paralellik göze çarpmaktadır. Öğretmenlerini daha istekli olarak niteleyen okul müdürlerinin elde ettiği aritmetik ortalama da daha fazladır. Gerçi, aritmetik ortalamaların hiçbirisi aranılan seviyede ortaya çıkmamıştır. Bununla birlikte, okulundaki öğretmenleri altı yaş grubunu okutma konusunda istekli gören okul müdürlerinin uygulama karşısındaki tavırlarının da, olumlu yönde gelişeceği tahmin edilmektedir.

Hipotez: 3(d)

"Ders araç-gereçlerinin kullanımında altı yaş grubuna öncelik tanıyabilme durumları, okul müdürlerinin tavırlarının oluşmasında önemli bir etken değildir."

Tablo XLVIII'de okul müdürlerinin algılarına göre, okulun imkânlarının kullanımında altı yaş grubuna tanınması gereken önceliğin derecesi görülmektedir. Tablodan anlaşıldığı üzere, okul müdürleri toplam % 76 oranında "çok" ve

"oldukça" kategorilerini tercih etmişlerdir. Aritmetik ortalamının 309 olarak tespit edilmesi de, okul müdürlerinin altı yaş grubuna öncelik tanınması fikrini desteklediklerini göstermektedir.

Tablo XLVIII'deki kategorileri tercihlerine göre gruplandırılan okul müdürlerinin altı yaş uygulaması karşısındaki genel tavırları da Tablo XLIX'da verilmiştir. Tablodan anlaşıldığına göre frekans ve yüzde bakımından yoğunlaşma, bütün değişkenler için "az" kategorisinde olmuştur. Tavır dereceleriyle ilgili olarak tespit edilen aritmetik ortalamaların "hiç gerekli değil" sütunundan "çok gerekli" ye doğru artış göstermesine rağmen "nötr tavır" aşamadığı görülmektedir.

TABLO XLVIII

OKUL MÜDÜRLERİNE GÖRE, İMKÂNLARININ KULLANIMINDA
ALTI YAŞ GRUBUNA TANINMASI GEREKEN
ÖNCELİĞİN DERECESESİ

Çok		Oldukça		Az		Hiç		Toplam		\bar{X}
f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
151	39.32	145	37.76	60	15.63	28	7.29	384	100	3.09

Tablo XLIX esas alınarak Ki kare (X^2) testi de yapılmış; $\alpha:0.05$ ve Sd:9 seviyesinde hipotez reddedilmiştir. Şu halde, ders araç-gereçlerinin kullanımında altı yaş grubuna öncelik tanıyabilme durumları, okul müdürlerinin tavırlarının oluşmasında önemli bir etkidir.

Bulgulara göre, okul müdürleri, okulun imkânlarının kullanımında altı yaş grubuna öncelik tanımak gerektiği düşüncesindedirler. Onların bu konuda, alt yaş grubuna karşı olumlu bir yaklaşım içinde bulunmaları sevindiricidir.

Altı yaş grubuna öncelik tanıma ile ilgili görüşlerle uygulamaya karşı takınılan tavır arasında sıkı bir para-

TABLO XLIX

OKUL MÜDÜRLERİNİN, İMKANLARIN KULLANILMASINDAKİ ÖNCELİK DURUMLARINI
DEĞERLENDİRMELERİNE GÖRE, ALTI YAŞ UYGULAMASI
KARŞISINDAKİ TAVIRLARI

İmkânların kullanımında öncelik	Tavırların Olumluluk Derecesi						\bar{X}				
	Çok f	%	Oldukça f	%	Az f	Hiç f		Toplam f			
Çok gerekli	706	21.59	858	26.25	1165	35.64	540	16.52	3269	39.05	2.53
Oldukça gerekli	444	13.93	907	28.45	1338	41.97	499	15.65	3186	38.08	2.41
Az gerekli	175	13.66	279	21.78	547	42.70	280	21.86	1281	15.30	2.27
Hiç gerekli değil	78	12.30	105	16.56	269	42.43	182	28.71	634	7.57	2.12
Toplam	1403	16.76	2149	25.67	3319	39.64	1501	17.93	8372	100	2.41

* $\chi^2 = 200.61$

Sd = 9

lellik bulunduğu dikkati çekmektedir. Bu sonuca göre, okul müdürlerinin konuya bakış açıları genişledikçe, tavırları da olumlu yönde gelişme gösterecektir. Mevcut duruma göre ise, okul müdürlerinin, altı yaş uygulamasını emirlere uymak zorunda oldukları için sürdürdükleri düşünülebilir.

Hipotez: 3(e)

"Okulun bünyesinde anasınıfı bulunması, okul müdürlerinin tavırlarının oluşmasında önemli bir etken değildir.

TABLO L

OKUL MÜDÜRLERİNE GÖRE, ANASINIFI MEVCUDİYETİNİN
ALTI YAŞ GRUBU EĞİTİMİNE KATKI
DERECESİ

Çok		Oldukça		Az		Hiç		Toplam		\bar{X}
f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
221	58.16	119	31.32	29	7.63	11	2.89	380	100	3.45

TABLO LI

OKUL MÜDÜRLERİNE GÖRE, ALTI YAŞ GRUBUNUN İLKOKULA
HAZIRLANIŞINDA ANASINIFI EĞİTİMİNİN
FAYDA DERECESİ

Çok		Oldukça		Az		Hiç		Toplam		\bar{X}
f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
251	65.53	98	25.59	18	4.70	16	4.18	383	100	3.52

Tablo L ve LI'de, okul müdürlerinin anasınıfları ile

ilgili görüşleri yer almaktadır. Tablo L, okul müdürlerine göre, okulun bünyesinde anasınıfı bulunmasının altı yaş uygulamasının başarısına katkı derecesini yansıtmaktadır. Tablodan anlaşıldığı üzere, okul müdürleri toplam %89 oranında "çok" ve "oldukça" kategorilerini tercih etmişlerdir. Tespit edilen aritmetik ortalamanın 3.45 olması da, okul müdürlerinin, anasınıfının başarıya olumlu yöndeki katkısına inandıklarını göstermektedir.

Tablo LI ile de, okul müdürlerinin altı yaş eğitime hazırlık olması bakımından bütün okullarda anasınıfları açılmasını faydalı buldukları anlaşılmaktadır. Toplam %90 oranında "çok" ve "oldukça" kategorilerinin tercih edilmiş olması, bu sonucu ortaya çıkarmıştır. Okul müdürleri, anasınıflarını altı yaş eğitime hazırlayıcı bir basamak olarak değerlendirmektedirler.

Tablo LII'de ise, okulun bünyesinde anasınıfı bulunma durumu ve anasınıfı sayısına göre, okul müdürlerinin altı yaş uygulaması karşısındaki genel tavırları görülmektedir. Tablo incelendiğinde görüleceği üzere, frekans ve yüzde bakımından yoğunlaşma bütün değişkenler için en fazla "az" kategorisinde olmuştur. En düşük yüzde "iki ve daha fazla" anasınıfına sahip olan okul müdürlerinin "hiç", en yüksek ise aynı müdür grubunun "az" kategorisinde ortaya çıkmış bulunmaktadır.

Tavır dereceleriyle ilgili olarak tespit edilen aritmetik ortalamalar yine "nötr" seviyede kalmıştır. Okulunda "hiç anasınıfı olmayan" okul müdürleri ile "iki ve daha fazla" anasınıfına sahip olan okullarda görev yapanların, uygulama karşısındaki tavırlarının aynı olduğu görülmektedir. Aritmetik ortalamalar, bu iki değişken için 2.45 olarak belirlenmiştir. Bir anasınıfı bulunan okullarda görev yapan müdürlerin tavırlarını belirleyen ortalama da, 2.42 ile, diğerlerine çok yakın bir sayıyı göstermektedir.

Tablo LII esas alınarak Ki kare (X^2) testi de yapılmış; $\alpha:0.05$ ve Sd: 6 seviyesinde hipotez kabul edilmiştir. Bu sonuca göre, okulun bünyesinde anasınıfı bulunması, okul

TABLO LII

OKULUN BÜNYESİNDE BULUNAN ANASINIFI SAYISINA GÖRE,
OKUL MÜDÜRLÜĞÜNÜN ALTI YAŞ UYGULANMASI
KARŞISINDAKİ TAVIFLARI

Anasınıf mevcudu	Tavırların Olumluluk Derecesi												\bar{X}
	Çok		Oldukça		Az		Hiç		Toplam		\bar{X}		
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%			
Hiç yok	1347	17.75	1988	26.20	2948	38.86	1304	17.19	7587	86.76	2.45		
Tek Şube	155	19.54	183	23.08	298	37.58	157	19.80	793	9.07	2.42		
İki ve daha fazla	59	16.16	100	27.40	152	41.64	54	14.80	365	4.17	2.43		
Toplam	1561	17.85	2271	25.97	3398	38.86	1515	17.32	8745	100	2.44		

$$\chi^2 = 10.09$$

$$Sd = 6$$

müdürlerinin tavırlarının oluşmasında önemli bir etken değildir.

Okul müdürleri, anasınıflarının, altı yaş uygulamasını başarısına katkı sağlayacağını düşünmekte ve anasınıflarının yaygınlaştırılması görüşünü desteklemektedirler. Bununla birlikte, altı yaş uygulaması karşısındaki tavırlarının "nötr" olduğu dikkati çekmektedir.

Okulun bünyesinde anasınıflı bulunmasının da, okul müdürlerinin tavırlarının oluşmasında önemli ölçüde etkili olmadığı tespit edilmiştir. Okul müdürleri anasınıflarının altı yaş uygulaması üzerindeki etkisine ve faydasına inandıklarını belirtmişlerdir. Ancak, görüşleri ile ortaya çıkan tavırlarının çekiştiği görülmektedir. Ki kare testinin manidar bir sonuç vermeyişi bu düşünceyi doğrulamaktadır.

İl değerlendirme raporlarında da, anasınıflarının öneminin vurgulandığı dikkati çekmiştir. Eğitim uygulayıcıları başarısızlığın sebeplerini sıralarken, anasınıflı eğitiminin gerekliliği düşüncesinde birleşmişlerdir. Ancak anasınıflı faktörü, okul müdürlerinin tavırlarının oluşmasında önemli olmamıştır.

Bu duruma göre, okul müdürlerinin anasınıflı eğitiminden yana oldukları, fakat altı yaş grubunun birinci sınıfa alınmasını tasvip etmedikleri düşünülebilir. Türkiye genelinde anasınıflı kapasitesinin son derece yetersiz olmasının da, bu sonucu ortaya çıkardığı akla gelebilir. Ancak, okul müdürlerinin anasınıfları ve altı yaş eğitimi konusundaki ilgi ve bilgi eksikliği ihtimali de göz ardı edilmemelidir.

Bulguların Kontrolü

Buraya kadar, okul müdürlerinin altı yaş uygulaması karşısında nötr bir tavır içinde oldukları görülmüştür. Ölçme aracının son sorusu ile, bu bulguların ne derece gerçeği yansıttığı öğrenilmek istenmiş; bu amaçla altı yaş uygulamasının devamını ne ölçüde faydalı buluyorsunuz?" şeklindeki soruya yer verilmiştir.

TABLO LIII

OKUL MÜDÜRLERİNE GÖRE, ALTI YAŞ UYGULAMASININ
FAYDA DERECESESİ

Çok		Oldukça		Az		Hiç		Toplam		X
f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
32	8.38	79	20.68	167	43.72	104	27.23	382	100	2.10

Bulguların kontrolü amacıyla düzenlenen bu tablonun öncekileri desteklediği görülmüştür. Okul müdürlerinin, uygulamanın devamı konusunda da "nötr tavır" içinde oldukları dikkati çekmektedir. Özellikle %43 oranında "az" ve %27 oranında "hiç" kategorilerinin işaretlenmiş bulunması, okul müdürlerinin toplam %70 oranında uygulamanın karşısında yer aldıklarını göstermektedir.

BÖLÜM V

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde, bulgu ve yorumlara dayalı olarak araştırmadan elde edilen sonuçlar açıklandı ve problemin çözümüne yönelik önerilerde bulunuldu.

Sonuç

Altı yaş uygulamasıyla ilgili olarak okul müdürlerinin tavırlarını, çeşitli değişkenlerin etkilediği görülmektedir. Hipotezlerde yer almış bulunan bu değişkenlerin, tavırları ne ölçüde etkilediği, araştırma raporunun "Bulgular ve Yorum" bölümünde ortaya konmuş bulunmaktadır. Bu araştırma ile, aşağıdaki satırlarda ele alınan gerçekler gün ışığına çıkarılmış olmaktadır.

Öncelikle, altı yaş uygulamasının daha çok ilköğretim okullarında sürdürülmesinin, yerinde bir karar olduğu anlaşılmıştır. Şartları gereği altı yaş çocuğu için pek uygun görülmeyen yatılı ilköğretim bölge okullarında da, bu uygulamanın yakın bir tarihte yer almasının düşünülmeceği gerçeği, bir defa daha göz önüne serilmiş bulunmaktadır.

Okulda bir öğretmene düşen öğrenci sayısındaki fazlalığın da, okul müdürlerinin tavırlarını manidar derecede etkilemediği görülmektedir. Daha çok öğretmenleri etkileyeceği düşünülen öğrenci yoğunluğunun, okul müdürleri için pek fazla önem taşımadığı ortaya çıkarılmıştır. Sınıf mevcutlarının, normalin çok üzerinde seyrettiği Türkiye'de, okul müdürlerinin etkilenmez görünmeleri ise dikkati çekmektedir. Bilindiği üzere, sınıf mevcutlarının en fazla 40 olması gerekmektedir. İl komite raporlarında da büyük ölçüde yer verilen sınıf mevcutlarının, okul müdürleri tarafından önemsenmemesi düşündürücüdür.

Okulun araç-gereç kapasitesinin ise, okul müdürlerinin tavırlarını manidar ölçüde etkilediği, araç-gereç sıkıntısının yoğun olduğu da dikkati çeken sonuçlar arasındadır. Okul

müdürlerinin, altı yaş grubunun daha fazla eğitici araç-gereç ve materyale ihtiyacı olduğu konusunda da görüş birliği içinde buldukları anlaşılmıştır.

Okulun tedrisat durumunun, müdürlerin tavırlarının oluşmasında manidar derecede etkili olduğu ortaya çıkarılmış; ikili öğretimde görev yapan müdürlerin olumluya daha yakın tavır içinde olmaları dikkati çekmiştir. Ancak okul müdürlerinin, okulların tedrisat durumunun uygun olmadığını düşündükleri anlaşılmıştır. Okul müdürleri ayrıca, altı yaş grubunun, öğlenci devrede okutulmasının yanında yer almışlardır.

Okul müdürlerinin cinsiyetlerinin de, önemli bir etken olduğu ortaya çıkarılmış; erkeklerin "olumsuz tavır" geliştirmelerine rağmen, kadınların "nötr tavır" içinde oldukları görülmüştür. Bu sonucun, kadınların küçük çocuklara daha yakın olmasından ileri gelebileceği düşünülmüştür.

Bir başka değişken de, okul müdürlerinin meslekî kıdemleridir. Araştırmaya göre, meslekî kıdem, tavırların oluşmasında önemli bir etkendir ve olumluya yakın tavır 6-10 yıllık meslek hayatına sahip olan okul müdürleri göstermişlerdir. Ayrıca 11 yıldan sonra, tavırlarda değişiklik olmadığı da gözlenmiştir.

Okul müdürlerinin öğretmenlerin yeterliği konusundaki algılarının, tavırlarını manidar derecede etkilediği ortaya çıkmış; ancak öğretmenleri yeterli görmedikleri anlaşılmıştır.

Okul müdürleri, liderlik rollerini değerlendirirken de ölçülü davranmışlar; kendilerinin lehinde ya da aleyhinde olmaktan kaçınmışlardır. Ancak, konuyla ilgili olarak başarılı bir liderlik yapabildiklerini düşünen okul müdürlerinin tavırlarının da, olumluya yakın olduğu görülmüştür.

Okul müdürleri, aynı ölçülülüğü ilköğretim müfettişlerinin rehberlik rollerini algılayışlarında da göstermişlerdir. İlköğretim müfettişlerinin yaptıkları rehberliğin algılanışının okul müdürlerinin tavırlarını olumlu yönde etkilediği dikkati çekmektedir.

Okul müdürlerinin genel eğitim anlayışları da, tavırlarının oluşmasında önemli bir etken olarak ortaya çıkmış bulunmaktadır. Altı yaş grubunun birinci yıl okuma-yazma öğrenmesinin uygunluğu konusunda belirli bir görüş belirtmeyen yöneticilerin, ikinci sınıfta yedi yaş grubuyla aynı programa tâbi tutulmasının karşısında oldukları görülmüştür. Ayrıca, altı yaş grubu oyun ihtiyacının yeterince karşılanmadığı da düşünülmektedir.

Okul müdürleri, öğrenci velilerinin, çocuklarını, altı yaşında okula göndermeye istekliliği konusunda açıkca tavır almazlarken, velilerin yardımının yetersiz olduğunu belirtmekten kaçınmamışlardır.

Okulun bulunduğu yörenin de, okul müdürlerinin tavırlarını önemli ölçüde etkilediği anlaşılmış; özellikle kasaba okulu müdürlerinin olumluya daha yakın tavır içinde görünmeleri dikkati çekmiştir.

Altı yaş grubunun başarı durumunun tavırları etkilemesi de kaçınılmaz görülmektedir. Başarı seviyesinin Türkiye genelinde %55 gibi bir sonuç göstermesi karşısında bile, okul müdürleri açıkca tavır almamışlardır.

"Komite raporlarında belirtilen, öğretmenin istekliliği ile başarısı arasındaki ilişki, bu araştırma ile de desteklenmektedir. Öğretmene en yakın kişi olan okul müdürleri, onları altı yaş grubunu okutmada pek o kadar istekli görmektedirler. Altı yaş uygulamasının başarısı açısından, bu sonuç hiç de iç açıcı değildir.

Okul müdürleri, ders araç-gereçlerinin altı yaş grubuna öncelikli olarak tahsis edilmesi gerektiğini düşünmekte ve bu görüşleri ile tavırları arasında da paralellik bulunmaktadır.

Okulun bünyesinde anasınıfı bulunmasının ise, okul müdürlerinin tavırlarını manidar ölçüde etkilemediği; fakat müdürlerin anasınıflarının yaygınlaştırılması görüşüne katıldıkları ortaya çıkarılmıştır.

Bulgular son bir soruyla kontrolden geçirilmiş; bununla da, okul müdürlerinin uygulama karşısında kesin tavır

almadıkları anlaşılmıştır.

Sonuç olarak denilebilir ki, okul müdürleri altı yaş uygulaması karşısında açıkca tavır almaktan kaçınmışlar ve uygulama devam ettiği takdirde yapılmasını gerekli gördükleri düzenlemeleri (program, araç-gereç, fizikî mekân vb. bakımından) beklemeyi tercih etmişlerdir.

Eğer altı yaş uygulaması kısmî de olsa, devam edecek ise, okul müdürlerinin olumlu tavırlarıyla sağlayacakları desteğe ihtiyaç duyulacaktır. Bu görev de, büyük ölçüde Bakanlık Merkez Teşkilatına düşmektedir.

Öneriler

A.Bakanlık Teşkilatı İçin

1.Altı yaş uygulamasının ilköğretim okullarına kaydırılması yerinde bir karar olmuştur. 1739 ve 222 sayılı kanunlarla getirilen 6-14 yaş eğitimi, pilot uygulamanın sürdürüldüğü ilköğretim okulları için daha uygundur. Bu sebeple ilköğretim okullarının şartları, altı yaş uygulaması göz önüne alınarak yeniden gözden geçirilmeli; okul müdürü ve öğretmenler işbaşında yetiştirilmeye çalışılmalıdır.

2.Altı yaş uygulamasının devam ettiği okullar, altı yaş grubu için hazırlanan eğitici araç-gereç ve materyallerle zenginleştirilmeli; öğretmenler bazı eğitim materyallerini yapabilecek bilgi ve becerilerle donatılmalıdır. Bu amaçla hizmet içi eğitim programları hazırlanmalıdır.

3.Erkek okul müdürlerinin "olumsuz tavır" alma sebepleri araştırılmalı ve altı yaş grubu eğitimine daha fazla eğilmelerini sağlayıcı tavsiyelerde bulunulmalıdır.

4.Altı yaş grubunu okutacak olan ilkokul öğretmenleri altı yaş çocuğunun gelişim özellikleri ve eğitim ihtiyaçlarını konu edinen seminerlere alınmalıdır. Ayrıca, başarılı birinci sınıf öğretmenlerinin bu sınıflarda görev almaları teşvik edilmelidir.

5.Okul müdürleri, "Eğitim Yönetimi" alanında yetiştirilmelidir. Bu konuda Yüksek Öğretim Kurumu ile işbirliği yapılabilir.

6.İlköğretim müfettişleri, altı yaş grubundaki çocukların eğitimiyle ilgili olarak öğretmenlere rehberlik yapabilecek bilgi ve becerilerle donatılmalıdır.

7.Okul müdürleri meslekî yayınlarla desteklenmelidir. Eğitim programları, öğretim metot ve teknikleri, eğitim teknolojisi konularında pratik bilgilerin yer aldığı makaleler, okul müdürleri kadar, öğretmenler için de çok faydalı olacaktır. Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı İlköğretim Genel Müdürlüğü tarafından yayımlanması düşünülen "İlköğretim Dergisi" veya halen üç ayda bir yayımlanan "Millî Eğitim" adlı dergi, bu amaca da hizmet edebilir.

8.Öğrenci velilerini, altı yaş grubu eğitimiyle ilgili olarak aydınlatmak gerekli görülmektedir. Bu amaçla kitle iletişim araçlarından faydalanılabilir. Özellikle televizyon, bu konuda oldukça etkili bir araç durumundadır.

9.İlkokul öğretmeni yetiştiren "Eğitim Yüksek Okulları"nın programları, altı yaş çocuğu psikolojisini ve eğitimi de içine alacak şekilde zenginleştirilmelidir. Bu programlar içinde, mevcut öğretmenlerin de yetiştirilmesi düşünülebilir.

10.Bakanlık Merkez Teşkilatının, altı yaş uygulaması için gerekli olan ve okul imkânlarıyla gerçekleştirilemeyecek ders araç ve gereçlerini hazırlaması ve dengeli bir şekilde uygulama içindeki okullara göndermesi faydalı görülmektedir.

B.Okul Yönetimi İçin:

1.İkili öğretim yapan okullarda, altı yaş grubu öğrenci devrede eğitime alınmalıdır.

2.Öğrenci velileriyle daha yakın ilişkiye girmek, işbirliğini gerçekleştirmenin ilk şartıdır. Bu amaçla altı yaş grubu öğretmeni, çalışma programında veli toplantılarına daha fazla yer vermelidir.

3.Okul müdürleri, okul aile işbirliğini geliştirmede aktif bir rol oynamalıdır.

4.Okul müdürleri, altı yaş grubu velileriyle çocuğun

okula kaydından önce görüşmeli; fikir alışverişinde bulunmalıdır. Bu görüşmede altı yaş grubu öğretmeni de yer almaktadır. Çocuğun okul olgunluğuna erişip erişmediği konusunda öğretmen, yönetici ve velinin birlikte karar vermesi, uygulamanın başarı şansını artırmada etkili olacaktır.

C.Araştırmacılar İçin:

1.Altı yaş uygulamasıyla ilgili olarak velilerin görüşleri de alınmalıdır.

2.Altı yaş grubu olarak okula alınan çocuklar, ileri-ki sınıflarda da, sosyal gelişim ve akademik başarı yönünden incelenmelidir.

3.Altı yaş grubunun başarısız olduğu okullarda, başarısızlık sebepleri araştırılmalıdır.

4.1985-1986 öğretim yılında uygulamaya başlanan "6 Yaş Grubu Programı"da, uygulama sonuçlarına göre değerlendirilmelidir.

5.Anasınıfı eğitimi alan ve almayan altı yaş grubu birinci sınıf öğrencileri arasında başarı farklılığı olup olmadığı araştırılmalıdır.

6.Araştırma metodu olarak gözlem ve mülakata da yer verilmelidir.

7.Araştırma, öğretim yılı içerisinde gerçekleştirilmelidir.

BÖLÜM VI

ÖZET

Eğitim insanoğlunun en önemli ihtiyaçlarından biri olarak kabul edilmektedir. Fizyolojik ve zihni gelişmenin en hızlı olduğu devre, ilk çocukluk yıllarına rastlamaktadır. Bu sebeple, psikoloğlar ve eğitimciler, 0-6 yaş döneminin kalıcı etkisini vurgulamakta ve bu konuda ilgilileri uyarmaktadırlar.

Eğitim, bireyin davranışında kendi yaşantısı yoluyla ve kasıtlı olarak istendik değişme meydana getirme sürecidir. İnsanın çevresindeki değişimleri karşılayabilecek nitelikte yeni davranışlar kazandırmakla yükümlü olan eğitim, Türkiye'de Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı tarafından organize edilmektedir. Merkezîyetçi bir modele sahip olan Bakanlık Teşkilatı içerisinde, örgün eğitimin ilk kademesi olan okulöncesi ve ilköğretimin işleyişinden sorumlu birim, ilköğretim Genel Müdürlüğüdür.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasasınının 42. maddesine göre, "İlköğretim, kız ve erkek bütün vatandaşlar için zorunludur ve Devlet okullarında parasızdır" İlköğretim mecburiyeti başlangıçta yedi yaş çocuğu için uygulanmaktayken, yapılan kanunî düzenlemeler gereği olarak, 1983-1984 öğretim yılından itibaren altı yaş grubu çocukları da ilkokullara kaydedilmiştir. Ancak altı yaş çocuklarının hepsinin okullara kaydedilmesine imkân ve şartlar elvermediği için, altı yaş grubu okullaşması sınırlı olarak başlatılmıştır.

Mecburî öğretimin altı yaşa indirilmesi kararı, 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu ve 222 sayılı ilköğretim ve Eğitim Kanunundaki değişiklikler doğrultusunda alınmıştır. Onuncu Millî Eğitim Şûrası Kararlarına göre, okulöncesi eğitimi kapsamında düşünülen altı yaş grubu, Bakanlığın 1983 tarih ve 133 sayılı genelgesiyle ilkokul birinci sınıflarına kaydedilmiştir. Ancak okullardaki kapasite altı

yaş çocuklarının hepsi için elverişli olmadığından, okula alınacakların seçiminde kriterler getirilmiş; ay ve gün bakımından büyük olanlarla çalışan annelerin çocuklarına öncelik tanınması istenmiştir.

İlmî çevreler, basın ve yayın organlarının büyük ilgiyle karşılaştığı altı yaş uygulaması, Bakanlık tarafından da yakından takip edilmiş; uygulayıcıların görüşlerini ihtiva eden raporlar elde edilerek değerlendirilmiştir. Uygulamanın ilk iki yılına ait raporlarda, fizikî kapasite, öğretmen, öğretim araç-gereçleri ve program yetersizliği dile getirilmiştir.

Çocuğun her yaşta eğitilebileceği, ancak uygun program gerektiği düşünülerek "Altı Yaş Grubu Programı" hazırlanmış ve 1985-1986 öğretim yılında uygulanması istenmiştir. Söz konusu program da, denenip değerlendirildikten sonra geliştirilecektir.

Sistemin verimi okuldan geldiğine göre, okul yönetimi ve yöneticisinin sistemin başarısı üzerindeki etkisi büyük olmaktadır. Okulların yaşama ve gelişmesinden birinci derecede sorumlu olan okul yöneticileri, demokratik toplum ve yapı içinde bu sorumluluğunu kabul etmek ve gerçekleştirmek zorundadır. Yeni bir uygulama olan ve kanun gereği sürdürülen altı yaş uygulaması konusunda, okul müdürlerinin nasıl bir tavır içinde bulduklarının öğrenilmesinin faydalı olacağı düşünülmüştür.

Bu amaçla bir alan araştırması planlanmış ve problem cümlesi şu şekilde tespit edilmiştir: "Okulun fizikî kapasitesi, okul müdürlerinin şahsî ve meslekî özellikleri ile imkân ve fırsatların farklı kullanımı, okul müdürlerinin altı yaş uygulaması karşısındaki tavırlarını ne derece etkilemektedir?"

Bu araştırmanın amacı, okul müdürlerinin altı yaş uygulaması karşısındaki tavırlarını, uygulamayı etkileyebileceği düşünülen değişkenleri de dikkate alarak ortaya koymak suretiyle, sözü edilen uygulamanın başarısı konusunda ilgililere önerilerde bulunmaktır.

Henüz başlangıç safhasında olan altı yaş uygulaması konusunda yapılmış yeterli sayı ve nitelikte araştırma yoktur. Konuyla ilgili olarak uygulayıcıların görüşlerini almak ve merkezî eğitim sistemi içerisinde karara katılmalarını sağlamak, altı yaş okullaşmasının başarı şansını artırabilecektir. Ayrıca araştırma bulgularının, yetkili ve ilgililere ışık tutacağı, altı yaş grubu çocuklarının daha bilinçli olarak eğitilmesine katkı sağlayacağı düşünülmüştür. Bu araştırma ile, altı yaş uygulamasının değişik boyutlarının da başka araştırmalara konu edilmesi amaçlanmıştır.

Araştırmada üç bölüm altında 16 alt problem ve bu alt problemlere paralel olarak istatistikî bir şekilde düzenlenen farksızlık hipotezleri bulunmaktadır. "Bulgular ve Yorum" özetlenirken tekrar ele alınacağı için, hipotezlere burada ayrıca yer verilmemiştir.

Araştırma, aşağıdaki varsayımlara dayalı olarak yürütülmüştür.

1. Seçilen örnek grup, araştırma alanını temsil edici niteliktedir.

2. Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı kayıtlarından elde edilen istatistikî bilgiler doğrudur.

3. Okul müdürlerine uygulanan "tavır ölçeği"nin yeterliği konusunda görüşlerine başvuru uzmanların görüşleri geçerli ve güvenilirlerdir.

4. Okul müdürlerine uygulanan "tavır ölçeği" geçerli ve güvenilirlerdir.

5. Okul müdürleri, "tavır ölçeği"ne bağımsız olarak ve doğruluğuna inandıkları şekilde cevap vermişlerdir.

Araştırma ile ilgili olarak "ilkokul, ilköğretim okulu, yatılı iköğretim bölge okulu (YİBO), Bakanlık, altı yaş grubu, okul müdürlerinin altı yaş uygulamasına ilişkin tavırları, olumlu tavır, olumsuz tavır, nötr tavır, anasınıfı, normal öğretim, ikili öğretim, üçlü öğretim ve başarı oranı" ifadelerinin tanımlanmasına yer verilmiştir.

Araştırmanın sınırlamaları da aşağıdaki şekilde tespit edilmiştir:

1.Geliştirilen "tavır ölçeği," okul müdürlerine Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı İlköğretim Genel Müdürlüğü tarafından resmî yazıyla gönderilmiştir. Araştırma, resmî kanaldan elde edilen verilerle sınırlıdır.

2.Bu araştırmada, okul müdürlerinin sadece altı yaş uygulaması karşısındaki tavırları ölçülmüş; problemde yer almayan tavırlar, değerlendirmeye tâbi tutulmamıştır.

3.Araştırma, Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığına bağlı okullarda sürdürülmüş; özel okullar araştırma kapsamı dışında bırakılmıştır.

4.Araştırma verileri, %75 oranında elde edilen "tavır ölçeği"ne dayalı olarak yorumlanmıştır.

5.Okul müdürlerinin altı yaş uygulamasına ilişkin tavırları, sadece anket şeklinde düzenlenen "tavır ölçeği" ne dayalı olarak elde edilmiştir.

Altı yaş uygulaması ile ilgili olarak sadece iki araştırma elde edilebilmiştir. Bu araştırmalarda da, altı yaş uygulamasının mevcut yapıyla sürdürülmesine karşı çıkılmış; öneriler doğrultusunda gerekli düzenlemeler yapıldıktan sonra uygulanması veya altı yaşın okulöncesi eğitimi kapsamında düşünülmesi savunulmuştur.

Altı yaş uygulamasını, mevcut yapı ve işleyişiyle bilim adamları, psikolog ve psikiyatrların da uygun bulmadıkları görülmüştür. Özellikle okul olgunluğunun önemi vurgulanmış ve okulun ilk yıllarının, sonraki öğretim ve meslek hayatındaki başarıya olan güçlü etkisi üzerinde durulmuştur. Ayrıca Türkiye'de çocukların okula kaydında geçerli olan yaş hesaplamalarındaki kargaşadan söz edilmiş ve altı yaş grubu kapsamında düşünülen çocukların gerçekte beş yaşını bitirdikleri ve altı yaşından gün aldıkları için, beş yaş grubu olması gerektiği şeklindeki görüşlere yer verilmiştir.

Altı yaş uygulamasının, dil gelişimi üzerinde olumlu etkisi olacağı düşünülmüştür. Olumsuz çevre şartlarından gelen

çocuklar için eğitim eşitliğini sağlamanın bir yolu olarak da düşünülen altı yaş uygulaması, farklı kişiler tarafından değişik şekillerde algılanmıştır. Ancak anlaşıldığı üzere, tenkitler, altı yaşa eğitim vermeye değil, verilen eğitimin şekline karşı olmaktan ibarettir.

Esasen eğitim tarihi gözden geçirildiğinde, 11.Yüzyılın ünlü Türk Filozofu İbni Sina'nın da, çocuğun altı yaşında okula gönderilmesini savunduğu görülmektedir. Etkin, atılgan, coşkulu ve amaca yönelik davranışlar sergileyen, zaman zaman düşünceli, kararsız bir kişilik yapısına ve bağımsız bir ruha sahip olduğu görülen altı yaş çocuğunun, şekli nasıl olursa olsun, eğitime ihtiyaç duyduğu bilinmektedir.

Tasvirî bir araştırma olan bu çalışmada yönetici "tavır ölçeği" geliştirilmiş ve araştırma tavır ölçeğiyle elde edilen veriler ışığında yürütülmüştür. Tavır ölçeği niteliğinde geliştirilen anketlerin yanı sıra, Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı kayıtları ile 67 ilden gelen değerlendirme raporlarından da, örnek grubun tespitinde ve analizlerde faydalanılmıştır.

Araştırma alanı, Türkiye'de mevcut resmî ilkokullar, ilköğretim okulları ve yatılı ilköğretim bölge okulları müdürleridir. Araştırma alanında 47.840 ilkokul, 456 ilköğretim okulu ve 93 yatılı ilköğretim bölge okulu bulunmaktadır.

Araştırma, tesadüfî olarak seçilen örnek grup üzerinde yürütülmüştür. Bu amaçla da, Marmara ve Ege Bölgesi birleştirilmek suretiyle altı coğrafi bölgeden random metoduyla tespit edilen altı il ve üç büyük ili temsilen Ankara ili örnek grup içerisinde mütalaa edilmiştir. İlkokulların seçiminde, köy ve şehir itibarıyla mevcut durum göz önüne alınmış ve örnek grup sayısı belirlenirken oranlama yapılmıştır. Ankara, Burdur, Erzincan, Gaziantep, Manisa, Samsun ve Sivas illeri örnek grup içerisinde yer almış; ölçme aracı da bu illerde bulunan 452 ilkokul, 47 ilköğretim okulu, 12 yatılı ilköğretim bölge okulu olmak üzere toplam 511 okula gönderilmiştir.

Araştırma verileri, iki bölümden meydana gelen ve uzmanların tetkikinden geçirildikten sonra deneme grubuna uygulanıp geliştirilen yönetici anketleri ile elde edilmiştir. Anketin birinci bölümünde okulun özellikleri ve yöneticinin kimliğine yönelik bilgilere, ikinci bölümde ise tavır ölçeği varsayılan sorulara yer verilmiştir. Tavırlar "çok:4, oldukça:3, az:2 ve hiç:1" olmak üzere dörtlü bir skala üzerinde değerlendirilmiş ve aritmetik ortalamaya dayalı olarak tespit edilmiştir. Aritmetik ortalamanın 2.00'den aşağı olması durumunda "olumsuz tavır," 2.00-2.99 arası "nötr tavır" ve 3.00'ten yukarısı ise "olumlu tavır" olarak kabul edilmiştir.

Anketler iki defa okullara gönderilmiş, birinci seferde 284, ikincide 100 tane olmak üzere toplam 384 ölçme aracı doldurulduktan sonra geri dönebilmştir. Araştırmada frekans, yüzde, aritmetik ortalama ve Ki kare hipotez testi kullanılmış ve bütün hesaplamalar elle gerçekleştirilmiştir.

Hipotezlere göre tek başlık altında açıklanan "Bulgular ve Yorum" bölümünde de, özetle aşağıdaki bilgiler yer almış bulunmaktadır:

"Okulun ilköğretim okulu veya yatılı ilköğretim bölge okulu oluşu okul müdürlerinin tavırlarının oluşmasında önemli bir etken değildir" şeklinde düzenlenen Hipotez 1(a), Tablo III esas alınarak yapılan Ki kare testi sonucu reddedilmiştir. "Nötr tavır" içerisinde olmakla birlikte, ilköğretim okulu müdürlerinin daha yüksek aritmetik ortalama elde etmeleri, Bakanlığın bu konuda aldığı kararın uygunluğunu göstermektedir. Okul türü, müdürlerin tavırlarının oluşmasında önemli bir etkidir ve altı yaş uygulamasının öncelikli olarak yer alması istenilen ilköğretim okullarında görev yapan müdürlerin, olumluya daha yakın bir tavır içinde görülmeleri memnuniyet vericidir.

"Okulda bir öğretmene düşen öğrenci sayısı, okul müdürlerinin tavırlarının oluşmasında önemli bir etken değildir" şeklinde düzenlenen Hipotez 1(b), Tablo IV esas alınarak, yapılan Ki kare testi sonucu kabul edilmiştir. Bu durumda, bir öğretmene düşen öğrenci sayısı, okul müdürlerinin tavır-

larının oluşmasında önemli bir etken değildir.

"Okulun araç-gereç kapasitesi, okul müdürlerinin tavırlarının oluşmasında önemli bir etken değildir" şeklinde düzenlenen Hipotez 1(c), Tablo VII ve VIII esas alınarak yapılan Ki kare testi sonucu reddedilmiştir. Böylece, okulun araç gereç kapasitesinin, okul müdürlerinin tavırlarının oluşmasında önemli bir etken olduğu sonucuna varılmıştır. Ayrıca okulun araç-gereç kapasitesinin yetersiz bulunduğu ve mevcut şartların altı yaş uygulaması için elverişli hale getirilmesi gerektiği anlaşılmıştır.

"Öğretimin normal, ikili veya üçlü olarak işleyişi okul müdürlerinin tavırlarının oluşmasında önemli bir etken değildir" şeklinde düzenlenen Hipotez 1(d), Tablo IX, XII ve XIII esas alınarak yapılan Ki kare testi sonucu reddedilmiştir. Okulun tedrisat durumunun okul müdürlerinin tavırlarının oluşmasında önemli bir etken olduğu kanaati uyanmıştır. Ayrıca, ikili öğretimde altı yaş grubunun öğlenci devrede okutulması görüşünün benimsendiği dikkati çekmiş; okul müdürlerinin bu görüşü halihazırda uygulamaya koydukları sonucuna varılmıştır.

"Okul müdürlerinin cinsiyetleri, tavırlarının oluşmasında önemli bir etken değildir" şeklinde düzenlenen Hipotez 2(a), Tablo XIV esas alınarak yapılan Ki kare testi sonucu reddedilmiştir. Okul müdürlerinin cinsiyetleri, tavırlarının oluşmasında önemli bir etkendir ve erkek müdürlerin olumsuz bir tavır içerisinde oldukları görülmüştür. Erkek okul müdürlerinin, küçük yaştaki çocuklara yeterince yaklaşmadıkları, bunun da davranışlarını etkilediği düşünülebilir.

"Okul müdürlerinin meslekî kıdemleri, tavırlarının oluşmasında önemli bir etken değildir" şeklinde düzenlenen Hipotez 2(b), Tablo XV esas alınarak yapılan Ki kare testi sonucu reddedilmiştir. Meslekî kıdem, tavırlarının oluşmasında önemli bir etkendir ve olumluya yakın tavrı "6-10 yıl" meslek hayatı olan okul müdürlerinin göstermesi dikkati çekmiştir. İdarecilikte geçirdikleri sürenin çok kısa olduğu düşünülen bu grup, diğerleri için de umut verici olmuştur.

"Okul müdürlerinin, öğretmenlerin yeterliği konusundaki algıları, tavırlarının oluşmasında önemli bir etken değildir" şeklinde düzenlenen Hipotez 2(c), Tablo XIX, XX ve XXI esas alınarak yapılan Ki kare testi sonucu reddedilmiştir. Okul müdürlerinin öğretmenlerin yeterliği konusunda pek iyimser olmadıkları ve işbaşında eğitime ihtiyaç bulunduğu anlaşılmıştır.

"Okul müdürlerinin, liderlik rollerine ilişkin algıları tavırlarının oluşmasında önemli bir etken değildir" şeklinde düzenlenen Hipotez 2(d), Tablo XXIV ve XXV esas alınarak yapılan Ki kare testi sonucu reddedilmiştir. Okul müdürleri, liderlik rollerini yeterli görmemektedirler. Tavırlarını etkileyen bu durumu düzeltici tedbirler alınması umulmaktadır.

"Okul müdürlerinin, ilköğretim müfettişlerinin rehberlik rollerine ilişkin algıları, tavırlarının oluşmasında önemli bir etken değildir" şeklinde düzenlenen Hipotez 2(e), Tablo XXVIII ve XXIX esas alınarak yapılan Ki kare testi sonucu reddedilmiştir. İlköğretim müfettişlerinin öğretmen ve yöneticilere yapacakları rehberlikten vazgeçilemeyeceğine göre, sistemde yapılan değişikliklerin benimsenerek uygulanmasını sağlayacak tedbirlere ihtiyaç bulunmaktadır.

"Okul müdürlerinin genel eğitim anlayışı, tavırlarının oluşmasında önemli bir etken değildir" şeklinde düzenlenen Hipotez 2(f), Tablo XXXIII, XXXIV ve XXXV esas alınarak yapılan Ki kare testi sonucu reddedilmiştir. Okul müdürlerinin genel eğitim anlayışının, yeni bir uygulama olan altı yaş okullaşmasıyla ilgili tavırlarını da etkilemesi, kaçınılmaz bir sonuç olarak görülmektedir.

"Okul müdürlerinin öğrenci velilerine ilişkin algıları tavırlarının oluşmasında önemli bir etken değildir" şeklinde düzenlenen Hipotez 2(g), Tablo XXXVIII ve XXXIX esas alınarak yapılan Ki kare testi sonucu reddedilmiştir. Öğrenci velileriyle daha yakın ilişki ve işbirliğine girilmesi gereği ortaya çıkmış bulunmaktadır.

"Okulun bulunduğu yörenin yerleşim birimi olarak özel-

liği, okul müdürlerinin tavırlarının oluşmasında önemli bir etken değildir" şeklinde düzenlenen Hipotez 3(a), Tablo XLI ve XLII esas alınarak yapılan Ki kare testi sonucu reddedilmiştir. Kasaba ve köy okullarında görev yapan okul müdürleri diğerlerine kıyasla olumluya daha yakın bir tavır içinde görülmüşlerdir.

"Altı Yaş grubunun 1983-1984 ğretim yılındaki başarı oranı, okul müdürlerinin tavırlarının oluşmasında önemli bir etken değildir" şeklinde düzenlenen Hipotez 3(b), Tablo XLIV ve XLV esas alınarak yapılan Ki kare testi sonucu reddedilmiştir. Uygulamanın başarı oranı arttıkça, tavırların olumluya yönelmesi beklenen bir sonuç olarak görülmektedir.

"Okul müdürlerinin, öğretmenlerin altı yaş grubunu okutma konusundaki istekliliğine ilişkin algıları, tavırlarının oluşmasında önemli bir etken değildir" şeklinde düzenlenen Hipotez 3(c), Tablo XLVII esas alınarak yapılan Ki kare testi sonucu reddedilmiştir. Okul müdürlerinin, birlikte çalıştıkları öğretmenlerin tavırlarından etkilendikleri sonucuna varılmıştır.

"Ders araç-gereçlerinin kullanımında altı yaş grubuna özellik tanıyabilme durumları, okul müdürlerinin tavırlarının oluşmasında önemli bir etken değildir" şeklinde düzenlenen Hipotez 3(d), Tablo XLIX esas alınarak yapılan Ki kare testi sonucu reddedilmiştir. Okul müdürleri, imkân ve fırsatların kullanımında, altı yaş grubuna öncelik tanımak gerektiğini düşünmektedirler.

"Okulun bünyesinde anasınıfı bulunması, okul müdürlerinin tavırlarının oluşmasında önemli bir etken değildir" şeklinde düzenlenen Hipotez 3(e), Tablo LII esas alınarak yapılan Ki kare testi sonucu kabul edilmiştir. Okul müdürleri anasınıflarının faydasına inandıkları halde, okullarında anasınıfı bulunmasının tavırlarını etkilemediği anlaşılmıştır.

"Bulguların güvenilirliği, Tablo LIII ile verilen altı yaş uygulamasının devamının fayda derecesine ilişkin soru ile tespit edilmiş ve bütün hipotezlerde olduğu gibi genel tavır "nötr" ıkmıştır.

Okul müdürleri, altı yaş uygulaması karşısında hep "nötr tavır" içinde görülmüşlerdir. Altı yaş uygulamasına açıkca tavır almaktan kaçındıkları düşünülen okul müdürleri, sınıflardaki ğrenci yoğunluğu ve anasınıfı durumu dışındaki değişkenlerden etkilenmektedirler. Tavırların oluşmasında önemli bir etken durumunda olan söz konusu değişkenlerin kontrol edilmesi ve olumsuzlukların giderilmesi için tedbir alınması gereği ortaya çıkmış bulunmaktadır.

Araştırma bulguları ışığında, problemin çözümüyle ilgili neriler Bakanlık Teşkilatı, okul yönetimi ve araştırmacılar için olmak üzere üç bölümde ele alınmıştır.

EKLER

<u>EK</u>	<u>Sayfa</u>
A.ÖRNEK GRUP OKULLARI LİSTESİ.....	116
B.ANKET FORMU ÖRNEĞİ.....	131
C.ÖRNEK GRUP OKULLARINA GÖNDERİLEN RESMÎ YAZI ÖRNEĞİ.....	135
D.ÖRNEK GRUP OKULLARINA GÖNDERİLEN TEKİT YAZISI ÖRNEĞİ.....	136

EK- A

ÖRNEK GRUP OKULLARI LİSTESİ

<u>İL</u>	<u>İLÇE</u>	<u>OKUL</u>
Ankara	Merkez	Atatürk ilkokulu
	Altındağ	Aydınlıkevler ilkokulu
	Ayaş	Bünyami ilkokulu
	Balâ	M.Duatepe ilkokulu
	Beypazarı	İstiklâl ilkokulu
	Çamlıdere	Atatürk ilkokulu
	Çankaya	Ahmet Vefik Paşa ilkokulu
	Çankaya	Anıttepe ilkokulu
	Yenimahalle	Anadolu ilkokulu
	Yenimahalle	Yunus Emre ilkokulu
	Çubuk	Yıldırım Beyazıt ilkokulu
	Delice	Hürriyet ilkokulu
	Elmadağ	Cumhuriyet ilkokulu
	Güdül	Merkez ilkokulu
	Haymana	Atatürk ilkokulu
	Kalecik	Cumhuriyet ilkokulu
	Keskin	Sorgun ilkokulu
	Kırıkkale	Çelikkale ilkokulu
	Kızılcahamam	Orhangazi ilkokulu
	Nallıhan	Sakarya ilkokulu
	Polatlı	Namık Kemal ilkokulu
	Ş.Koçhisar	Boğaziçi ilkokulu

Ankara	Altındağ	Aşağı Gıcık Köyü ilkokulu
	Altındağ	Ovacık köyü ilkokulu
	Altındağ	Pursaklar köyü ilkokulu
	Altındağ	Saray köyü ilkokulu
	Ayaş	Akkaya ilkokulu
	Ayaş	Gökçebağ ilkokulu
	Ayaş	Tekke ilkokulu
	Ayaş	Yağmurdede ilkokulu
	Balâ	Akkosan ilkokulu
	Balâ	Aşağı Hacıbekir ilkokulu
	Balâ	Erdemli ilkokulu

<u>İL</u>	<u>İLÇE</u>	<u>OKUL</u>
Ankara	Balâ	Sırapınar köyü ilkokulu
	Beypazarı	Acısu köyü ilkokulu
	Beypazarı	Dikmen köyü ilkokulu
	Beypazarı	Kuyucak köyü ilkokulu
	Beypazarı	Tacettin köyü ilkokulu
	Çamlıdere	Bayındır köyü ilkokulu
	Çamlıdere	Çamkoru köyü ilkokulu
	Çamlıdere	Konaklı köyü ilkokulu
	Çamlıdere	Müsellim köyü ilkokulu
	Çankaya	Bayrak köyü ilkokulu
	Çankaya	Fatma Hatun köyü ilkokulu
	Çankaya	Hacı Muratlı köyü ilkokulu
	Çankaya	Kusunlar köyü ilkokulu
	Çubuk	Ağılıcık köyü ilkokulu
	Çubuk	Bodurlar köyü ilkokulu
	Çubuk	Gücük köyü ilkokulu
	Çubuk	Güzelhisar köyü ilkokulu
	Delice	Devekışla köyü ilkokulu
	Delice	Evliyali köyü ilkokulu
	Delice	Karaköseli köyü ilkokulu
	Delice	Tekke köyü ilkokulu
	Elmadağ	Deliller köyü ilkokulu
	Elmadağ	Kuşçu Ali köyü ilkokulu
	Elmadağ	Karacahasan köyü ilkokulu
	Elmadağ	Lalahan köyü ilkokulu
	Güdül	Akbaş köyü ilkokulu
	Güdül	Garipçe köyü ilkokulu
	Güdül	Kamanlar köyü ilkokulu
	Güdül	Salihler köyü ilkokulu
	Haymana	Boğazkaya köyü ilkokulu
	Haymana	Boyalık köyü ilkokulu
	Haymana	Dereköy ilkokulu
	Haymana	Söğüttepe köyü ilkokulu
	Kalecik	Afşar köyü ilkokulu
	Kalecik	Buğra köyü ilkokulu
	Kalecik	Esmedere köyü ilkokulu
	Kalecik	Şemsettin köyü ilkokulu

<u>İL</u>	<u>İLÇE</u>	<u>OKUL</u>
Ankara	Keskin	Aşağı Şıh köyü ilkokulu
	Keskin	Çamurabatmaz köyü ilkokulu
	Keskin	Emine Efendi köyü ilkokulu
	Keskin	Karayakut köyü ilkokulu
	Kırıkkale	Bedesten köyü ilkokulu
	Kırıkkale	Kılıçlar köyü ilkokulu
	Kırıkkale	Kulaksız köyü ilkokulu
	Kırıkkale	Yenice köyü ilkokulu
	Kızılcahamam	Akdoğan köyü ilkokulu
	Kızılcahamam	Bayır köyü ilkokulu
	Kızılcahamam	Doğanözü köyü ilkokulu
	Kızılcahamam	Ortaköy ilkokulu
	Nallıhan	Akdere köyü ilkokulu
	Nallıhan	Beycik köyü ilkokulu
	Nallıhan	Sarıkaya köyü ilkokulu
	Nallıhan	Yeşilyurt köyü ilkokulu
	Polatlı	Bacıköyü ilkokulu
	Polatlı	Gedikli köyü ilkokulu
	Polatlı	Ilıca köyü ilkokulu
	Polatlı	Macun köyü ilkokulu
	Sulakyurt	Ambardere köyü ilkokulu
	Sulakyurt	Esenpınar köyü ilkokulu
	Sulakyurt	Sarımbey köyü ilkokulu
	Sulakyurt	Yeşilli köyü ilkokulu
	Ş.Koçhisar	Acıöz köyü ilkokulu
	Ş.Koçhisar	Kederli köyü ilkokulu
	Ş.Koçhisar	Sofular köyü ilkokulu
	Ş.Koçhisar	Yalnızpınar köyü ilkokulu
	Yenimahalle	Akcaören köyü ilkokulu
	Yenimahalle	Beşevler köyü ilkokulu
	Yenimahalle	Fethiye Köyü ilkokulu
	Yenimahalle	İvedik köyü ilkokulu
Ankara	Kızılcahamam	Pazar İlköğretim Okulu
	Haymana	12 Eylül İlköğretim Okulu
	Kırıkkale	50.Yıl İlköğretim Okulu

<u>İL</u>	<u>İLÇE</u>	<u>OKUL</u>
Ankara	Altındağ	Gülhane İlköğretim Okulu
	Yenimahalle	Atakent İlköğretim Okulu
	Yenimahalle	Sincan 100.Yıl İlköğretim Okulu
	Yenimahalle	Kazan İlköğretim Okulu
	Çankaya	Akdere İlköğretim Okulu
	Yenimahalle	Tahsin Şahinkaya İlköğ.Okulu
	Çankaya	60.Yıl İlköğretim Okulu
	Mamak	Şehitlik İlköğretim Okulu
	Altındağ	Kalaba İlköğretim Okulu
	Elmadağ	Namık Kemal İlköğretim Okulu
	Kalecik	Hasayaz İlköğretim Okulu
	Kalecik	Çandır İlköğretim Okulu
	Nallıhan	Çayırhan İlköğretim Okulu
	Ş.Koçhisar	Çıkınağıl İlköğretim Okulu
	Polatlı	İstiklâl İlköğretim Okulu
Ankara	Ş.Koçhisar	YİBO
Burdur	Merkez	Mehmet Akif Ersoy İlkokulu
	Ağlasun	Merkez İlkokulu
Burdur	Merkez	Akçaören köyü İlkokulu
	Ağlasun	Çamlıdere Hisarköy İlkokulu
	Ağlasun	Yazır köyü İlkokulu
	Ağlasun	Yumrutaş Bakırlı köyü İlko.
	Bucak	Alkaya köyü İlkokulu
	Bucak	Boğazköy İlkokulu
	Bucak	Çamlık köyü İlkokulu
	Göhlhisar	Anbarcık köyü İlkokulu
	Göhlhisar	Asmalı köyü İlkokulu
	Göhlhisar	Kızılkaya köyü İlkokulu
	Tefenni	Bayramlar köyü İlkokulu
	Tefenni	Harmankaya köyü İlkokulu
	Tefenni	Sazak köyü İlkokulu
	Yeşilova	Akçaköy İlkokulu
	Yeşilova	Bayırbaşı köyü İlkokulu
Yeşilova	Elden köyü İlkokulu	

<u>İL</u>	<u>İLÇE</u>	<u>OKUL</u>
Burdur	Bucak	Kızılkaya İlköğretim Okulu
	Merkez	Kemer İlköğretim Okulu
	Merkez	Kozluca İlköğretim Okulu
Erzincan	Merkez	Cumhuriyet İlkokulu
	Kemah	Necatibey İlkokulu
	Refahiye	Gürsel İlkokulu
Erzincan	Merkez	Aydoğdu köyü İlkokulu
	Merkez	Ballıköyü İlkokulu
	Merkez	Çamlıca köyü İlkokulu
	Merkez	Dereyurt köyü İlkokulu
	Merkez	Işıkpınar köyü İlkokulu
	Çayeli	Balıkli köyü İlkokulu
	Çayeli	Büyükyayla köyü İlkokulu
	Çayeli	Yeniköy İlkokulu
	Çayeli	Yürekliköyü İlkokulu
	İliç	Bozcalı köyü İlkokulu
	İliç	Dikmen köyü İlkokulu
	İliç	Ortatepe köyü İlkokulu
	İliç	Tabanlı köyü İlkokulu
	İliç	Yağcılar köyü İlkokulu
	Kemah	Gediktepe köyü İlkokulu
	Kemah	Kırıkdere köyü İlkokulu
	Kemah	Konuksever köyü İlkokulu
	Kemah	Parmakkaya köyü İlkokulu
	Kemah	Yastıktepe köyü İlkokulu
	Kemaliye	Çaldere köyü İlkokulu
	Kemaliye	Efeler köyü İlkokulu
	Kemaliye	Günyolu köyü İlkokulu
	Kemaliye	Salihli köyü İlkokulu
	Kemaliye	Yazmakaya köyü İlkokulu
	Refahiye	Alaçayır köyü İlkokulu
	Refahiye	Çamdibi köyü İlkokulu
Refahiye	Çengelli köyü İlkokulu	
Refahiye	Hacıköy İlkokulu	
Refahiye	Konakköy İlkokulu	

<u>İL</u>	<u>İLÇE</u>	<u>OKUL</u>
Erzincan	Tercan	Dallıca köyü ilkokulu
	Tercan	Edebük köyü ilkokulu
	Tercan	Elmalı köyü ilkokulu
	Tercan	Fındıklı köyü ilkokulu
Erzincan	Kemah	Keser İlköğretim Okulu
	Merkez	Sümer İlköğretim Okulu
Erzincan	Merkez	YİBO
	Tercan	YİBO
	Kemah	YİBO
Gaziantep	Merkez	Mehmetçik ilkokulu
	Araban	Atatürk ilkokulu
	İslahiye	Cevdet Paşa ilkokulu
	Kilis	Cumhuriyet ilkokulu
	Nizip	İstiklâl ilkokulu
	Oğuzeli	Atatürk ilkokulu
Gaziantep	Merkez	Akbayır köyü ilkokulu
	Merkez	Almalı köyü ilkokulu
	Merkez	Belenköy ilkokulu
	Merkez	İbrahimli köyü ilkokulu
	Merkez	Kurtuluş köyü ilkokulu
	Merkez	Pancarlı köyü ilkokulu
	Araban	Fıstıklı Dağ köyü ilkokulu
	Araban	Karababa köyü ilkokulu
	Araban	Muratlı köyü ilkokulu
	Araban	Sarıkaya köyü ilkokulu
	Araban	Yaylacık köyü ilkokulu
	Araban	Yolveren köyü ilkokulu
	İslahiye	Ağabey köyü ilkokulu
	İslahiye	Çakmak köyü ilkokulu
	İslahiye	Hacılar köyü ilkokulu
	İslahiye	Kalaycı köyü ilkokulu
İslahiye	Kalaycı köyü ilkokulu	

<u>İL</u>	<u>İLÇE</u>	<u>OKUL</u>
Gaziantep	Islahiye	Tandır köyü ilkokulu
	Islahiye	Yaylacık köyü ilkokulu
	Kilis	Akıncı köyü ilkokulu
	Kilis	Balıkli köyü ilkokulu
	Kilis	Dorucak köyü ilkokulu
	Kilis	Göktaş köyü ilkokulu
	Kilis	İnanlı köyü ilkokulu
	Kilis	Madenyolu köyü ilkokulu
	Nizip	Akkuyu köyü ilkokulu
	Nizip	Çatalca köyü ilkokulu
	Nizip	Eceler köyü ilkokulu
	Nizip	Kelekli köyü ilkokulu
	Nizip	Kocatepe köyü ilkokulu
	Nizip	Soylu köyü ilkokulu
	Oğuzeli	Altınyurt köyü ilkokulu
	Oğuzeli	Belören köyü ilkokulu
	Oğuzeli	Hatunlu köyü ilkokulu
	Oğuzeli	Kılavuz köyü ilkokulu
	Oğuzeli	Turanlı köyü ilkokulu
	Oğuzeli	Yakacık köyü ilkokulu
Yavuzeli	Bülbül köyü ilkokulu	
Yavuzeli	Dereköy ilkokulu	
Yavuzeli	Karabey köyü ilkokulu	
Yavuzeli	Sarılar köyü ilkokulu	
Yavuzeli	Yörelî köyü ilkokulu	
<hr/>		
Gaziantep	Merkez	19 Mayıs İlköğretim Bölge O.
	Merkez	Gaziyurt İlköğretim Bölge O.
	Oğuzeli	Elbeyli İlköğretim Bölge O.
	Oğuzeli	Doğanpınar İlköğretim Bölge O.
	Nizip	Uluyatır İlköğretim Bölge O.
	Merkez	Org.Kenan Evrən İlköğ.Böl.O.
<hr/>		
Gaziantep	Nizip	YİBO
	Kilis	YİBO
	Oğuzeli	YİBO

<u>İL</u>	<u>İLÇE</u>	<u>OKUL</u>
Manisa	Merkez	Atatürk İlkokulu
	Akhisar	6 Eylül İlkokulu
	Alaşehir	19 Mayıs İlkokulu
	Demirci	Cengiz Topel İlkokulu
	Gördeş	5 Eylül İlkokulu
	Kırkağaç	12 Eylül İlkokulu
	Salihli	Zafer İlkokulu
Manisa	Merkez	Ayvacık köyü İlkokulu
	Merkez	Çamlıca köyü İlkokulu
	Merkez	Gökbel köyü İlkokulu
	Merkez	Kalemlı köyü İlkokulu
	Merkez	Ortaköy İlkokulu
	Akhisar	Balıca köyü İlkokulu
	Akhisar	Çamköy İlkokulu
	Akhisar	Dereköy İlkokulu
	Akhisar	Ovaköy İlkokulu
	Alaşehir	Piyadeler köyü İlkokulu
	Alaşehir	Çeşnili köyü İlkokulu
	Alaşehir	Evrenli köyü İlkokulu
	Alaşehir	İsmail Bey köyü İlkokulu
	Alaşehir	Tepeköy İlkokulu
	Demirci	Akdere köyü İlkokulu
	Demirci	Boyacık köyü İlkokulu
	Demirci	Dikilitaş köyü İlkokulu
	Demirci	Karaköy İlkokulu
	Demirci	Ören köyü İlkokulu
	Gördeş	Arpacı köyü İlkokulu
	Gördeş	Boyalı köyü İlkokulu
	Gördeş	Çicekli köyü İlkokulu
	Gördeş	Huriler köyü İlkokulu
	Gördeş	Kozaklı köyü İlkokulu
	Kırkağaç	Çobanlar köyü İlkokulu
	Kırkağaç	Dualar köyü İlkokulu
	Kırkağaç	Güvenlik köyü İlkokulu
Kırkağaç	Karakurt köyü İlkokulu	

<u>İL</u>	<u>İLÇE</u>	<u>OKUL</u>
Manisa	Kırkağaç	Kuyucak köyü ilkokulu
	Kula	Ahmetli köyü ilkokulu
	Kula	Balıbey köyü ilkokulu
	Kula	Dereköy ilkokulu
	Kula	Gökdere köyü ilkokulu
	Kula	Hamidiye köyü ilkokulu
	Salihli	Akörenköyü ilkokulu
	Salihli	Bayırlı köyü ilkokulu
	Salihli	Eldelek köyü ilkokulu
	Salihli	Hacılı köyü ilkokulu
	Salihli	Kayapınar köyü ilkokulu
	Sarıgöl	Afşar köyü ilkokulu
	Sarıgöl	Baharlar köyü ilkokulu
	Sarıgöl	Çavuşlar köyü ilkokulu
	Sarıgöl	Kahramanlar köyü ilkokulu
	Saruhanlı	Aydınlar köyü ilkokulu
	Saruhanlı	Çamlıyurt köyü ilkokulu
	Saruhanlı	Koyuncu köyü ilkokulu
	Saruhanlı	Pınarbaşı köyü ilkokulu
	Selendi	Çıkrıkçı köyü ilkokulu
	Selendi	Dumanlar köyü ilkokulu
	Selendi	Kınık köyü ilkokulu
	Selendi	Pınarlar Köyü ilkokulu
	Soma	Beyce köyü ilkokulu
	Soma	Darkale köyü ilkokulu
	Soma	Ovalar köyü ilkokulu
	Soma	Menteşe köyü ilkokulu
	Turgutlu	Çıkrıkçı köyü ilkokulu
	Turgutlu	Sarıbey köyü ilkokulu
	Turgutlu	Yayla köyü ilkokulu
Turgutlu	Yunusdere köyü ilkokulu	
Manisa	Alaşehir	Yıldırım Beyazıt İlköğr.O.
	Saruhanlı	Koldere İlköğretim Okulu
	Akhisar	Gölmarmara İlköğretim Okulu
	Soma	100.Yıl İlköğretim Okulu

<u>İL</u>	<u>İLÇE</u>	<u>OKUL</u>
Manisa	Merkez	Karaoğlanlı İlköğretim Okulu
	Kırkağaç	Gelenbe Şair Eşref İlköğ.O.
	Salihli	Sartmahmut İlköğretim Okulu
Manisa	Selendi	YİBO
Samsun	Merkez	Alparslan İlkokulu
	Alaçam	Karşıyaka İlkokulu
	Bafra	Merkez İlkokulu
	Çarşamba	Atatürk İlkokulu
	Havza	İstiklâl İlkokulu
	Kavak	Merkez İlkokulu
	Ladik	100.Yıl İlkokulu
Samsun	Merkez	Aksu köyü İlkokulu
	Merkez	Çandır köyü İlkokulu
	Merkez	Çınaralan köyü İlkokulu
	Merkez	Demirci köyü İlkokulu
	Merkez	Devecik köyü İlkokulu
	Merkez	Ergız köyü İlkokulu
	Merkez	Kavacık köyü İlkokulu
	Merkez	Sarıtaş köyü İlkokulu
	Merkez	Yaylan köyü İlkokulu
	Alaçam	Akgüney köyü İlkokulu
	Alaçam	Kapaklı köyü İlkokulu
	Alaçam	Karlı köyü İlkokulu
	Alaçam	Örenli köyü İlkokulu
	Alaçam	Umutlu köyü İlkokulu
	Alaçam	Yakakent köyü İlkokulu
	Alaçam	Sancar köyü İlkokulu
	Alaçam	Zeytin köyü İlkokulu
	Alaçam	Yeniköy İlkokulu
	Bafra	Aktekle köyü İlkokulu
	Bafra	Azay köyü İlkokulu
Bafra	Baykaya köyü İlkokulu	
Bafra	Dedeli köyü İlkokulu	

<u>İL</u>	<u>İLÇE</u>	<u>OKUL</u>
Samsun	Bafra	Doğankaya köyü ilkokulu
	Bafra	Düzköy ilkokulu
	Bafra	Gökalan köyü ilkokulu
	Bafra	Hasırlı köyü ilkokulu
	Bafra	Karpuzlu köyü ilkokulu
	Çarşamba	Alan köyü ilkokulu
	Çarşamba	Ardıç köyü ilkokulu
	Çarşamba	Bayramlı köyü ilkokulu
	Çarşamba	Canlı köyü ilkokulu
	Çarşamba	Döngel köyü ilkokulu
	Çarşamba	Gürpınar köyü ilkokulu
	Çarşamba	Karaceviz köyü ilkokulu
	Çarşamba	Kaydam köyü ilkokulu
	Çarşamba	Ömerli köyü ilkokulu
	Havza	Beyköy ilkokulu
	Havza	Boyalı köyü ilkokulu
	Havza	Elmacık köyü ilkokulu
	Havza	Kale köyü ilkokulu
	Havza	Kayacık köyü ilkokulu
	Havza	Ulucal köyü ilkokulu
	Havza	Yenice köyü ilkokulu
	Havza	Yukarısusuz köyü ilkokulu
	Havza	Yağcı Mahmut köyü ilkokulu
	Kavak	Karga köyü ilkokulu
	Kavak	Muratbeyli köyü ilkokulu
	Kavak	Sakızlı köyü ilkokulu
	Kavak	Şeyhli köyü ilkokulu
	Kavak	Seyitali köyü ilkokulu
	Kavak	Tekke köyü ilkokulu
	Kavak	Tepecik köyü ilkokulu
	Kavak	Toytepe köyü ilkokulu
	Kavak	Yayla köyü ilkokulu
	Ladik	Alayurt köyü ilkokulu
	Ladik	Ayvalı köyü ilkokulu
	Ladik	Budakdere köyü ilkokulu
	Ladik	Cüce köyü ilkokulu

<u>İL</u>	<u>İLÇE</u>	<u>OKUL</u>
Samsun	Ladik	Güvenli köyü ilkokulu
	Ladik	Kirazpınar köyü ilkokulu
	Ladik	Kuyucak köyü ilkokulu
	Ladik	Mazlumoğlu köyü ilkokulu
	Ladik	Meşepınar köyü ilkokulu
	Terme	Ahmetbey köyü ilkokulu
	Terme	Bağsarah köyü ilkokulu
	Terme	Beşikli köyü ilkokulu
	Terme	Çardak köyü ilkokulu
	Terme	Dibekli köyü ilkokulu
	Terme	Elmaköy ilkokulu
	Terme	Etyemezli köyü ilkokulu
	Terme	Gülyazı ilkokulu
	Terme	Karaman ilkokulu
	Vezirköprü	Adatepe köyü ilkokulu
	Vezirköprü	Akıncık köyü ilkokulu
	Vezirköprü	Çakırtaş köyü ilkokulu
	Vezirköprü	Çeltek köyü ilkokulu
	Vezirköprü	Düzce köyü ilkokulu
	Vezirköprü	Hacılı köyü ilkokulu
Vezirköprü	Mahmatlı köyü ilkokulu	
Vezirköprü	Ovacık köyü ilkokulu	
Vezirköprü	Susuz köyü ilkokulu	
Samsun	Merkez	23 Nisan İlköğretim Okulu
	Merkez	Gazi İlköğretim Okulu
	Bafra	Atatürk İlköğretim Okulu
	Vezirköprü	Gölköy İlköğretim Okulu
	Terme	Gökçeli İlköğretim Okulu
	Alaçam	Yakakent 100.Yıl İlköğ.Okulu
Samsun	Vezirköprü	YİBO

<u>İL</u>	<u>İLÇE</u>	<u>OKUL</u>
Sivas	Merkez	Atatürk İlkokulu
	Divriği	Cumhuriyet İlkokulu
	Gemerek	Atatürk İlkokulu
	Gürün	Cumhuriyet İlkokulu
	Hafik	Atatürk İlkokulu
	İmranlı	Cumhuriyet İlkokulu
	Kangal	Kongre İlkokulu
Sivas	Merkez	Alacahan köyü İlkokulu
	Merkez	Armutlu köyü İlkokulu
	Merkez	Gündüz köyü İlkokulu
	Merkez	Herekli köyü İlkokulu
	Merkez	Koyuncu köyü İlkokulu
	Merkez	Ovacık köyü İlkokulu
	Merkez	Yenice köyü İlkokulu
	Divriği	Ağaçlı köyü İlkokulu
	Divriği	Akmeşe köyü İlkokulu
	Divriği	Erikli köyü İlkokulu
	Divriği	Güneş köyü İlkokulu
	Divriği	Karakale köyü İlkokulu
	Divriği	Oyuktepe köyü İlkokulu
	Divriği	Uruk köyü İlkokulu
	Gemerek	Beştepe köyü İlkokulu
	Gemerek	Burhan köyü İlkokulu
	Gemerek	Eşikli köyü İlkokulu
	Gemerek	Karagöl köyü İlkokulu
	Gemerek	Saraç köyü İlkokulu
	Gemerek	Talazoğlu köyü İlkokulu
	Gemerek	Tekman köyü İlkokulu
	Gürün	Beypınar köyü İlkokulu
	Gürün	Davulhöyük köyü İlkokulu
	Gürün	Erdoğan köyü İlkokulu
	Gürün	Güldede köyü İlkokulu
	Gürün	Karapınar köyü İlkokulu
	Gürün	Kaynarca köyü İlkokulu
Gürün	Koyunlu köyü İlkokulu	

<u>İL</u>	<u>İLÇE</u>	<u>OKUL</u>
Sivas	Hafik	Alanyurt köyü ilkokulu
	Hafik	Alazlı köyü ilkokulu
	Hafik	Bayramtepe köyü ilkokulu
	Hafik	Çınarlı köyü ilkokulu
	Hafik	Demirci köyü ilkokulu
	Hafik	Esenli köyü ilkokulu
	Hafik	Kabalı köyü ilkokulu
	İmranlı	Arık köyü ilkokulu
	İmranlı	Aydın köyü ilkokulu
	İmranlı	Çandır köyü ilkokulu
	İmranlı	Gökdere köyü ilkokulu
	İmranlı	Kasaplar köyü ilkokulu
	İmranlı	Konu köyü ilkokulu
	İmranlı	Topallar köyü ilkokulu
	Kangal	Akçakale köyü ilkokulu
	Kangal	Bayındır köyü ilkokulu
	Kangal	Çamurlu köyü ilkokulu
	Kangal	Dayılı köyü ilkokulu
	Kangal	Güneşli köyü ilkokulu
	Kangal	Karagöl köyü ilkokulu
	Kangal	Kocayurt köyü ilkokulu
	Koyulhisar	Akseki köyü ilkokulu
	Koyulhisar	Bahçe köyü ilkokulu
	Koyulhisar	Çorak köyü ilkokulu
	Koyulhisar	Gümüştaş köyü ilkokulu
	Koyulhisar	İkizyakan köyü ilkokulu
	Koyulhisar	Taşpınar köyü ilkokulu
	Koyulhisar	Yağcılar köyü ilkokulu
	Suşehri	Arpacı köyü ilkokulu
	Suşehri	Çukuryurt köyü ilkokulu
	Suşehri	Eskimeşe köyü ilkokulu
	Suşehri	Kayadelen köyü ilkokulu
	Suşehri	Soğuksu köyü ilkokulu
	Suşehri	Tatar köyü ilkokulu
	Suşehri	Yelkesen köyü ilkokulu

<u>İL</u>	<u>İLÇE</u>	<u>OKUL</u>
Sivas	Şarkışla	Ahmetli köyü ilkokulu
	Şarkışla	Bozkurt köyü ilkokulu
	Şarkışla	Güzeloğlan köyü ilkokulu
	Şarkışla	Kalecik köyü ilkokulu
	Şarkışla	Kümbet köyü ilkokulu
	Şarkışla	Osmanpınarı köyü ilkokulu
	Şarkışla	Sağır köyü ilkokulu
	Yıldızeli	Akören köyü ilkokulu
	Yıldızeli	Bahçebaşı köyü ilkokulu
	Yıldızeli	Çubuk köyü ilkokulu
	Yıldızeli	Erenler köyü ilkokulu
	Yıldızeli	Kadıköy ilkokulu
	Yıldızeli	Kavak köyü ilkokulu
	Yıldızeli	Kıldır köyü ilkokulu
	Zara	Ahmet Naci köyü ilkokulu
	Zara	Atalan köyü ilkokulu
	Zara	Bektaş köyü ilkokulu
	Zara	Burhaniye köyü ilkokulu
	Zara	Dereköy ilkokulu
	Zara	Dilekpınarı köyü ilkokulu
Zara	Kadriye köyü ilkokulu	
Zara	Nasır köyü ilkokulu	
Sivas	Suğehri	Gölova İlköğretim Okulu
	Gürün	Cumhuriyet İlköğretim Ok.
	Gemerek	Yeniçubuk Atatürk İlköğ.Ok.
	Şarkışla	Ortabucak İlköğretim Okulu
	Yıldızeli	Yavu İlköğretim Okulu
Sivas	İmranlı	YİBO
	Hafik	Adem Yavuz Yatılı İlköğ.Böl.O.
	Divriği	Atatürk YİBO

EK- B

ANKET

Sayın Müdür :

Bu anket, "6 yaş uygulaması" na ilişkin ilmî bir araştırmada kullanılmak üzere hazırlanmıştır. Eğitim sistemimizin gelişimi için, sürekli araştırmalara ihtiyaç duyulduğu bilinmektedir. Sonuçların geçerlilik ve güvenilirliği ise, cevaplarınızın samimiyet derecesine bağlı olacaktır.

Yapacağınız katkılar için teşekkürler...

I.BÖLÜM

Bu bölümde tanıtıcı bilgiler bulunmaktadır. Sizi ve okulunuzu yansıtan alternatiflerin baş tarafındaki parantez içine (X) işareti koymanız yeterli olacaktır.

1. Cinsiyetiniz
 - () Kadın
 - () Erkek
2. Meslekî kıdeminiz
 - () 5 yıl ve daha az
 - () 6-10 yıl
 - () 11-20 yıl
 - () 20 yıldan fazla
3. Okulunuzun bulunduğu yer
 - () İl merkezi
 - () İlçe merkezi
 - () Kasaba
 - () Köy
4. Okulunuzun türü
 - () İlkokul
 - () İlköğretim Okulu
 - () Yatılı İlköğretim Bölge Okulu
5. Okulun tedrisat durumu
 - () Normal
 - () İkili
 - () Üçlü
6. Okulunuzda bir öğretmene düşen ortalama öğrenci sayısı
 - () 30 ve daha az
 - () 31-40
 - () 41-50
 - () 50'den fazla

7. Okulunuzun bünyesinde açılmış bulunan anasınıfı sayısı
- () Hiç yok
 () Tek şube
 () İki ve daha fazla
8. Okulunuzun 1983-1984 öğretim yılı 6 yaş grubu başarı oranı
- () % 40 ve daha düşük
 () % 41-60
 () % 61-80
 () % 81 ve yukarı

II. BÖLÜM

Bu bölümde ise, 6 yaş uygulamasıyla ilgili görüşlerinizi alabilmek amacıyla hazırlanmış sorular bulunmaktadır. Her birini dikkatle okuyarak katılma derecenizi ilgili alternatifin başındaki parantez içine koyacağınız (X) işaretiyle gösteriniz. Her madde için yalnızca bir dereceye işaret koyunuz. Lütfen boş bırakmayınız.

1. Okulunuzun araç-gereç kapasitesini 6 yaş uygulaması için ne derece yeterli buluyorsunuz?
- () Çok () Oldukça () Az () Hiç
2. İlkokul öğretmenleri, 6 yaş uygulamasını başarı ile yürütebilmek için meslekî formasyona ne derece sahiptirler?
- () Çok () Oldukça () Az () Hiç
3. 6 yaş uygulamasına ilişkin olarak okulunuz öğretmenlerine ne derece liderlik yapılabiliyorsunuz?
- () Çok () Oldukça () Az () Hiç
4. İlköğretim müfettişleri, 6 yaş uygulamasına ilişkin olarak öğretmenlere ne ölçüde rehberlik yapabilmektedirler?
- () Çok () Oldukça () Az () Hiç
5. 6 yaş grubunun daha fazla eğitici araç-gereç ve materyale ihtiyacı olduğu görüşüne ne ölçüde katılıyorsunuz?
- () Çok () Oldukça () Az () Hiç
6. İlkokul öğretmenlerini 6 yaş grubu öğretmeni olma konusunda ne derece istekli buluyorsunuz?
- () Çok () Oldukça () Az () Hiç
7. Okulun bünyesinde anasınıfı bulunmasının, 6 yaş uygulamasının başarısına ne ölçüde katkısı olabileceğini düşünüyorsunuz?
- () Çok () Oldukça () Az () Hiç

8. Okulunuzun tedrisat durumunu 5 yaş uygulaması için ne derece uygun buluyorsunuz?
 Çok Oldukça Az Hiç
9. 6 yaş uygulaması karşısında, ilkokul öğretmenleri kendilerini ne derece hazır hissetmektedirler?
 Çok Oldukça Az Hiç
10. Öğretmenlerin 6 yaş uygulamasına ilişkin olarak sordukları sorulara ne ölçüde cevap verebiliyorsunuz?
 Çok Oldukça Az Hiç
11. Öğrenci velilerinin çocuklarını 6 yaşında okula göndermeye ne derece istekli olduklarına inanıyorsunuz?
 Çok Oldukça Az Hiç
12. İlköğretim müfettişlerinin, 6 yaş uygulaması karşısındaki tavırlarını ne ölçüde olumlu buluyorsunuz?
 Çok Oldukça Az Hiç
13. Okulunuzun bulunduğu çevre, 6 yaş uygulamasının başarılı veya başarısız olmasına ne ölçüde etkili olmuştur?
 Çok Oldukça Az Hiç
14. 6 yaş grubu olarak okula alınan çocukların, ilk yılda okuma-yazma öğrenmelerini ne derece uygun buluyorsunuz?
 Çok Oldukça Az Hiç
15. 6 ve 7 yaş grubu olarak aynı yıl birinci sınıfta okuyan öğrencilerin, ikinci sınıfta aynı programa tâbi tutulmalarını ne ölçüde doğru buluyorsunuz?
 Çok Oldukça Az Hiç
16. 6 yaş grubu oyun ihtiyacının okulda ne ölçüde karşılandığı inancındasınız?
 Çok Oldukça Az Hiç
17. Türkiye genelinde, 1983-1984 öğretim yılı 6 yaş grubu başarı oranını ne ölçüde yeterli buluyorsunuz?
 Çok Oldukça Az Hiç
18. 6 yaş eğitimine hazırlık olması bakımından, bütün okullarda anasınıfları açılmasının faydalı olacağı görüşüne ne derece katılıyorsunuz?
 Çok Oldukça Az Hiç
19. 6 yaş grubu öğrenci velilerinin, çocuklarına ne derece yardımcı olabileceklerini düşünüyorsunuz?
 Çok Oldukça Az Hiç
20. Birinci sınıf öğretiminde başarılı olan öğretmenlerin 6 yaş grubunu da başarıyla okutacağı görüşünü ne ölçüde destekliyorsunuz?
 Çok Oldukça Az Hiç

21. Okulun imkânlarının kullanımında, 6 yaş grubuna ne derece öncelik tanınması gerektiğini düşünüyorsunuz?
- () Çok () Oldukça () Az () Hiç
22. İkili öğretim yapan okullarda, 6 yaş grubunun öğlen- ci devrede okutulması taleplerini ne ölçüde uygun buluyorsunuz?
- () Çok () Oldukça () Az () Hiç
23. 6 yaş uygulamasının devamını ne ölçüde faydalı buluyorsunuz?
- () Çok () Oldukça () Az () Hiç
-

EK- C

T.C.
MİLLİ EĞİTİM GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI
İlköğretim Genel Müdürlüğü

Sayı : 000,013 Araş.Değ.Şb.Md/10066
Konu : 6 yaş uygulaması

ANKARA
16.5.1985

.....OKULU MÜDÜRLÜĞÜNE

Okul Müdürlerinin; 1983-1984 öğretim yılında başlanılan 6 yaş grubu uygulaması ile ilgili görüşlerinin ekte sunulan anket soruları ile tespit edilmesi plânlanmıştır.

Söz konusu anketlerin okulunuzda uygulanmasını sağladıktan sonra en geç 20.6.1985 tarihine kadar Bakanlığımıza (İlköğretim Genel Müdürlüğü) eksiksiz olarak gönderilmesi gerekmektedir.

Gereğini rica ederim.

Yrd.Doç.Dr.Mehmet URAL
Genel Müdür

- EKLER : 1. Anket(3 sayfa)
2. İlinize ait anket uygulanacak okul listesi.

DAĞITIM:

Gereği :

Bilgi :

EK- D

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI
İlköğretim Genel Müdürlüğü

SAYI : 000.013.Araş.Değ.Şb.Md/13670

KONU : 6 yaş uygulaması

ANKARA
26.7.1985

.....OKULU MÜDÜRLÜĞÜNE

İLGİ : M.E.G.S.B.İlköğretim Genel Müdürlüğü'nün 16.5.1985 tarih ve 000.013.Araş.Değ.Şb.Md./10066 sayılı yazısı.

1983-1984 öğretim yılında başlanılan 6 yaş grubu uygulaması ile ilgili okul müdürleri görüşlerinin tespiti amacıyla İLGİ yazımızla anket gönderilmiş ve anketlerin, uyguladıktan sonra 20.6.1985 tarihine kadar Bakanlığımıza (İlköğretim Genel Müdürlüğü) gönderilmesi istenmişti.

Söz konusu anketlerin bugüne kadar gönderilmediği anlaşılmıştır. İkinci bir tekide meydana verilmeden ekteki anketin doldurulduktan sonra acele olarak gönderilmesini rica ederim.

Yard.Doç.Dr.Mehmet URAL
Genel Müdür

Eki: Anket (3 sayfa)

DAĞITIM :Gereği :Bilgi :

FAYDALANILAN KAYNAKLAR

- Adem, Mahmut. Eğitim Planlaması. E.F.A.M.Yayınları 1, II.Baskı Sevinç Matbaası, Ankara; 1981.
- Akyüz, Yahya. "İbni Sina'nın Türk ve Dünya Tarihindeki Yeri", Eğitim Fakültesi Dergisi. A.Ü.Eğitim Fakültesi Yayınları, Cilt 15, Sayı 1, Ayyıldız Matbaası A.Ş., Ankara; 1982.
- .Türk Eğitim Tarihi.A.Ü.Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları:114, A.Ü.S.B.F.Basın ve Yayın Yüksek Okulu Basımevi, Ankara:1982.
- Aytaç, Kemal.Federal Almanya'da Okul Sistemi. Birinci Bası, Turhan Kitabevi, Olgaç Matbaası, Ankara:1979.
- Balcı, Ali. "İş Doyumu ve Eğitim Yönetimine Uygulanması", Eğitim Fakültesi Dergisi, Cilt 16, Sayı 1, Ankara:1983.
- Başaran, İbrahim Ethem. Eğitime Giriş. Bimaş Matbaacılık Ltd. Şti., Üçüncü Baskı, Ankara:1978.
- Berktin, Cezmi Tahir. Eğitim Amaçları, Çocuklarımız ve Biz. Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara: 1969.
- Bloom, Benjamin S. İnsan Nitelikleri ve Okulda Öğrenme. Çev:Durmuş Ali Özçelik, Ankara:1979.
- Bursalıoğlu, Ziya. Okul Yönetiminde Yeni Yapı ve Davranış. VI.Baskı, A.Ü.Basımevi, Ankara:1983.
- Bühler, Charlotte. Çocukluk ve Gençlik Psikolojisi-Doğuştan Yetişkinliğe Kadar Çocuğun Gelişiminin Ana Çizgileri. Çev:Feriha Beymur, 3.Basım, Tan Gazetesi ve Matbaacılık, İstanbul: 1961.
- Cramer, John Francis ve G S.Browne. Çağdaş Eğitim, Çev.Ferhan Oğuzkan, Öğretmen Kitapları:40, Üçüncü Basılış, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul:1982.
- Çankaya, Feridun Y. "6 Yaş Sorunu", Çağdaş Eğitim, Sayı:97, Tekişik Matbaası, Ankara:1985.
- Çilenti, Kamuran. Eğitim Teknolojisi. Kadıoğlu Matbaası, Ankara:1979.
- Davaslıgil, Ümit. Farklı Sosyo-ekonomik ve Kültürel Çevreden Gelen Birinci Sınıf Çocukların Dil Gelişimine Okulun Etkisi. İstanbul Üniversitesi Pedagoji Enstitüsü, Pedagoji Dergisi, Sayı 1, Ayrı Bası, Edebiyat Fakültesi Matbaası, İstanbul:1980.
- Demir, A.Osman. "6 Yaş Grubu Çocukların Eğitimdeki Başarısızlık Nedenleri (Sorunlar ve Öneriler)". Yayımlanmamış Araştırma Raporu, İzmir M.E.G.S.M.Eğitim Hizmetleri Danışma Bürosu, İzmir:Mayıs 1985.
- Dodson, Fitzhugh. Baba Gibi Yar Olmaz.Çev:Seçkin Cılızoğlu, Sander Yayınevi, İstanbul:1978.

- Ersanlı, Kurtman. "Temel Eğitimde Altı Yaş Çocukları." Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesine Sunulan Yayınlanmamış Bir Araştırma Raporu, Samsun: Mayıs 1984.
- Ertürk, Selahattin. Eğitimde "Program" Geliştirme.Yelkentepe Yayınları:4, Üçüncü Baskı, Ankara:1979.
- Karad, Halil Fikret. Pedagoji Tarihi. Milli Eğitim Basımevi, II.Cilt, Dördüncü Basılış, İstanbul:1963.
- Kansu, Nafi Atuf. Pedagoji Tarihi. Öğretmen Okulu Kitapları, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul:1952.
- Kaptan, Saim. Bilimsel Araştırma Teknikleri ve İstatistik Yöntemleri, Tekişik Matbaası, Ankara:1982.
- Karasar, Niyazi. Araştırmalarda Rapor Hazırlama Yöntemi. İkinci Baskı, Ankara:1979.
- Kardaş, Rıza. Eğitimde Standartlaştırma. Milli Eğitim Basımevi, I.Cilt, Ankara:1985.
- Kaya, Yahya Kemal. Eğitim Yönetimi, Kuram ve Türkiye'deki Uygulama. Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü Yayınları: 184, Doğan Basımevi, Ankara:1979.
- M.E.B. Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığına Bağlı Anaokulları ve Anasınıfları Yönetmeliği, Milli Eğitim Basımevi, Ankara:1984.
- .X.Milli Eğitim Kararlarını Değerlendirme Çalışmaları Raporu, (170/11), Ankara:1983.
- Oğuzkan, Ferhan. Eğitim Terimleri Sözlüğü. İkinci Baskı, Türk Dil Kurumu Yayınları, A.Ü.Basımevi, Ankara:1981.
- Oğuzkan, Şükran ve Güler Oral. Okulöncesi Eğitimi, Milli Eğitim Basımevi, Birinci Basılış, İstanbul:1983.
- Oktay, Ayla. "İlkokula Başlamada Hazırlıklı Olmanın Önemi", Aile ve Çocuk. Ak Yayınları, İstanbul:1981.
- . "Metropolitan Readiness Testinin İstanbul'da Farklı Sosyo-ekonomik ve Kültürel Çevrelerdeki (5;6-6;0) Yaş Çocuklarına Uygulanması", Pedagoji Dergisi, İstanbul Üniversitesi Pedagoji Enstitüsü, Sayı 1, Ayrı Bası, Edebiyat Fakültesi Matbaası, İstanbul:1980.
- . "Okula Başlama Olgunluğu Kavramının Tarihçesi, Gelişmesi ve Bu Konuda Yapılan Çalışmalara Kısa Bir Bakış", Pedagoji Dergisi, İstanbul Üniversitesi Pedagoji Enstitüsü, Sayı 1, Ayrı Bası, Edebiyat Fakültesi Matbaası, İstanbul:1980.
- .Okul Olgunluğu. Edebiyat Fakültesi Matbaası, Doçentlik Tezi. İstanbul:1983.
- Özyüksel, Selim. "Altı Yaş, Altın Yaş", Çağdaş Eğitim, Sayı 82, Tekişik Matbaası, Ankara:1983.
- Şemin Refia. "Beş Yaşını Eylül Ayında Bitirmiş Köy Çocuklarının Eğitim-Öğrenim Sorunları", 6 Yaş Okullaşması Hakkında Derleme. M.E.G.S.B.Yayınları:322, Tanıtıcı Yayınlar Dizisi:24 Milli Eğitim Basımevi, İstanbul:1984.

.Okulda Başarısızlık-Sosyokültürel Açidan Şanssız Çocuklar. İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları:2035, Edebiyat Fakültesi Matbaası, İstanbul:1975.

Tekışık, Hüseyin Hüsnü. "Birinci Sınıftaki Eğitimın Önemi ve Altı Yaşındaki Çocukların Okula Alınması", Çağdaş Eğitim, Sayı 80, Tekışık Matbaası, Ankara:1983.

Türker, İbrahim. "6 Yaş Aritmetiği Hakkında", Çağdaş Eğitim. Sayı 102, Tekışık Matbaası, Ankara:1985.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası,1982.

Türkoğlu, Adil. "Fransa, İsveç ve Romanya'da Eğitim Sistemlerinin Karşılaştırılmalı Olarak İncelenmesi "Program Açısından Yaklaşım". Yayınlanmamış Doçentlik Tezi, Ankara:1982.

Ural, Mehmet-Hasan Erdoğan ve Müfide Tüzün. Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme (İstatistik Uygulamalı). Kadioğlu Matbaası, Ankara:1980.

Varış, Fatma. Eğitim Bilimine Giriş. A.Ü.Eğitim Fakültesi Yayınları:98. II.Baskı, Sevinç Matbaası, Ankara:1981.